

Ozioma Jesu Kristi Rike Ke Luku Dọn De E

Ihiẹn Wẹ De Ni Ekukwọni

¹ Tiofilosị Ikpen ile rị nị, ndị bu ọda a lili maguọ depuha ihien ndị hun me ime igunrun enyi; ² wẹ de wẹ hu ke ndị ahun gi enya wẹ hun ihien ndini wẹ gha isi mbidon le ndi zisonme ozi hu don gwa enyi. ³ Ya wu, makeni a kpachanpuguo m enya lebancharin ihien ndini ile enya gha mbidon lala, e roguo m'a ni o hugho mma ni mme nwen nke gi usonron-usonron den'i k'o don mesonme, ⁴ keni o hun uzọ we i enya ni ihien wẹ kuzi i wu ezioku.

Mmon-ozị E Wehe Ozi Ni We K'a Mu Jonu Hun E Me Mirin-Chuku

⁵ Ogen Herodu gi wu eze Judia, o nwon onye nchu-ẹjan ohu w'a kpo Zekaraya. Ke wẹ don han ndi nchu-ẹjan, itu Abija k'o rị. Elizabethi nwunye e wuzikwo onye ebon Eronu ke ya. ⁶ Wẹ ebuo wu ndi ezi-omume enya Osolobue; enwon wẹ nkoriani —w'e donmecharin iwu le odinali ile rị ofufe hun Di-nwonni-enyi tumesonme. ⁷ Kanị amuni wẹ nwa, makele Elizabethi wu agan, bu wẹ ebuo a kaguo egedi.

⁸ Uhuohin ohu, Zekaraya rị ime Ulo-nsọ a run orun nchu-ẹjan a, ogen ndi itu e gi rị orun. ⁹ Ke omenali ndi nchu-ẹjan don rị, iya ke mkpo wẹ tu hanrin hun sikọ d'a banye Ebehu-rị-nsọ ime Ulo-nsọ Di-nwonni-enyi d'a kpo nsensi okun. ¹⁰ K'o rị a kpo

nsensị hụ ọkụn, ndị hụ ile bịa d'e fe ofufe hụ ihun-ezi, e me ekpere. ¹¹ 'Ya ke mmọn-ozị Di-nwọnni-enyi nọ nwọnpụha nị Zẹkaraya ime ebahun; mmọn-ozị hụ wuzo azụn ẹka-ihien ukpo w'a nọ a kpọ nsensị ọkụn. ¹² Ogẹn Zẹkaraya gi hụn a, ẹhụ nọ mama a nni ọda-ọda, egun nọ tuma a. ¹³ Mmọn-ozị hụ nọ sị a, “Atule egun Zẹkaraya! Osolobue a nugu ekpere i: Elizabeti nwunye i jenkọ d'a mun'i okennyel! I siko d'a kpọ a Jonu. ¹⁴ Unu jenkọ d'a ghoghọ ọda; ẹfọ siko d'a suọ onu usuo ọda-ọda; ndi bu ọda jenkọ d'a ghoghoni omumu a, ¹⁵ make ni o jenkọ d'a wu oken ihian enya Di-nwọnni-enyi. O rakokwo manya owule mobu manya zeni. We gini d'a mu a, Mmọn-nsọ siko d'a gha ebe o ri efọ nne e jun ime e. ¹⁶ O jenkọ d'e me ndi Izrelu bu ọda gbहतo d'e kunrun Di-nwọnni-enyi wu Osolobue we. ¹⁷ O siko d'e buru ni Di-nwọnni-enyi uzo ken'o kwan'a uzo; o jenkọ d'e gi agungun le iken onye-amuma wu Elaija me e—keni o me obi ndi nedi gbहतo si ebe umu we ri, me ndi nnupu-isi gbहतo d'e romẹ iroro ndi ezi-omume, iroro ndi marin ihien—gi e kwademe ndi alini make obibia Di-nwọnni-enyi.”

¹⁸ Zẹkaraya nọ sị mmọn-ozị hụ, “Nani m'e don marin ni onwan siko d'e me? A kaguọ m egedi, nwunye m a kaguozị egedi.” ¹⁹ Mmọn-ozị hụ nọ shiari a, si, “Mme wu Gebrelu hun e wuzo ihun Osolobue. Iya zi m d'a gwa i oku, zi i oziomanị. ²⁰ Ebe o me nwan ni y'e gini ihien ndi hụ m ku don, ihien ndi hụ hun jenkọ d'e mezu ogen e ru, i jenkọ d'a wu odin: 'ya sakozị ẹka ku oku d'e ru uhuhin ihien m ku jenkọ d'e me.”

²¹ Ogẹn ihieni gi ri e me, ndi ahun hụ e che

Zẹkaraya, a si, “K'o biehanzịni ẹnina ime Ebahun-ri-nsọ?” ²² Oge n' o gi puha, o sani eka gwa we oku, 'ya we no marin n'o hunole ohun ime Ebahun-ri-nsọ—makeni o to e gi eka a gwa we oku, o sazi eka ku oku.

²³ Oge onun a a guu, o no lama iwe e. ²⁴ Omegu, Elizabethi nwunye e no tuhu ime. Elizabethi aghani ime ulo pu orogbo ifon isen. ²⁵ O si, “Di-nwonna-enyi e meke ni m ebe o no gi enya ri mma lee m, wepu uya ile m ri a hun ebe ndi nke m ri!”

Mmon-oziri E Wehe Oziri Omumu Jizosi

²⁶ Oge efo-ime Elizabethi gi ri ifon isin, Osolobue no zi mmmon-oziri ahun w'a kpo Gebrelu jen obodo ohu me ekere w'a kpo Nazareti hun ri Galili; ²⁷ o zi e d'e kunrun nwa-agbo ohu kelani marin okenny. Efan nwa-agbo hu wu Meri. Nwa-agbo ahun le okenny ohu w'a kpo Josef u kweregbama ni we jenko d'a lu; Josef u wu onye ikpun-ulo eze, ikpun-ulo Defidi. ²⁸ Mmon-oziri hu no bia d'e kunrun Meri, si a, “Darul! Onye Chuku gozi agozi! Chuku noyeni i anoyeni.”

²⁹ Oku mmmon-oziri hu gwa Meri anizini obi ru Meri ali kaka; o hu a ju enwen e ke elee udi ekele wu onwan. ³⁰ Mmon-oziri hu no si a, “Atule egun. Osolobue e meguo ni ohunma. ³¹ I k'a tu ime, mu okenny; i jenko d'a kpo a Jizosi/Jesu. ³² O k'a wu oken ihian; we jenko d'a kpo a Nwa Onye Hu Kachanrini. Di-nwonna-enyi wu Osolobue jenko d'e ye e ukpo nedi-e-kani wu Defidi; ³³ o k'a ki Izrelu, ikpun-ulo Jekopu, jenin ejen; ali-eze e aguko!”

³⁴ Meri nọ sị mmọn-ozị hụ, “Nanị k'o dọn mę—bụ m'e ke marin okennyę?”

³⁵ Mmọn-ozị hụ nọ sị a, “Mmọn-nsọ jęnkọ d'a bjakwasị i; ikęn Onyę Hụ Kachanrinni jęnkọ d'e kpumę i. Ya wụ, nwa i jęnkọ d'a mụ k'a rị nsọ—wę k'a kpọ a Nwa Osolobue. ³⁶ Ozozi, Elizabethi nwęnę i a tųrųguọ ime—ebeni o kaguų egedi! Efo-ime rị a nwan ifon isin—onyę nwęn wę te sị n'ọ wụ agan! ³⁷ Makeni, o nwonnị ihien Osolobue ghaleni a saęka e mę!”

³⁸ Ya Meri nọ sị, “Iyaa; odibo Di-nwonnị-ęnyi kę m wụ—'ya rị nị m k'i dọn ku!” 'Ya mmọn-ozị hụ nọ la a tọ, pụ.

Meri E Jęn D'a Hụn Elizabethi

³⁹ Omęguų, 'ya Meri nọ kwademę ozigbo-ozigbo jęnmę obodo ohu hụn rị oke alị Judia. ⁴⁰ O ru ebęhụ, o nọ banye iwe Zękaraya, kele Elizabethi. ⁴¹ Ogen Elizabethi gi nų ekele Meri, nwa rị a efo nọ tųsi elu. 'Ya Mmọn-nsọ nọ gbajun Elizabethi. ⁴² 'Ya Elizabethi nọ gi okęn olu dọbepụ oro, sị, “Iyų kę wę kachanrin a gozi ime ikpoho ile; nwa i sikọ d'a mụ wụ onyę wę gozi agozi! ⁴³ Nanị ke ihien oma han enina dọn mę m, nị nnę Di-nwonnị-m bịa d'a hụn m? ⁴⁴ Makeni, hụn m gihų nų k'i kele, nwa rị m efo nọ gi ighoghọ tųsi elu! ⁴⁵ Ngozi rị nị okpoho hụ hụn kweri nị oku hụn Di-nwonnị-ęnyi gwa a jęnkọ d'e męzu!”

Ebụ Meri Gi Ja Osolobue mma

⁴⁶ Meri nọ sị,
“Obi m rị a ja Di-nwonnị-ęnyi mma;

⁴⁷ mmọn m rị a ghoghọ ime Onyę-nzuopuha m wụ Osolobue,

⁴⁸ makeni o giguọ ęnya rị mma lee m —

mme, hụn wụ odibo ẹ mmakalaka!
 Ezioku-ezioku, gha nwan kiken e jẹn,
 agbọ ile siko d'a gha a kpọ m onye wẹ gozi
 agozi,

49 makeni Onye Hụ Nwọn Iken e meọle ni m
 oken ihien ri ichen-ichen;
 efan a rizikwo nsọ!

50 O mesonme ni ndi hụn e humen'e isi omiken —
 gha agbọ d'e ru agbọ.

51 O tinpuḡo ẹka a, kpa iken,
 kponyiya ndi mpache le ihien wẹ ri e ro.

52 O wetuguo ndi-nze uku elu ukpo wẹ,
 bushi ndi nwonleni ihien wẹ wu enu.

53 O giguo ihien ri mma yejun onye egun ri a gun
 efọ,
 gbama odafin ẹka, chupu a.

54 O yegunni odibo ẹ wu Izrelu ẹka;
 o nyanhanguo omiken ya le enwen ẹ wu Osolobue.

55 O nyanhanguo a
 k'o don kwe ndi nedi enyi kani nkwa —
 k'o don kwe Ebrahim le ebọn a ile nkwa jenin
 ejen!”

56 Ya Meri no son Elizabeti ndi ihien rike orogbo
 ifon eto, o no lakin iwe ẹ.

Omumu Jonu Hun E Me Mirin-Chuku

57 O ru ogen Elizabeti k'e gi mu, o no mu okennyẹ.

58 Ndi bikunmen'e le ndi nke wẹ no nu ni Di-
 nwonni-enyi e meguo n'a oken omiken, wẹ no son
 ẹ ghoghọ. 59 Nke akpu-uhuhin esato, wẹ no bia d'a
 kwa nwata hu ugun; wẹ te k'a gun a Zekaraya noke
 nedi ẹ, 60 kale nne ẹ no si, “Mba-o! Wẹ jenkọ d'a kpọ
 a Jonu.” 61 Wẹ no si a, “O nwonni onye nke unu hūn

a za efan hụ!” ⁶² Wẹ nọ gi ẹka jụ nedi e efan wẹ siko d'a kpọ a. ⁶³ O nọ si wẹ y'e omuma hụn w'a kaye ihien, 'ya o nọ de, “Efan a wu Jonu.” O nọ tu wẹ ile enya! ⁶⁴ Idumuzi, onu a nọ shiapu, ire e a topu, o nọ kume oku, jama Osolobue mma. ⁶⁵ Egun nọ tuma ndi ile bikunmeni wẹ; ndi ihian hụ e ku oku ihien ndini egbere oke Judia ile. ⁶⁶ Onye owule nun'a hụ e ro e, a si, “Kini ke nwatani jenkọ d'a wu?” Wẹ ri a jụ enina makeni ẹka Di-nwonna-enyi ri ime ndun a ezioku-ezioku.

Amuma Zekaraya Bu

⁶⁷ Mmon-nsọ nọ jun ime nedi e wu Zekaraya, 'ya o nọ bu amumanị:

⁶⁸ “Ojija-mma ya ri ni Di-nwonna-enyi wu Osolobue Izrelu!

Makeni o biao e d'e yeni ndi nke e ẹka,
o gbapuhaguo wẹ.

⁶⁹ O wepuhaguoni enyi Mpın,
Oken Onye-nzuopuha, hụn jenkọ d'a zuopuha
enyi —
onye ikpun-ulo odibo e wu Defidi.

⁷⁰ O meguu a k'o don ku e edei,
ghahani ndi-amuma nsọ a,

⁷¹ n'o jenkọ d'a zuopuha enyi ẹka ndi inenren enyi ile
le ndi iwe enyi ri e we;

⁷² n'o siko d'e meni ndi nedi enyi kani omiken
nyanhan nkwerigbama nsọ a —

⁷³ nyanhan efan a,

hun o kunni nedi enyi kani wu Ebrahim
ogon o gi kwe e nkwa —

⁷⁴ n'o siko d'a gbapuha enyi ẹka ndi inenren enyi,
amangbe egun ghazi a tu enyi enyi gha e fe e,

75 kama, ęnyi e gi iri-nsọ le ime-ihien o cho
e fe ę,
ogologo ndun ęnyi ile.”

76 “Nke iyü wü nwa,
we jenkọ d'a kpọ i
onye-amuma nke Onye Hü Kachanrinni;
i siko d'e buru ni Di-nwönni-ęnyi uzọ,
keni i hun uzọ kwa n'a uzọ a;

77 i jenkọ d'e me ndi nke ę marin
ke w'a don nwönhen nzuopüha
ghahani inwönhen mgbaghari njo we.

78 Onwan jenkọ d'e me
make efoma le omiken Osolobue ęnyi,
hun o jenkọ d'e gi me ukpe nzuopüha
nwunmeni ęnyi,

79 me ę gha elu-igwee nwunmeni
ndi hun ri ime ishi le ime onyinyon-onwun;
du ukü ęnyi
ye uzọ udon.”

80 Nwata hü wü Jonu e sue, wuru onye zeni ime
mmon; o no biri atu d'e ru uhuhin hü o püha d'a
runma orun a id'ęnya ndi Izrelü ile.

Isi Nke Ebuo

Omumu Jizosi (Mat 1.18-25)

¹ Ogen hü, eze-kani w'a kpọ Siza Ogostusu no ye
iwu, si we detuchanrin efan ihian ile ri uwa—ebe ile
ri okpuru okiki ndi Rom. ² (Onwan wü nke ibuzọ we
detu efan ihian ile; ogen Kwirinosi gi wü Govano ri a
ki ali Siria ke we gi detu efanni.) ³ Onye owule hü e
jen obodo ę d'e deye efan.

⁴ 'Ya Josefụ nọ gha obodo Nazaretị rị Galili si obodo Betulehem hụn rị Judia, obodo wẹ nọ mu Defidi—makeṅi ikpun-ulo Defidi k'ọ gha puha. ⁵ Iya le Meri hụn wẹ ebuq kwerigbama ni wẹ jenkọ d'a lu wi jen d'e deye efan. Meri rị ime ogeṅ hu. ⁶ Ebe wẹ rị Betulehem, ogeṅ Meri k'e gi mu nwa hu e ru, ime nọ mēme e. ⁷ O nọ mu nwa ibuzo a, mu a okennyẹ, gi ekwa wẹ gi a pa nwa fuma a, bu e diṅe ime ihien anu gi e ri ihien-oriri—makeṅi uzọ ariṅa hūn wẹ siko d'a noḍi ime ulo ndi-ijen a noḍi.

Ozi Ndi Mmon-ozu Wehe Ni Ndi-ndu Anu Ahun

⁸ Uhinhin hu, o nwe ndi e du anu rị ofia egebe ahun, e lepu anu wẹ enya. ⁹ Mmon-ozu Di-nwonnienyi nọ nwonpuha ebe wẹ rị, ogho Di-nwonnienyi nọ nwunhunme wẹ leke ukpe. 'Ya egun nọ tuma wẹ. ¹⁰ Kanị mmon-ozu hu nọ si wẹ, "Atule ni egun! M bia d'e zi onu ozi oma hūn siko d'e weheni ihian ile eregede ighoghō. ¹¹ A muguo ni wẹ unu Onyenzuopuha tanni ime obodo Defidi; iya wu Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume, hūn wu Di-nwonnienyi! ¹² Onwan ke unu jenkọ d'e gi marin a: unu jenkọ d'a hūn nwa wẹ gi ekwa fuma, bu diṅe ime ihien anu gi e ri ihien-oriri."

¹³ Idenmizi, igunrun ndi mmon-ozu elu-igwee nọ fopuha che ni mmon-ozu hu, a ja Chuku mma, a si,

¹⁴ "Ogho 'ya rị ni Osolobue
 ebēhu kachanrin elu ejen;
 udon 'ya rị ni ndi rị ime uwa,
 ndi o rị e menī ohunma!"

¹⁵ Mgbe ndi mmon-ozu hu gi lagu wẹ to, si elu-igwee, ndi-ndu anu hu nọ si ibe wẹ, "Ni enyi jenu

Betulehem d'a hun ihienni meni, hun Di-nwonni-enyi gwa enyi.” ¹⁶ We no jenne ozigbo-ozigbo. We no hun Meri le Josefụ le nwa ahun we bu dine ime ihien anu gi e ri ihien-oriri. ¹⁷ Ogen ndi hu a zun anu gi hun Jesu, we no gwa we ihien mmọn-ozị hu gwa we banyeni nwa hu. ¹⁸ Ihien ndi hu e du anu ku no tu ndi ile nun'a enya. ¹⁹ Kani Meri e buchanrin ihien ndini ile to ime obi e, e ro we.

²⁰ Ndi hu e du anu no lama, e tuchan Osolobue, a ja a mma, makeni ihien ile we nu le ihien ile we hun rıchanrin ke mmọn-ozị hu don gwa we.

A Gun We Jizosi Efan

²¹ Nke akpu-uhuhin esato, ogen we jenko d'e gi kwa nwata hu ungun no ru, we no gun a Jesu/Jizosi, efan hu mmọn-ozị hu ye e ni nne e d'a tu ime e.

A Papuha We Jizosi Ime Ulo-nso

²² O ru ogen Josefụ le Meri e gi me Mmemme Idon-nso rike ke Iwu Mozizi don ku, 'ya we no weri nwa hu shi Jerusalem keni we papuhani Di-nwonni-enyi 'ya, ²³ (ke we don de e ime Iwu Di-nwonni-enyi, ni, “We siko d'e wepuha ni Di-nwonni-enyi nwa-okennyẹ ibuzo owule we mu”). ²⁴ We no chu ejan ke we don de e ime Iwu Di-nwonni-enyi, ebegu Iwu no si, “Nduru ebuo mọbu umu oluikuku ebuo.”

²⁵ Ogen hu, o nwon okennyẹ ohu w'a kpo Simionu hun bi Jerusalem. Onye e me ihien Osolobue cho k'o wu; o gi obi e ile e fe Osolobue, e che ni Osolobue zuopuha ndi Izrelu. Mmọn-nso noyen'e anoyeni. ²⁶ Mmọn-nso me e marin n'o nwunko d'e ru n'o hun Kraisti, Onye Hu Di-nwonni-enyi Tume. ²⁷ Mmọn-nso no duru Simionu si ime Ulo-nso. Ogen ndi mu nwa hu wu Jizosi gi wehe e d'e me n'e ihien

Iwu cho, ²⁸ Simionu no pari nwa hu, ja Osolobue mma, si,

²⁹ “Di-nwonna-enyi,
i ri nwan a si odibo i ya gi udon lama,
noke ke i don ku;

³⁰ makele e gigo m enya m hun nzuopuha i,

³¹ hun i kwademe id'anya ndi ali ile ri ichen-ichen:

³² Ukpè hun jenkò d'a gho si ndi ali ndi ozo uche i,
ukpè hun jenkò d'e wehe ni ndi nke i wu ndi Izrelu ogho.”

³³ Ihiè ndi hu we ku banyeni nwata hu no tu nedi e le nne e wu Josefu le Meri enya. ³⁴ 'Ya Simionu no gozi we; ya o no si nne e wu Meri, “Gon ntin, we tumè nwatani n'o wuru onye we siko d'e gi budan ndi bu oda ime Izrelu, gizikwo a busi ndi bu oda elu ime Izrelu.”

“O siko d'a wu ahima, hun gha eka Osolobue bia, hun ndi ihian jenkò d'a luson, ³⁵ keni ihien ndi bu oda ri e ro hun uzo puha ifon—ihien ufu jenkò d'e zupuzi iyu nwen obi rike opia-agma make ufiri nwatani.”

³⁶ O nwon onye-amuma ohu wu okpoho, hun w'a kpò Ana*, nwa Fanuelu, onye ikpun-ulò Asha ro; o kaguò egedi; di e a nwunhunguò—ahua esa suo ke iya le di e bi ni di e d'a nwunhun. ³⁷ O ri nwan nwa ahua eno kwasì ogun-enò. A ra gha Ulo-nsò pu, o hu e fe Osolobue ukinkin le efinnai, e bu onu, e me ekpere. ³⁸ Ogen ohu hu k'o gi puhazikwo, ye Osolobue ekele, kume oku nwa hu keni ndi ile ri e che ni Osolobue gbapuha Jerusalem nu.

* **Isi Nke Ebuo:36** Griki: Hana

A Lakin We Nazareti

³⁹ Ogen Josefụ le Meri gi meguu ihien ile Iwu Di-nwonna-enyi cho, we no lakin obodo we bi wu Nazareti hun ri ime Galili. ⁴⁰ Nwata ahun e sue, ka ehụ, marin ihien oda-oda, ewere Osolobue hu e son e.

Ihien Jesu Me Ime Ulo-nsọ K'ọ Ri Nwata

⁴¹ Ahua ile ke ndi mu Jizosi gi e jen Jerusalem d'e me Mmemme-Nghafe. ⁴² Ogen Jesu gi ri nwa ahua mmebuo, we no jenzi mmemme hu ke we don e jen mbu. ⁴³ Ogen mmemme gi guguu, we no lama, kanị nwata hu wu Jesu no dinọ Jerusalem bu ndi mun'a a marin.

⁴⁴ We ri e ro n'ọ ri ime igunrun ihian hu we ile gba lako, we noleni cho a d'e ru ni e jenu we ijen akpu-uhuhin ohu gbe-gbe-gbe—ya we no nwan choma a ebe ndi nke we le ndi owu we ri. ⁴⁵ a chobe w'e, ahunni w'a, ya we no kin-azuun, si Jerusalem d'a cho a. ⁴⁶ Hun me akpu-uhuhin eto ke we gi hun a ime Ulo-nsọ, ebe o nodiye ni ndi-nkuzi, e gon we ntin, a ju we otaa. ⁴⁷ Nghota a le aziza a atukeme ndi ile ri e gon e ntin enya. ⁴⁸ Ogen ndi mun'a gi hun a, ndun a guu we; nne e no si a, “Nwa m, ki meni enyi ihienni? Mme le nedi i hu a gbaka-obi, a cho i.”

⁴⁹ O no si we, “Ki unu chomazi ni m? Unu amarin ni m jenko d'a riri iwe† Nedi m?” ⁵⁰ Kanị aghotanị we ihien o za we. ⁵¹ 'Ya Jesu no sonme we, we ile no lashi Nazareti. O hu e humeni we isi; nne e a nachanrin ihien ndini ile to ime obi e. ⁵² Jesu hu e sue, a ka ehü, a marinwaye ihien; ihien e hu a suo ke Osolobue ke ihian.

† **Isi Nke Ebuq:**49 mọbu: orun

Isi Nke Ẹtọ

*Ozi Jọnu Hun E Mę Mirin-Chuku Zi
(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jọn 1.1-28)*

¹ Hun mę ę ahua mmisen ime ọkiki eze-kanị w'a kpọ Siza Taiberiasị, ogeṅ hụ Pōntus' Paileti gi wu Govanọ rị a kị Judia —we kebe Izrelu le alị ndi nokunme n'e ụzọ ẹnọ ogeṅ hụ: Herodu hụ a kị Galili; Filipu nwene ę hụ a kị Ituria le Trakōnitisi; Lisaniasi hụ a kị Abileni. ² Anasi le Kayafasi wu ndi-isi nchụ-ẹjan. Ogeṅ hụ ke oku Osolobue gi biani Jonu nwa Zekaraya ime atu. ³ 'Ya o nọ ghagba-machanrin egebe Iyi Jodani, a ma okwa—a si we bia d'e mę mirin-Chuku, gi ę ghoṣi n'e roghariguṣo we —keni Osolobue hun ụzọ gbaghari we njo. ⁴ Eriira ke we don de ę ime ehuhuo Azaya onye-amuma, ni, “Olu onye ohu rị a han ime atu,

a si,

‘Kwa ni ni Di-nwōnni-enyi ụzọ;
meme ni ụzọ a n'o zinrin.

⁵ We jenkọ d'e hukin odanmgbugbu ile,
mę ugu le oke ile henrinsonme alị-aradan;
we jenkọ d'e mę ụzọ-ngirigo ile zinpu,
mę ụzọ-mkpoke ile rienu —

⁶ ihian ile a hun nzuopuha Osolobue!’ ”

⁷ Ya Jonu nọ rị a gwa igunrun ndi hụ rị a bia d'e kunrunn'e n'o mę we mirin-Chuku oku, a si, “Igunrun eju-alị! Onye si unu gba ni iwe le onuma Osolobue lalani oso?! ⁸ Mikwo ni nwan mkpuru hun jenkọ d'a ghoṣi ni unu e roghariguṣo! Aghakwole ni a si enwen unu, ‘Ebrahim wu nedi enyi nu!’ Makeni, ezioku ke m rị a gwakwo unu, Osolobue siko d'a saeka gi omuma ndini memesonme

ni Ebrahim umu. ⁹ Anyun a rigwole nwan ukun-osisi, e che: osisi owule mleni mkpuru ri mma, e gbutu w'e, tu a ye ime okun."

¹⁰ Igunrun ndi ahun hu a si a, "Kini ke enyi siko d'e me nwan?" ¹¹ O no si we, "Onye owule nwon ewuru ebuo jenko d'e weriri ohu ye onye nwonleni; onye owule nwon ihien-oriri siko d'e mezikwo erira." ¹² Ndi a na ugwo-isi hun biazikwo d'e me mirin-Chuku no ju a, si, "Onye-nkuzi, kini ke enyi jenko d'e me?" ¹³ O no si we, "Anakarile ni ihien we si unu na." ¹⁴ Ndi-agma no biazikwo d'a ju a, si, "Enyi nwen? Kini ke enyi jenko d'e me?" O no si we, "Aghazile ni e gi eka-iken a narin ihian ego; ebuokinzile ni ihian onu; ni ni ugwo-orun unu e jun unu efo."

¹⁵ Makeni we ri a tugenme enya Kraisti, Onye-nzuopuha Hu Osolobue Tume, hun o kwe nkwa n'o jenko d'e zihe, lezi makeni we ri a ju enwen we ke Jonu ro, ¹⁶ Jonu no si we, "M gi mirin mmaka e me unu mirin-Chuku, kanj onye kanj m lala: efurudeni m onye jenko d'a topu eriri akpukpo-uku a! O siko d'e gi Mmon-nso le okun me unu mirin-Chuku.

¹⁷ O gi ihien o gi a fuchan oka: o jenko d'a fuchanchanrin oka ile ri ebe o no a kukpo oka, kpon akpuru a ye ebe o kpoto oka, kponkikome efifia kponye ime okun hun we ghaleni e tinyun."

¹⁸ Jonu gizi oku ndunmodun bu oda risonme ichen-ichen zi we ozioma.

¹⁹ Jonu no jugbo eze wu Herodu makeni o jen d'a luma Herodiasj wu nwunye nwen e lezi make eje-ihien ndi ozọ bu oda Herodu me. ²⁰ 'Ya Herodu no mede hun ka njo ghahani ikpokin Jonu ye ulo-ngan.

E Mę Wę Jizọsị Mirin-Chuku
(*Mat 3.13-17; Mak 1.9-11*)

²¹ Ogeṅ wę gi ri e mę ihian ile mirin-Chuku, wę nozi mę Jizọsị. E meḡu w'a 'ya, ebe o ri e mę ekpere, elu-igwee no kpupu, ²² Mmon-nsọ no gi udi nduru hidan, bekwasi a. Olu no gha elu-igwee si, “Iyụ wụ ezi Nwa m; ihien i a suoka m.”

Ndi Mu Jizọsị
(*Mat 1.1-17*)

²³ Jizọsị ri ihien rike nwa ahua iri-kwasi-ogun k'o bidon orun a. Wę weri Jizọsị nọkẹ nwa Josefụ.

Josefụ wụ nwa Heli,

²⁴ Heli wụ nwa Matitati,

Matitati wụ nwa Livai,

Livai wụ nwa Meki,

Meki wụ nwa Janai,

Janai wụ nwa Josefụ,

²⁵ Josefụ wụ nwa Matatiasị,

Matatiasị wụ nwa Emosi,

Emosi wụ nwa Nahum,

Nahum wụ nwa Es'li,

Es'li wụ nwa Nagai,

²⁶ Nagai wụ nwa Maati,

Maati wụ nwa Matatiasị,

Matatiasị wụ nwa Semei,

Semei wụ nwa Joseki,

Joseki wụ nwa Joda,

²⁷ Joda wụ nwa Johanani,

Johanani wụ nwa Resa,

Resa wụ nwa Zerubabelu,

Zerubabelu wụ nwa Shiatelu,

Shiatelu wụ nwa Neri,

²⁸ Neri wụ nwa Meki,

Meki wu nwa Adi,
Adi wu nwa Kosam,
Kosam wu nwa Emadam,
Emadam wu nwa Eh,
²⁹ Eh wu nwa Joshua,
Joshua wu nwa Elięza,
Elięza wu nwa Jorim,
Jorim wu nwa Matitati,
Matitati wu nwa Livai,
³⁰ Livai wu nwa Simionu,
Simionu wu nwa Juda,
Juda wu nwa Josefụ,
Josefụ wu nwa Jonam,
Jonam wu nwa Eliakin,
³¹ Eliakin wu nwa Męlia,
Męlia wu nwa Męna,
Męna wu nwa Matata,
Matata wu nwa Natani,
Natani wu nwa Defidi,
³² Defidi wu nwa Jese,
Jese wu nwa Obędi,
Obędi wu nwa Buazi,
Buazi wu nwa Salumonu,
Salumonu wu nwa Nashonu,
³³ Nashonu wu nwa Aminadabu,
Aminadabu wu nwa Adimini,
Adimini wu nwa Ani,
Ani wu nwa Hez'ronu,
Hez'ronu wu nwa Peręzi,
Peręzi wu nwa Juda,
³⁴ Juda wu nwa Jekopu,
Jekopu wu nwa Aziki,
Aziki wu nwa Ebrahim,
Ebrahim wu nwa Tera,

Tera wu nwa Nahọ.
³⁵ Nahọ wu nwa Serugu,
 Serugu wu nwa Reu,
 Reu wu nwa Pelegi,
 Pelegi wu nwa Eba,
 Eba wu nwa Shela,
³⁶ Shela wu nwa [Kainani],
 [Kainani] wu nwa Afasadi,
 Afasadi wu nwa Shem,
 Shem wu nwa Nua,
 Nua wu nwa Lameki,
³⁷ Lameki wu nwa Metusela,
 Metusela wu nwa Enoku,
 Enoku wu nwa Jaredi,
 Jaredi wu nwa Mahalalelu,
 Mahalalelu wu nwa Kenan*,
³⁸ Kenan wu nwa Enosi,
 Enosi wu nwa Seti,
 Seti wu nwa Adam,
 Adam wu nwa Osolobue.

Isi Nke Ẹnọ

Onwunwan Ekwensu Nwan Jesu
 (Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹Ya Jesu nọ gha Iyi Jodani lua. Mmon-nso jun ime e; Mmon-nso nọ duhunmeme e ime atu, ²Ekwensu nọ nwan a ebefu orogbo akp'ohin ogunna. O rini ihien owule ogen hu ile. Mgbe akp'ohin ogunna ahun gi zuguu, egun hu a gun a oda-oda. ³Ekwensu nọ si a, "Owule i wu Nwa Osolobue, si omumanị henrin ogbe bredi." ⁴Jesu nọ si a, "E deguo w'a

* **Isi Nke Ẹtọ:37** mọbụ: Kainani (Ọnụ-Hibru)

ime Ẽkụkwọ-nsọ nị, 'Ịhian ara gi ihien-oriri sụọ a rị ndun.*, ”

⁵ 'Ya kẹ Ekwensụ nọ w'ẹ si ebe jẹn elu, gi njube-onye ohu ghosichanrin a ali-eze ile rị elu-uwā; ⁶ sị a, “M jenkọ d'e ye i ikẹn wẹ ile lẹ oghọ wẹ, makẹni e buguọ wẹ uwe ile che m ẹka—onye sụonị m kẹ m'e y'e. ⁷ Ya wụ, i ke ni m nwan isi ali, ihien ndini ile jenkọ d'e mẹ nke i.” ⁸ Jesu nọ sị a, “Ẽkụkwọ-nsọ sị, ‘Ke ni Di-nwonnienyi wụ Osolobue i isi-ali; fe iya sụọ!’ ”

⁹ 'Ya kẹ Ekwensụ nọ weri Jesu si Jerusalem, bu ẹ che mkp'onunụ Ụlọ-nsọ, sị a, “Omẹni i wụ Nwa Osolobue, gha ebeni tūha enwen i ye ali. ¹⁰ Makẹni, e deguọ w'a ime Ẽhuhụọ-nsọ, sị, ‘O sikọ d'a sị ndi mmọn-ozie ẹ cheme i; ¹¹ wẹ jenkọ d'a pari i, amangbe y'a kpogburu omuma.’ ”

¹² Kani, Jesu nọ sị a, “Ẽhuhụọ-nsọ sị, ‘Anwankwọlẹ Di-nwonnienyi wụ Chuku i.’ ”

¹³ Ekwensụ a nwanchanringu Jesu, 'ya ọ nọ la a to, e che oghere ọzọ.

Jizosị E Bidon Orun A Ime Galili

(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ 'Ya kẹ Jizosị nọ kinhen Galili. Iken Mmọn-nsọ jun ime ẹ. Ẽfan a nọ kpogbari obodo ile rị egberẹ hu. ¹⁵ Ọ nọ kuzime ime ulọ-ofufe ndi risonme ebahun, onye owule hu a ja a mma.

A Ju Wẹ Jizosị Ime Nazareti, Ali O Nọ Sue

(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ 'Ya Jesu nọ si Nazareti, ebe ọ nọ sue; o ru Uhuohin Izu-iken, ọ nọ jẹn ulọ-ofufe k'o don e jẹn

* **Isi Nke Ẽnọ:4** Ditọronomi 8.3

mbụ. Ọ nọ lihi ọtọ n'ọ gụn Ẹkukwo-nsọ, ¹⁷ wẹ nọ y'e ẹhụhụọ Azaya onye-amụma. Ọ fifi pụ a, *makeni ekukwo w'a fifi ma afifi ma ro*; ọ nọ chọrị ebẹhụ wẹ deye nị

¹⁸ “Mmọn Di-nwọnni-ẹnyi nọkwasi m anọkwasi, makeni o tumẹguo m d'e zi ndi igbennye ozioma. O ziguo m

d'a si ndi ri ime ẹgbun weri enwen we,
si ndi ẹnya-ishi hunma uzọ;
mmẹ d'a gbapuha ndi wẹ ri a biangbu;

¹⁹ mmẹ d'a ma okwa nị ahua hụ e ruole
hun Di-nwọnni-ẹnyi e gi menị ndi nke ẹ
ohunma.”

²⁰ Jesu nọ fifimazi ẹhụhụọ hụ, wẹ ẹ ye onye e donme n'e; 'ya ọ nọ nọdi ali. Ihian ile ri ime ulo-ofufe e bu ẹnya tuma a, ²¹ ọ nọ gwama wẹ, si, “Ebeni wẹ gụn ime Ẹkukwo-nsọ e mezuguo tanni ke unu don ri a nu a.”

²² Wẹ ile hụ e ku oku ẹ ohunma, oku oma ndi hụ ri a gha a onu a puha a tu wẹ ẹnya. Wẹ nọ si, “Onyeni ẹle nwa Josefu?” ²³ O nọ si wẹ, “A maringuo m nị unu siko d'a tuni m iluni: ‘Dibie, zuo nwan enwen i!’ ‘Thien ndi hun ẹnyi nu nị 'ya k'i me ime Kapanom, mezi ẹ nwan ime obodo i.’ ”

²⁴ “M ri a gwa unu ezioku, w'a ra nabanhan onye-amuma ime obodo ẹ: ²⁵ kani, nị m gwa unu ezioku rin'a: ezioku ro nị ikpoho di wẹ nwun bu oda ime ali Izrelu ogen Elaija, ogen ahun mirin gileni zue orogbo ahua eto le ifon isin, oken unwun nọ mugbame ali ile, ²⁶ kani o nwọnni hun Osolobue zi Elaija d'e kunrun; ọ na wẹ ile to, zi ẹ jen ali ozọ —obodo Zarefatị hun ri ali Sidonu—d'e kunrun okpoho di ẹ nwun ri ebẹhụ.

27 Ndi-oti ri ali Izrelu ogen Elaisha onye-amuma buzikwo oda; kale o nwonna hun o zuo; o na we ile to, zuo Nemani onye ali Siria—onye ali ozo.”

28 Ogen ndi ri ime ulo-ofufe hu gi nu ihienni, iwe no weme we. 29 A fulihi we, nupu Jesu ime obodo hu, w'e si mkpenren oke hu obodo we ri. We te cho ni we gha elu ebahun kwantu e, 30 kan Jesu no jenghafa etintina igunrun ahun, jemma nke e.

*Jizosi A Zuo Okennye Eje-mmom Ri Ime E
(Mak 1.21-28)*

31 'Ya Jesu no si obodo w'a kpo Kapanom, hun ri Galili. O no kuzime we Uhuohin Izu-iken; 32 nkuzi e no tu we enya, makeni o ku leke onye oku ri aka. 33 Okennye ohu eje-mmom ri ime e ri ime ulo-ofufe hu; o no yi oken oro, si, 34 “Euu! Hapu enyi ye, Jesu onye Nazareti?! I bia d'e tikpo enyi? A maringho m onye i wu: yu wu Onye-nsọ Osolobue!”

35 Kan, Jesu no jugbo eje-mmom hu, si a, “Gba nkintin! Gha ime e puha!” Eje-mmom hu no bu okennye hu gbe ali id'anya we ile, o no gha ime e pu, kan o run'a ehụ.

36 O tu ndi hu ile enya, we hu a si ibe we, “Ki wu onwan? O nwe iken hun o gi a gwa eje-mmom oku rike onye oku ri aka, we hu a puha” 37 Oku Jesu no kpo gbari egbere hu ile.

*Jizosi A Zuo Ogo Pita Le Ndi Ozo Bu Oda
(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)*

38 Jizosi no gha ime ulo-ofufe hu pu, si iwe Saimonu. Oken ehụ-okun ri e nwun nne nwunye Saimonu; we no juma Jizosi nani w'e m'e. 39 Ozigbo, Jizosi no jemburu e, wuzo ebenu, jugbo ehụ-okun hu,

ẹhụ-ọkụn hụ nọ hapụ a. Ọ nọ lihi ọtọ ozigbo, leme wẹ ọbia.

⁴⁰ Ogen anwun gi roma, ndi ile nwon ndi emu ichen-ichen ri a ku nọ we wẹ jenni Jizosi, ọ nọ bu ẹka kwasị onye-onye, zuochanrin wẹ ile. ⁴¹ Eje-mmọn huzi a gha ime ndi bu oda wẹ risonme ime wẹ a pu, e yi oro, a si, “Iyu wu Nwa Osolobue!” Kani, Jizosi hụ a jughbo eje-mmọn ndi hụ—ọ nini wẹ ku oku, makeni a maringwo wẹ ni 'ya wu Kraisti, Onye Hụ Osolobue Tume.

Jesu E Zisonme Ozioma
(Mak 1.35-39)

⁴² Ogen eki gi fon, Jesu nọ gha ime obodo hụ pu, si ebe ihian bileni, kani igunrun ahun hụ a cho a. Ogen wẹ gi hun a, wẹ nọ cho ni wẹ gbondon ẹ make ọ gha a la wẹ to. ⁴³ Kani ọ nọ si wẹ, “M siko d'e ziri ọzioma Ali-eze Osolobue ime obodo ndi ozo, makeni 'ya ke Osolobue zihen m.” ⁴⁴ Erija k'o gi jensonme, e ku oku-Chuku ime ulo-ofufe ndi risonme ime Judia.†

Isi Nke Isen

Umụ-azụun Ibuzo Jesu Kpo
(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Uhuohin ohu, Jesu turu mkpenren “Ohimin” Genesareti*, igunrun ihian hụ a fufa a, keni wẹ nọ oku-Osolobue. ² Ọ hun ugho-mirin ebuo wẹ limeto mkpenren mirin ebahun—ndi gi wẹ e gbu azun nato wẹ d'a su oga wẹ. ³ Jesu nọ banye ohu ime wẹ hun wu nke Saimonu, ọ nọ si a gha mkpenren

† **Isi Nke Ẹnọ:**44 alị ndi Ju * **Isi Nke Isen:**1 Ẹfanni ke w'a kpozi “Ohimin” Galili

ebèhụ nyanshi ihun èkèrè. Ya Jesu nọ nọdị alì ime ụgbọ hụ, gha ebèhụ kuzime ịgunrun hụ.

⁴ Oge nọ o gi kuguu, o nọ si Saimonu, “Nyanshi ụgbọ ebe mirin nọ mi, ni unu tuyesomme oga unu, keni unu nwun azun.” ⁵ Saimonu nọ si a, “Di-okpa, enyi nọ ebeni eki e we fon, enyi anwunni ihien-anaị. Kani, ebe o me ni i si enyi tuye, m jenkọ d'a tuye oga ndi hu.” ⁶ We nọ tuyesomme oga we: we nọ nwun azun bu oda, nke wu ni oga we e te tikama. ⁷ 'Ya we nọ fe ibe we ri ime ụgbọ hun-ebọ aka we bia d'e yeni we aka. A bia we, 'ya we nọ kpon azun kponjun ime ụgbọ ebuo hu, nke wu ni e te rubanma we ime mirin. ⁸ Oge Saimonu wu Pita gi hun ihien meni, o nọ gbuni Jesu osekpụ, si, “Gha ebe m ri pu, Di-nwonna-enyi, ni m wu onye njo!” ⁹ O ku erira makeni o tu ya le ndi 'ya le we wi enya ni we gbu azun buhan oda erira. ¹⁰ Erira k'o rizi umu Zebedi wu Jemisi le Jonu, ndi hun we le Saimonu gba a run.

Ya Jesu nọ si Saimonu, “Atule egun; gha kikenni jenme, ihian k'i sikọ d'a gha a kuha rike azun.” ¹¹ A dokpunpuhaguu we ụgbọ we mkpenren mirin, 'ya we nọ la ihien ile to, somme Jesu.

Jesu A Zuọ Onye-oti (Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Oge Jesu gi ri obodo ohu, okennyè ohu oti fukpo ehụ ile ri obodo hu. Oge nọ o gi hun Jesu, o nọ dan ali, rima a, si, “Di-nwonna-enyi, mbuni y'a choghọ, ijenko d'a s'eka zuo m, a ri m ochan!” ¹³ Jesu nọ tnpu aka, metu a, si a, “A choghọ m, ri ochan!” Ori hu nọ gha ehụ okennyè hu pu ozigbo. ¹⁴ Jesu nọ si a, “Agwakwole onye owule; ka jen d'e kunrun onye nchu-ajan ozigbo, n'o lele i, y'a chu-ajan ahun

Mozizi si onye dinhinngu oti k'a chu, gi e ghosi ihian ile ni y'a dinhinngu.”¹⁵ Kani, oku Jesu no kpokaride k'o kpohan mbu; igunrun bu oda hu e ruhe ni we gon e ntin le ni o zuo we emu we.¹⁶ Kani o ru, o si ebe ihian bileni d'e me ekpere.

Jizosi A Zuo Onye-oro
(*Mat 9.1-8; Mak 2.1-12*)

¹⁷ Uhuohin ohu, ogen Jesu gi ri a kuzi, ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu hun gha umu-ali ile risonme Galili le Judia bia le ndi gha Jerusalem bia ri ebegu. Iken Di-nwonni-enyi wu Osolobue hu a hun Jesu jenko d'e gi gwo oria.¹⁸ Ogen ahun hura, ikennyeg gi ute bula okennyeg oro kinmin no bia; we hu a nwan ni we bubanhan a ime ulo hu d'e bu e to ihun Jesu,¹⁹ kani, ahunni we uzobubanhan a makeni igunrun hu jun ebegu. 'Ya we no nyinrin elu ulo hu, be oghe ye okpukpu e, gha ebahun do 'ya le ute e ye etinnai igunrun hu ihun Jesu.

²⁰ Ogen Jesu gi hun okukwe we, o no si okennyeg hu, “Owu m, a gbaghariguog we i njo i.”²¹ Ya ndi-nkuzi Iwu hu le ndi Itu-Farisi no juma ibe we, si, “Onyeg wu hunni ri e ku aru?! Onyeg a saeka a gbaghari njo wezuka Osolobue suo?!”²² Jesu a maringuog ihien ri we obi, 'ya o no si we, “Ki hain unu gi e ro udi iroroni?”²³ Elee hun ka nfe okuku: i si, ‘A gbaghariguog we i njo i’ ra i si, ‘Lihi otog n'i jenne ijen?’”²⁴ “M jenko nwan d'a ghosi unu ni Nwa nke Ihian nwe iken o gi a gbaghari njo ime uwa.” 'Ya o no si okennyeg hu oro kinmin, “M si i nihi otog, heri ute i n'i lama!”

²⁵ Okennyeg hu no nihi otog ozigbo—id'enya we ile ri ebahun, weri ute hu o te gi dine, jari Chuku

mma, lama. ²⁶ O nọ tọ wẹ ile ẹnya ọda-ọda, wẹ nọ ja Osolobue mma. O tuka wẹ egun; wẹ hụ a si, “Enyi a hụnọlẹ ihien ẹni hüntuleni tanni!”

*Jizosị A Kpọ Onye Ugwo-isi W'a Kpọ Livai (Matiu)
(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)*

²⁷ Onwan e meguu, Jizosị nọ pu; 'ya o nọ hụn onye w'a kpọ Livai, hụn a na ni ndi Rom ri a kini ugwo-isi, ebe o nodi ali ime odu wẹ n'a na ugwo-isi. Jizosị nọ si a, “Sonme m.” ²⁸ Livai nọ lihi oto, nato ihien ile, sonme e.

²⁹ 'Ya ke Livai nọ gi ifri Jizosị kpọ oriri hi-ogbe iwe e; igunrun ndi Ugwo-isi le ndi ozo huzi teburu ebeku e du wẹ e ri ihien-oriri. ³⁰ Ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu wẹ hụn ri itu ndi Farisi nọ son umu-azuun Jizosị kpeme, a si, “Ki hain unu gi e du ndi Ugwo-isi le ndi-njo e ri, a ra?” ³¹ Jizosị nọ shiri wẹ, si, “Ndi ri iken ara cho dibie, ndi emu ri a ku suo, uwe wu ndi a cho dibie. ³² Ele ndi ezi-omume ke m bia d'a kpọ ni wẹ roghari, kani ndi-njo.”

*Ajuju Banyeni Ibu-onu
(Mat 9.14-17; Mak 2.18-21)*

³³ Ya wẹ nọ si Jesu, “Umu-azuun Jonu e bu onu mbu-le-ebọ, e me ekpere, umu-azuun ndi Itu-Farisi e mezikwo erira; kani umu-azuun i e ri, a ra.”

³⁴ Jesu nọ shiri wẹ, si, “Unu asako eka me ndi bia oriri agbamekukwo bu onu ebe wẹ le okennyẹ ri a gba ehuhuo ri. Ni unu sa eka? ³⁵ Ogen w'e gi wepu okennyẹ hụn ri a gba ekukwo lala, wẹ jenkọ d'e bu onu ogen hu.”

³⁶ Jizosị nozi tuni wẹ iluni: “O nwonni onye hụn a dokari ekwa ohun a kwakin nke akan. O m'e, nke ohun hu e tikapu; mpekele nke ohun hu efurukode

nke akan. ³⁷ O nwonna onye e gi ihien-manyana akan a gbaye manya ohun. Makeni, o m'e, manya ohun hu siko d'a gbawa ihien-manyana hu, manya hu a kwanhu, ihien-manyana hu a la iwi. ³⁸ 'Ya wu, gba manya ohun ye ime ihien-manyana ohun! ³⁹ O nwonna onye a raguu manya akan hun a cho nke ohun; makeni o jenkọ d'a si, 'Nke akan hu mma.' ”

Isi Nke Isin

Ajuju Banyeni Uhuohin Izu-iken (Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Uhuohin Izu-iken ohu, Jesu ghako ime ugbo oka-witi, umu-azuun a no ghorima mkpuru oka-witi, e gi eka a fuchanpu, e ri. ² Ndi hu ime ndi Itu-Farisi no juma we, si, “Ki unu ri e meni ihien Iwu si we e mele Uhuohin Izu-iken?” ³ Jesu no shari we, si, “Unu e ke guntu ihien Defidi me ogen egun gi ri a gun 'ya le ndi 'ya le we wi? ⁴ O banye ime ulo Osolobue, weri bredi-nsọ hu w'e bupuhani Osolobue, ri e—yezi ndi 'ya le we wi, bu Iwu si onye owule erile bredi hu mmani ndi nchu-egan suo.” ⁵ 'Ya Jesu nozi si we, “Nwa nke Ihan ke oku Uhuohin Izu-iken ri eka.”

Jesu A Zuọ Onye Eka Nwunhun (Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ O ru Uhuohin Izu-iken ozo, Jizosi no banye ime ulo-ofufe ohu, kuzime. Okennyẹ ohu eka-nni nwunhun ri ebegu. ⁷ Ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi hu a cho ihien we k'a si Jesu me; we hu e ke e nke keni we hun omeni o siko d'a gwo oria Uhuohin Izu-iken, ni we gi e ma a ikpe. ⁸ Kani Jizosi a maringuo ihien we ri e ro. O no si okennyẹ hu, “Lihl oto ni

bịa ihun ebeni d'e turu.” Okennyẹ hụ nọ lihi ọto, shi ebahun d'e wuzo. ⁹ 'Ya Jizọsị nọ sị wẹ, “Nị m jụ unu ajuju: Kini ke Iwu sị enyi me Uhuohin Izu-iken? O sị wẹ me ihien ri mma ra eje-ihien? O sị wẹ zuo ihian ra o sị wẹ gbu ihian?” ¹⁰ O lehunmeguu wẹ ile, o nọ sị okennyẹ hụ, “Tinpụ eka i.” Okennyẹ ahun nọ tinpụ a, eka a nọ rizi mma. ¹¹ Kani, eje-olulu nọ bumẹ wẹ, wẹ nọ zumẹ umẹ ihien wẹ jenko d'e me Jizọsị.

Jesu A Hori Ndi-ozu Pu-ichen Mmebuọ
(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Ogen hụ, Jesu nọ si enu ugu d'e me ekpere, nochanrin uchinchin hụ ile e me ekpere e jenni Osolobue. ¹³ Eki e fon, o nọ kpọ umu-azuun a, hori mmadu mmebuọ ime wẹ, kpọ wẹ ndi-ozu pu-ichen. Wẹ wu:

¹⁴ Saimonu hun o kpọ Pita,

Anduru nwenẹ Pita,

Jemisi,

Jonu,

Filipu,

Batolomi,

¹⁵ Matiu,

Tamosi,

Jemisi nwa Alifiosị;

le Saimonu hun w'a kpọ “Onye-Zilotu”, makeni o te
ri ndi gi eka-iken e me ni wẹ chupu ndi Rom
ri a ki ali wẹ;

¹⁶ ndi ozọ wu Judasi nwa Jemisi le

Judas' Iskarotu hun ren'e ogen ikpazuun.

Jesu A Kuzi Ndi Bu Oda, Zuo We Emu
(Mat 4.23-25)

17 Ogeṅ Jizoṣi lẹ ndi-ozu hụ pụ-ichen gi hidanguu, o nọ turu alì-aradan, 'ya lẹ igunrun umu-azuun a. Imerinme ndi ozo ndi hun gha ebe ile ri ime Judia lẹ Jerusalem lẹ azuun alì Taya-le-Sidonu ri mkpenren Ohimin bia rizikwo ebahun; 18 we bia keni we gon e ntin lẹ n'ọ zuo we emu ri a kunu we. Ndi hun eje-mmom ri e ye nsongbu biarikwo ebegu, we nọ dinhin. 19 Igunrun hu ile hu a cho ni we metu a aka, makeni iken ri a gha ime e a puha, a zuo we ile.

Ndi Nke We Ka Mma
(Mat 5.1-12)

20 O nọ bu enya zinme umu-azuun a, si,
“Ngozi wu nke unu ndi la enwen we toni Osolobue*, makele Ali-eze Osolobue wu nke unu!

21 Ngozi wu nke unu, ndi hun egun ri a gun ogenni, makeni efo jenkọ d'e jun unu! Ngozi wu nke unu ndi hun ri a kwan ekwan ogenni, makeni unu siko d'a mu emu.

22 Ngozi wu nke unu we gha a e gi ifiri Nwa nke ihian e ze ize unu, a gunpu unu onu ogun, a kpari unu, a gba ni unu oso!

23 A ghoghọ ni, a tusi ni elu ogeṅ owule we m'e! Makeni ugwo orun hi-ogbe ri e che unu ime elu-igwee. Makeni, erira ke ndi nedi we kanu me ndi-anuma ogeṅ mbu.

24 Kanu nsongbu ri e che unu, ndi wu odafin ogenni, makeni unu e riguo nke unu!

25 Nsongbu ri e che unu ndi efo jun ogenni, makeni egun siko d'a gun unu! Nsongbu wu nke unu, ndi ri

* **Isi Nke Isin:20** ndi igbennye

a mu emu ogenni, make ni unu jenkọ d'a gha a kwan, e goo!

²⁶ Nsongbu wu nke unu ogen owule ihian ile gi e ku oku unu ohunma, make ni erira ke ndi nedi we kani me ndi amuma-ugha ogen mbu.”

*E Nwe Ni Ihien-osusuo Jenni Ndi Inenren Unu
(Mat 5.38-48; 7.12a)*

²⁷ “Kani m ri a gwa unu ndi ri e gon m ntin: e nwe ni ihien-osusuo jenni ndi inenren unu; e me ni ni ndi iwe unu ri e we ihien ri mma; ²⁸ a gozi ni ndi hun a bu unu onu; e me ni ni ndi hun e meja ni unu ekpere. ²⁹ Onye ma i ora nti ohu, y'e zinmen'e hun-ebo; onye napu i ewo i yiye elu e, yezi e hun i yi ime e. ³⁰ Onye owule rio i ihien, y'e ye e. Onye weri ihien i, a dol'a 'ya. ³¹ E me ndi ozọ ke i cho ni we e me i.”

³² “Omeni ndi ihien i a suo susuo ke ihien we a suo i, elee ihien-oma ke i me y'e gi narin ngozi? Ndi njo e nwezikwo ihien-osusuo jenni ndi ihien we a suo! ³³ Omeni ndi hun e me n'i ohunma ke y'e me ni ohunma, elee ihien-oma ke i me y'e gi narin ngozi? Ke ndi njo e mezi erira! ³⁴ Omele ndi i marin ni we siko d'a kukin i suo ke y'e zinye, elee ihien oma ke i me y'e gi narin ngozi? Ke ndi njo e mezikwo erira, keni we kukin we ihien we zinye we! ³⁵ Mba! Kama, e nwe ni ihien-osusuo jenni ndi inenren unu, e me ni ni we ohunma. E zinye ni onye owule, k'a tula ni enya ni we jenkọ d'a kukin unu. Unu me e, ugwo-orun unu jenkọ d'e hi-ogbe, unu jenkọ d'a wuru ezigbo umu Onye Hu Kachanrinni. Make ni, o me ni ndi ohunma-ogodan le ndi-njo efoma. ³⁶ E me ni ebere ke Nedi unu don e me ebere.”

*Amale Ndi Ozọ Ikpe
(Mat 7.1-5)*

³⁷ “Amale ndi-ozọ ikpe, make Chuku gha a ma i ikpe; ekutole ndi ozọ make Chuku gha e kuto i; gbaghari ndi ozọ keni Osolobue gbaghari i.”

³⁸ “Ye ndi ozọ keni Osolobue ye i: i siko d'e nwehen hun we kponjun ohunma, biantu e ali, zinzin, o junpuha—e hu we e ye i ngadan. Make ni, ke i yehan ndi ozọ ke Chuku jenko d'e ye i.”

³⁹ Jizosi nozi tu ni we iluni: “Onye enya-ishi as'eka du enya-ishi ibe e. N'o sa eka? O m'e, ele we ebuo a danban ime mgbugbu? ⁴⁰ Onye we ri a kuzi ara kari onye-nkuzi e; kama, onye we kuziguu siko d'a no ke onye hun kuzin'e. ⁴¹ Ki ri a hunni irinrin-nkun ri nwehe i enya, bu y'a hunni ogwe-nkun ri i enya? ⁴² Nani ke y'e don si nwehe i, 'Nwehe-onye, ni m wepu i irinrin-nkun ri i enya,' bu y'a hundeni ogwe-nkun hun ri 'yu le enwen i enya? Onye ihunna! Bu uzọ bupu ogwe-nkun ri i enya, keni i legha uzọ ohunma wepu irinrin-nkun ri nwehe i enya.”

*Osi Le Mkpuru A
(Mat 7.1-20; 12.33-35)*

⁴³ “Osi ri mma ara mi mkpuru rileni mma; osi jo njo ara mi mkpuru ri mma. ⁴⁴ Mkpuru osi owule mi ke we gi a marin osi hu: w'a ra ghorị figi elu ogun-le-ekirika; w'a ra ghorị grepu elu abigun w'a kpo brambu. ⁴⁵ Ezigbo ihian a gha ihien oma o buto ime obi e e wepuha ihien ri mma; kani eje-ihian a gha eje-ihien o buto e wepuha eje-ihien. Make ni, ihien hun junpuha ime obi ke onu e ku.”

*Ihiẹn Jesu Gi Mmadu Ebuo Ri A Tụn Ulo Kuzi
(Mat 7.24-27)*

⁴⁶ “Kị haịn unu gi a kpọ m ‘Di-nwọnni-ẹnyi, Di-nwọnni-ẹnyi,’ bu unu ara me ihiẹn m ku? ⁴⁷ Nị m ghoṣi unu ke onye hun bja d’e kunrun ni m, a nu ihiẹn m ri e ku, e gi e a run ọrun, nọ: ⁴⁸ ọ nọ ke onye hun ri a tụn ulọ, hun gumi mgbugbu, gbe iyeto a ye elu omuma; ogeṅ okeṅ-mirin gi huru, ide e nọ hukunrun ulọ hu, kani, ọ sani eka mehunme ulọ hu—makeṅi we tụn a ohunma, [we tụn a ye enu omuma].”

⁴⁹ “Kani, onye hun nu oku m bu a ra gi e run ọrun ri ke onye hu tụn ulọ ye ali-mmakalaka bu o gbeni iyeto: hun mirin ahun gi hu hukunrun ulọ ahun, ọ dan ozigbo—dankpochanrin!”

Isi Nke Eṣa

*Jizos' A Zuọ Igbon Onye-isi Agha Ndi Rom
(Mat 8.5-13)*

¹ Ogeṅ Jesu gi gwachanringuu we oku ndini, 'ya o nọ si Kapanom. ² Onye-ndu agha ohu hun a ki ndi-agma Rom ogun isen ri ebegu. Onyeni nwon igbon ohu hun ri a mkpa oda-oda. Emu ri a ku igbon hu, o d'a nwun. ³ Ogeṅ onye-ndu aghani gi nu banyeni Jesu, o nọ zi ndi hu ime ndi-isi ndi Ju d'a rijo a bja d'a zuo igbon e. ⁴ Ogeṅ we gi kunrun Jesu, we nọ riokenme e, si, “Okennyeni furu onye i jenko d’e yeni eka, ⁵ makele ihiẹn ali ẹnyi wu Izrelu suo a asuo—iya tụn ulọ-ofufe ẹnyi.” ⁶ Jesu nọ sonme we. Kani, ogeṅ o gi rume ehu iwe onye-ndu-agma hu, 'ya okenye hu nọ zihẹ ndi owu a d’e kunrun e, si a, “Di-okpa, esongbule enwen i, makeṅi eruni m onye

hụn i jenkọ d'a banhan iwe ẹ. ⁷ Ya hain m gi weri ẹ ni eruni m hụn jenkọ d'a bia d'e kunrun i. Ka kuhụ oku sụọ, igbọn m k'a dịnhin.”

⁸ “Makeni, mme nwen nwon ndi m ri okpuru we, nwonzikwo ndi-agma ri okpuru m. M'a si onyeni, ‘Jen!’ O jenne; m'a siji hun-ebọ, ‘Bia!’ O bia; m'a si igbọn m, ‘Me ihieni!’ O me ẹ.”

⁹ Ogen Jesu gi nu ihieni, o tu a enya; o no gbehuto, bu ihun zime igunrun hu sonko n'a, si, “M ri a gwa unu ezioku, m'e ke huntu udi okukweni, ke ime Izrelu!” ¹⁰ Ogen ndi hu onye-ndu agha hu zijen gi lua, we no hun a ni igbọn ahun a dnhinguo.

Jizos' E Weli Ni Okpoho Di E Nwun Nwa a Nwunni

¹¹ O nobe ekere, Jesu no si obodo ohu w'a kpo Neni. Umuzunun a le igunrun hi-ogbe sonjen ẹ ebhu.

¹² Hun o gi rume onu-mgbon obodo hu, e lee ozun we bupuko d'e li—akpu-okennyẹ ohu hu sụọ nne ẹ mu ro bu di okpoho hu a nwunhinguo. Igunrun ihian gha ime obodo hu sonko okpoho hu. ¹³ Ogen Di-nwonni-enyi gi hun a, ebere okpoho hu no me ẹ oda-oda, 'ya o no si a, “Akwanle ekwan.” ¹⁴ O no jenuha d'e metu ekpeti-ozun hu eka; ndi bun'e no wuzo uzo ohu. 'Ya o no si, “Okorobia, m si i lihi oto!” ¹⁵ Okennyẹ hu nwunhunnị no nodi ali, kume oku. Jizosi no w'e ye nne ẹ. ¹⁶ Egun no tu we ile; we no ja Osolobue mma, si, “Onye-amuma hi-ogbe a puhaguo ime enyi!” “Osolobue a biaguo d'e meni ndi nke ẹ ohunma!” ¹⁷ Ihieni Jesu me no kpo gbama Judia ile le ali ile nokunmen'e.

*Ndi-ozị Jonu Hun E Me Mirin-Chuku Zi
(Mat 11.2-19)*

18 Oḡen ụmụ-azụun Jọnụ gi gwachanrịngụ a ihien ndini ile Jesu ri e me, 'ya o no kpọ mmadu ebuo ime we, 19 zi we jen d'e kunrun Di-nwonnienyi d'a ju a, si, "Iyụ wụ onye hụ Osolobue kwe nkwa n'ọ lala-alala, ra ni enyi leme enya onye ọzọ?" 20 Oḡen we gi bia d'e kunrun Jesu, we no si a, "Jọnụ hun e me mirin-Chuku zi enyi d'a ju i, si, 'Iyụ wụ onye hụ Osolobue kwe nkwa n'ọ lala-alala, ra ni enyi leme enya onye ọzọ?' " 21 Oḡen ohu hụ, Jizosi no zuo ndi bu oda emu ichen-ichen ri a ku, chupusonme eje-mmom ime ndi bu oda, me ndi enya-ishi bu oda hunma uzọ. 22 'Ya o no si we, "Unu ru, unu a gwa Jọnụ ihien unu hun le ihien unu nu: ndi enya-ishi e leghama uzọ; ndi nguro e jenne ijen; ndi-oti a dihin, ri ochan; ndi odin a numa ihien; we hu a kpotien ndi nwunni; e zi ndi igbennye ozioma. 23 Ngozi wụ nke onye hun gileni ifiri ihien o hun m ehu nweme obi-ebu!"

24 Oḡen ndi ahun Jọnụ zihę gi pugụ, Jesu no gwama igunrun hu oku Jọnụ, si, "Kini ke unu jen ime atu d'e lee oḡen unu gi jen d'e kunrun Jọnụ ime atu? Efi fia ufere ri e buhunme? 25 Kini ke unu jen nwan d'e lee? Onye yi ekewa oma nanranni? Kaka akp'ohu! Ime oḡwa ndi-nze ke we no a hun ndi hun e kon erira le ndi hun e bi obibi ehu-ufu. 26 Kini ke unu jen nwan d'e lee ebahun? Onye-amuma? Eghę, m ri a gwa unu n'ọ karide onye-amuma. 27 Make ni, Jọnụ wụ onye hu we ku oku e ebahun Ehuhuo-nso no si, 'Lee e, m jenkọ d'e zihę onye-ozu m n'o buru n'i uzọ, keni o kwan'i uzọ i.' "

28 Jesu nọzị sị, “M rị a gwa ụnụ, ime ndị ile okpoho mụ, o nweni onyẹ ka Jọnụ. Kani, onyẹ hụn kachanrịn ekerẹ ime Alì-eze Chuku ka Jọnụ.”

29 Ndi ile nụ ihien o ku kweri nị ke Osolobue don e me ihien e ri mma—ke ndi ugwo-isi ri ime we, make ni we gon Jonu ntin, ni a me we mirin-Chuku. 30 Kani, ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu ju ihien Osolobue kwademe ni we—make ni we ju ni Jonu e meko we mirin-Chuku.

31 “Kì m'e gi nwan ma atụ ndi agboni? Nani ke we no?” 32 “We no ke umueka nodi ali ime afia, a hi ibe we, a si,

‘Enyi e gbu ni unu ekpiri hun a souni,
unu etenni egu;
enyi e ye olu ekwan,
unu a kwanni ekwan.’ ”

33 “Jonu hun e me mirin-Chuku a bia, o rini ke ihian ile e ri, o ran manya, unu si, ‘Eje-mmom ri ime e!’ 34 Nwa nke ihian a bia nwan—o hu e ri, a ra, unu si, ‘Lee okennyeni! Onyẹ oken ihien-oriri, onyẹ-manya, owu ndi a na ugwo-isi le ndi we gi njo marin!’ ”

35 “K'osilerị, ihien amamihiēn mupuha ke we gi a marin a.”

Jesu E Jen Iwe Onyẹ Itu-Farisi Oti Te Ku

36 Onyẹ Itu-Farisi ohu kpo Jesu d'e son e ri ihien-oriri iwe e, Jesu no jen, nodi ali, e ri ihien-oriri. 37 O nwon okpoho ohu hun we gi eje-obibi e marin hun ri ime obodo hu. O nu ni Jesu ri iwe onyẹ Itu-Farisi hu e ri ihien-oriri, 'ya o no wehe ogo-alabasta uden e shin ohunma jun ime e.

38 O no nodi azuun ebe ukụ-ali Jesu ri, a kwan ekwan: o hu a kwan enya-mirin e ye Jesu ukụ-ali,

e gi ntutu ẹ e fikorị a; ọ hụ e su ụkụ-alị Jesu ọnu, e hu udeh hụ e kpu ẹ ụkụ-alị. ³⁹ Ogeh onye Itu-Farisi hụ kpọ Jesu oriri ahun gi hun ihien, ọ nọ si enwen ẹ, “Omehi okennyeni te wu onye-amuma nke-esi, nke ọ marin onye okpohoni ri e metu a eka wu—nke ọ marin udi ihian ọ wu—n’o wu onye-njo!” ⁴⁰ Jesu nọ si a, “Saimonu, m nwon ihien m cho ni m gwa i.” Ọ nọ si a, “Onye-nkuzi, kume.” ⁴¹ Jesu nọ si, “O nwon onye mmadu ebuo gi ugwo. Onye ohu gi ẹ egho orun akp’ohin iri kwasị ogunna, hun-ebu gi ẹ egho orun akp’ohin ogun-isen kwasị nnu. ⁴² Asani we eka ku ugwo hu; ‘ya ọ nọ gbaghari we ebuo, si we akuzile ugwo hu. Onye ime we ke ihien okennyeh ahun gbagharini we k’a ka nwan a sọ?” ⁴³ Saimonu nọ si, “M weri ẹ ni onye hun ọ gbaghari ugwo kani ro.” Jesu nọ si a, “Y’a zaguo a ohunma.”

⁴⁴ ‘Ya ọ nọ gbehuto, bu ihun zinme okpoho hu, si Saimonu, “Y’a hungho okpohoni? A banhan m iwe i, y’e yeni m mirin gi chanchan uku m, kale o giguo enya-mirin ẹ chanchan m oku, gi ntutu ẹ fikorị a; ⁴⁵ ke m banhan, y’e suni m onu gi kele m, kani ‘ya nwen e ke subehikwo m nwan onu uku kete m’a biale; ⁴⁶ y’e huyeni m udeh isi, kani o huguo udeh e shin ohunma ye m uku. ⁴⁷ M ri nwan a gwa i n’a gbaghariguwo w’a njo bu oda o me, ‘ya hain o gi a ghosi oken ihien-osusuoni; kani onye we gbaghari njo me ekerere o me a ghosi ihien-osusuwo me ekerere.”

⁴⁸ Ya Jesu nọ si okpoho hu, “A gbaghariguwo we i njo i.”

⁴⁹ Ndi hu ya le we ri e ri ihien-oriri nọ juma enwen we, “Onye ke onyeni wude o gi a gbaghari njo?”

50 'Ya Jesu nọ sị okpoho hụ, “Okukwe i a zuọpụhagụọ ị. Lama, udọn y'a rị nị ị.”

Isi Nke Ɛsatọ

Ikpoho Ndi Sọn Jizọsị A Ghahunme

1 Otebe ẹkẹrẹ, Jizọsị nọ ghasonme obodo ndi hi-ogbe le ndi me ẹkẹrẹ, e zi ozioma Ali-eze Osolobue; 'ya le umu-azuun a mmebuo hu wi, ² le ikpoho ndi hu ime ndi o chupu eje-mmọn ime we le ndi o zuo oria ri ichen-ichen. Ikpoho ndini wu Meri hun w'a kpọ onye obodo Mag'dala, hun o chupu eje-mmọn esa ime e ³ le Juana hun Chuza di e wu onye-isi orun ime ogwa Herodu, le Suzana, lezi ikpoho ndi-ozo bu oda hun gi ihien we e yeni Jesu le umu-azuun a ẹka.

Ilu Jesu Gi Onye-ugbo Ta (Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

4 Ndi bu oda nọ ri a gha obodo ri ichen-ichen a bia d'e kunrun Jesu. Ogen igunrun hi-ogbe gi gbakikomeguu, Jesu nọ ta ni we iluni: ⁵ “O nwon onye-ugbo hun jen d'a gha mkpuru a. K'o don ri a gha mkpuru ime ugbo, ndi hu ime we a danye okp'uzo, we nọ zogbu e, nnunu nọ ripu a. ⁶ Ndi hu ime we a danye elu omuma, ogen we gi pupuha, a kpọpu we nkun, makeni e nwen we mirin. ⁷ Mkpuru ndi hu ime we a danye ime ogun —we le ogun hu e suepuha, ogun nọ dungbu we. ⁸ Ndi hu ime we a danye ezigbo ali, e pu we, sue, mi mkpuru mmagi-mmagi, mirude uzo ogun-isen.” Ogen o gi kuguu ihienni, o nọ wesi olu elu, si, “Onye nwon ntin o gi a nu ihien, 'ya nu!”

Ihiẹn Haiñ O Gi Rị A Ta Ilu
(*Mat 13.10-17; Mak 4.10-12*)

⁹ Ụmụ-azụn Jesu nọ sị a kowa ilu hụ. ¹⁰ 'Ya ọ nọ sị wẹ, “Osolobue e yeguo unu oghere imarin ihienmini risonme Ali-eze Osolobue, kale, nke ndi ozo wu ilu-ilu, ilu-ilu, keni o wuru ni, ‘We hụ e lee ile, kani ari w'a hun, we hụ a nu, kani ari w'a ghoti.’ ”

Jesu A Kowa Ilu Onye-ugbo
(*Mat 13.18-23; Mak 4.13-20*)

¹¹ Jesu nọ sị, “Onwan wu nkowa inu hụ: Mkpuru hụ wu oku Osolobue. ¹² Mkpuru ndi hụ danye okp'uzo wu ndi hụ nuni, kani, Ekwensu a bia d'e wefu ozi we nu ime obi we amangbe we e kweri, nwon nzuopuha. ¹³ Mkpuru ndi hụ danye elu omuma wu ndi hụ nu ozi hụ, gi ighoghọ nabanhan a. Kani enwe we nkpogun—o jennini ime obi we; w'e kwerihu ekere ogen, kani nlele bia, a danpu we. ¹⁴ Mkpuru ndi hụ danye ime ogun wu ndi hụ nun'a—kani, ebe we biko elu, uhue le aku-le-uba* le ihien a suo usuo ri uwanị a kpangbu we, mkpuru we akazini.”

¹⁵ “Mkpuru ndi hun danye ezigbo ali wu ndi hụ nu oku hụ, gi obi we ile nabanhan a, kwonkenme e, dikenme ndidi—d'e ru ni a mipuha we mkpuru.”

Ukpe We Gi Afere kpume
(*Mat 4.21-25*)

¹⁶ “Ihian ara muye ukpe, gi ihien kpume e mobu ru a ye okpuru bedi. Kama, w'e bu e e che

* **Isi Nke Ɛsatọ:14** “Aku-le-uba ke we ka a kpọ, kani İka a kpọzi a efee.”

elu obu-ukpe, keni ndi ri a banhanni legha uzo.”
 17 “Makeni, o nwonni ihien owule zuerini hun jenkoleni d'a puha ifon; o nwonni ihien owule we kpume hun jenkoleni d'a wa.” 18 “Kpachanpu ni nwan enya ihien unu gi ihien unu ri a nu e me; makeni ndi hun nweni gi e run orun ke we siko d'e yecheni; kale, ndi hun nwonleni ihien we gi nke we run, we siko d'a napude we hun nta we nwon.”

Nne Le Umune Jizosi
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

19 Ya nne le umune Jizosi no bia d'e kunrun e, kale asani we eka nochime e make igunrun hu ri ebenu. 20 Onye ohu no si Jizosi, “Nne i le umune-ikennyetu turu ezi e che; we cho ni we hun i.” 21 Jizosi no si we, “Ndi hun a nu oku Chuku e gi e e bi—uwe wu nne m le umune m!”

Jesu A Kusị Ebi
(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)

22 Uhuohin ohu, Jesu le umu-azuun a no banye ime ugbo-mirin, o no si we, “Ni enyi fetu ni azuun hun-ebou.” Ya we no jenne. 23 Ebe we nyanko, uran no buru Jizosi. Idumuzi, ebi no kpoma mirin hu, mirin no junme ime ugbo, nke wu ni we ile no ri eje-onodi. 24 Umu-azuun a no jemburu e, kpotien e, e yi oro, a si, “Onye-nwonni-enyi! Onye-nwonni-enyi! Enyi e d'a nwun!” Jizosi no tennin, jugbo ebi hu le ebiri-mirin hu; we ile no kusị, ebe ile no me rajuu. 25 Ya o no si umu-azuun a, “Elebe ke okukwe unu ri?” Kani o tu we enya, tu we egun; we no juma ibe we, “Onye wukwo nwan okennyeni? O yede ebi le ebiri-mirin iwu, a gbaye w'e!”

Jesu A Zụọ Onyẹ Eje-mmọn Rị Imẹ Ɛ
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ 'Ya wẹ nọ ru obodo Gadara hụn bu ihun zinmẹ Galili. ²⁷ Hụn Jesu gihụ gha imẹ ụgbọ hidan ye mkpẹnren mirin hụ, 'ya okennyẹ ohu eje-mmọn rị imẹ ẹ nọ bịa d'e kunrun ẹ, okennyẹ ahun wụ onyẹ obodo hụ.

O tekemẹkẹ okennyeni yibemẹ ẹkwa; a ra nọdị imẹ ụlọ—ikpekpe k'ọ nọdị. ²⁸ Mgbe o gi hụn Jesu, ọ nọ dọbepụ oro, dan nị Jesu alị; gi ndun ile o nwẹ yi, “Jesu, Nwa Chuku-Kachanrinni! Kini ke i chọ n'i gi m mẹ? Dodo, eyekwọlẹ m afunfun!” ²⁹ O ku ihienni makele Jesu a gwaguọ eje-mmọn hụ 'ya gha imẹ ẹ pụ. (Eje-mmọn hụ e kwọndon ẹ mbụ-le-ẹbọ: o kwọndon ẹ, ọsụon'a nị wẹ kpoma a ẹgan oku le ẹka—chedon ẹ, o siko d'e tibepụ ẹgan ndi ahun, eje-mmọn hụ e nurun ẹ si imẹ ofia le ebe ihian bileni.) ³⁰ Jesu nọ si a, “Ki wụ ẹfan i?” 'Ya ọ nọ si, “Efan m wụ 'Igunrun.’ ” O za enina makeni eje-mmọn bu ọda jun imẹ ẹ. ³¹ Eje-mmọn ndi hụ nọ rịọ Jesu y'a chule wẹ ye imẹ Abisi, Eje-mgbugbu hụ migbu enwen ẹ rị alị-mmọn.

³² O nwon igunrun ezin bu ọda rị nkpotu-oke nokunmẹ ebahun a kpa nni. 'Ya ke eje-mmọn ndi hụ nọ rịọ Jesu 'ya nị wẹ banyesonmẹ imẹ ezin ndi hụ. Jesu nọ nị wẹ banye. ³³ 'Ya eje-mmọn ndi hụ nọ gha imẹ okennyẹ hụ pūha, banyesonmẹ imẹ ezin ndi hụ. 'Ya igwee ezin hụ ile nọ kpọtụ oke hụ, zunban imẹ mirin Galili hụ, ragbu enwen wẹ.

³⁴ Ogen ikennyẹ ndi hụ rị e du ezin ndi hụ gi hụn ihien menị, wẹ nọ gbapụ, weri oku hụ ghagbame imẹ obodo hụ ile le umụ-alị ndi risonmẹ ẹgbere ahun. ³⁵ 'Ya ndi bu ọda nọ pūha d'a hụn ihien menị.

Ogẹn wẹ gi ru ebe Jesu rị, a hụn wẹ okennyẹ ahụn eje-mmon ndị hụ gha ime ẹ pụ k'ọ nọdị alị ẹhụ ụkụ Jesu: o yihụ ẹkwa; uche ẹ e zu oke; egun nọ tuma wẹ. ³⁶ Ndi rị ebahun ogẹn ihienni gi me nọ gwa ndi hụ ke okennyẹ hụ don dịnhi. ³⁷ Ya ndi Gadara lẹ egberẹ ahụn ile nọ si Jizosi 'ya gha ebẹhụ pụni wẹ, makeni egun rị a tu wẹ oda-oda. 'Ya Jizosi nọ banyezi ime ugbo mirin hụ, kin-azuun. ³⁸ Okennyẹ hụ eje-mmon ndi hụ gha ime ẹ pụ nọ rịo Jizosi n'ọ ni a sonme ẹ, kanị Jizosi nọ zipu a, si a, ³⁹ "Lashi iwe unu d'a gwa wẹ oken-ihien Osolobue meni i." Ya okennyẹ hụ nọ jẹnme, ghasonme ebe ile ime obodo hụ, kuko ihien hụ Jizosi me n'e.

*Jesu Lẹ Okpoho Ihien Rị A Gba Lẹ Nwata Nwunni
(Mat 9.18-26; Mak 5.21-43)*

⁴⁰ Ogẹn Jesu gi gha alị ndi Gadara kinhen, igunrun ihian rị ebẹhụ nọ nabanhan a, makeni wẹ ile rị e che ẹ. ⁴¹ Ebẹhụ ke okennyẹ ohu w'a kpọ Jairosi nọ bia; okennyeni wu onye ohu ime ndi-isi ulo-ofufe wẹ. O nọ dan ni Jesu alị, rịo a n'ọ bia iwe ẹ, ⁴² makeni akpu nwa okpoho ohu o mu hụn wu ihien nọ ke nwa ahua mmẹbọ rị a nwunhụn. Ogẹn Jesu gi jẹnko, igunrun ihian hụ a fufa a.

⁴³ O nwon okpoho ohu ihien rị a gba kete ahua mmẹbọ rị ime igunrun ahụn; ihien ile o nwon a guchanringuo hụn o gi e jẹn ẹka ndi dibie, kanị o nwonni onye hụn saeka zuon'a. ⁴⁴ O nọ ghaha ibe azuun Jizosi metu ntin-ekwa Jizosi ẹka, ihien rị a gban'a nọ kusị ozigbo. ⁴⁵ Ya Jizosi nọ si, "Onye metu m ẹka?"

Ogẹn wẹ ile gi ghorị ni ẹlẹ wẹ, Pita nọ si Jizosi, "Di-nwonni-enyi, ihian ile fihunme i ma, a fufa i!"

46 Kani Jizosi no si, “O nwongho onye metu m eka. A maringho m ni o nweole iken gha ime m pu.”

47 Ogen okpoho hu gi hun a n’o sako eka zueri, o no puha—ehu hu a ma a nni; o no dan ni Jesu ali, no id’anya ndi ri ebefu gwa a ihien hain o gi metu a eka le k’o don dinhin ozigbo. 48 Jizosi no si, a, “Nwa m, okukwe i e meguo i ri mma. Lama, udon ‘ya ri ni.”

49 Ogen Jizosi gi ri e ku ihienni, onye ohu no gha iwe onye-isi ulo-ofufe hu bia d’a si a, “Nwa i a nwunhuguo; eyezile onye-nkuzi nsongbu.”

50 Ogen Jizosi gi nu a, o no si Jairosi, “Atule egun; nwehu okukwe; o jenko d’a dinhin.”

51 Ogen Jesu gi ru iwe Jairosi, o nini onye owule son e banye ime ulo hu wezuka Pita le Jonu le Jemisi lezi ndi mu nwata hu. 52 We ile ri ebahun hu a kwan, e goo nwata hu. Kani Jesu no si we,

“Akwanzile ni; nwata hu anwunni, o rihu uran!”

53 We no muma Jizosi emu, makeni a maringuo we ni nwata hu a nwunhuguo.

54 Kani Jizosi no kwondon nwata hu eka, si, “Nwata, lihi otu!”

55 Mmon nwata hu no kinhen, o no rizi ndun; ‘ya o no lihi otu ozigbo. Jizosi no si we ye nwata hu ihien-oriri. 56 O tu ndi mun’a enya oda-oda, kani Jizosi no si we agwakwole onye owule ihien menii.

Isi Nke Itenei

*Jesu E Zipu Umụ-azuun Mmēbuo Hu
(Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)*

1 Jesu no kpokikome umu-azuun a mmebuo hu, ye we iken hun eje-mmom ile e gi ri okpuru we le hun we e gi gwọ oria. 2 Ya o no zipu we keni we

jẹn d'e zi ozi Alì-eze Osolobue lẹni wẹ jẹn d'a zuo ndi emu ri a ku. ³ O no si we, “Ewerile ni ihien owule unu jenkoni: ke okpo, ke ekpa, ke ihien-oriri, ke egbo; ewerile ni ekwa ozo che ni hun unu yi. ⁴ Ulo owule we no nabanhan unu, nodi ni ebahun d'e ru mgbe unu gha obodo hu pu. ⁵ Ebe owule we noleni nabanhan unu, unu pukoni obodo hu, kpukpupu ni ejan ri unu uku n'o wuru ihien we gi shiagbu we eri.” ⁶ Umụ-azuun hu no jẹnme, a ghasonme we umu-alì ile ri ichen-ichen, e zi ozioma, a gwọ ọrìá ebe ile wẹ ru.

Obi Eruzini Herodu Ali
(*Mat 14.1-12; Mak 6.14-29*)

⁷ Ogen Herodu, hun ri a ki azuun Galili, gi nu ihien ile ri e meni, obi eruzin'e ali. Makeni o nwe ndi ri a si ni Jonu hun e me mirin-Chuku a ghaguo onwun lihi; ⁸ ndi hu ime we si ni Elaija a puhaguo; ndi hu ime we sizi ni onye ohu ime ndi-amuma mbu e lihiguo. ⁹ Herodu no si, “E bepuguo m Jonu isi; onye wuzi nwan onyeni m ri a nu otiti e?” 'Ya o no choma n'o hun Jizosi.

Jesu E Ye Igunrun Hi-ogbe Ihien-oriri
(*Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jon 6.1-14*)

¹⁰ Ndi-ozì hu pu-ichen a luhá, wẹ nọ gwa Jesu ihien ile wẹ mesonme ebe wẹ jẹn. O nọ gi nzuzue weri wẹ pu, wẹ nọ si obodo w'a kpọ Besaida. ¹¹ Kani ogen igunrun ndi ahun gi nu a, wẹ nọ rusonme e. O nọ nabanhan wẹ, gwa wẹ oku Alì-eze Osolobue, zuo ndi hun cho nzuori.

¹² Ogen anwun gi roma, umu-azuun a mmebu hu nọ bia d'e kunrun e, si a, “Si igunrunni lama, ni wẹ jẹn obodo ndi me ekere-ekere le ali-ofia ri egbereni

d'a chorị ihien wẹ siko d'e ri lẹ ebe wẹ k'a ranhin, makele o nwonna onye bi ebeni enyi ri.” ¹³ Kani Jizosi no si we, “Unu le enwen unu, yeni we ihien wẹ jenkọ d'e ri.”

Wẹ no si a, “Ogbe-bredi isen le azun ebuo suo ke enyi nwon—mmani i cho ni enyi jen d'e non ni igunrunni ile ihien-oriri.” ¹⁴ Make ni wẹ ri ihien rike ikennyẹ ogun-iri-kwasị-nnu-mmebuo (hun wu nnu-uku isen). 'Ya o no si umu-azuun a, “Donmesonme ni wẹ okudu-okudu—ihien nọke mmadu iri-kwasị-ogunnaị nodisonme okudu-okudu.” ¹⁵ Umu-azuun a no me k'o ku, wẹ no si ndi hu ile nodisonme ali. ¹⁶ Jesu no weri ogbe-bredi isen hu le azun ebuo hu, o lee enya elu-igwee, ye Osolobue ekele, 'ya o no bebe wẹ, weye umu-azuun a ni wẹ kesonme ni igunrun hu 'ya. ¹⁷ Wẹ ile no rijunchanrin efọ. Wẹ no kponkikome hun hoduni, o no jun ukpali mmebuo.

*Pita E Ku Onye Jesu Wu
(Mat 16.13-19; Mak 8.27-29)*

¹⁸ Uhuohin ohu, Jesu suo nodi e me ekpere. Umu-azuun a suo nokunme e. O no ju wẹ, si, “Onye ke wẹ si ni iya ke m wu?” ¹⁹ Wẹ no si, “Ndi hu ime wẹ si ni i wu Jonu hun e me mirin-Chuku; ndi hu ime wẹ si ni i wu Elaija; ndi ozo si ni onye ohu ime ndi-amuma mbu a ghaguo onwun lihi—ni iya k'i wu.”

²⁰ O no nwan si wẹ, “Onye ke unu le enwen unu si ni iya ke m wu?” Pita no za, si, “Iyu wu Kraisti Osolobue, Onye Hu Osolobue Tume.”

*Jesu E Ku E N'o K'a Ta Afunfun, Nwunhun, Lihizi
(Mat 16.20-28; Mak 8.30—9.1)*

21 'Ya Jizosị nọ dọkenme wẹ ẹka-ntịn, sị wẹ agwakwole onye ọwule ihienni. 22 O nozi si we, "Nwa nke Ihian jenkọ d'a tariri oken afunfun ẹka ndi-isi le ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu. Wẹ siko d'a ju a, gbu e—kale, nke akp'ohin eto Osolobue siko d'a gha onwun weli e."

23 O no si we, "Onye ọwule cho n'o sonme m, 'ya ju enwen e, buru obe* e uhuohin ile, sonme m. 24 Makeni onye ọwule cho n'o ghe isi e, isi e a to a; kani, onye ọwule hun gi ufiri m tuhu ndun a jenkọ d'a zuopuha a. 25 Elee erere k'o ban ni ihian, ọwuni o nwonchanringuu uwa ile, 'ya le enwen e e tuhu?"

26 "Makeni, onye ọwule hun me ifenren mme le oku-onu m, onye hu ke mme wu Nwa nke Ihian siko d'e mezi ifenren e ogen m jenkọ d'e gi gi ogho m le nke Chuku-Nedi le nke ndi mmom-ozisi nso bia. 27 Mri a gwa unu ezioku, ndi hu ime ndi turu ebeni anwunko d'e ru ni a hun we Ali-eze Osolobue."

Jizosi E Nwonhuto

(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

28 O ri ihien rike akpu-uhuohin esato Jesu kuguu ihien ndini, o no weri Pita le Jonu le Jemisi si elu ugu d'e me ekpere. 29 K'o ri e me ekpere, ihun e no nwonhuto, ekwa a no nwunme nke ochan, gbukepuma. 30 Idenmizi 'ya le ikennyẹ ebuo no kume oku. Ikennyẹ ndi ahun wu Mozizi le Elajia; 31 wẹ gi ogho pu-ichen puha; wẹ le Jizosi ri e ku oku ula o jenkọ d'a la ghaghanị onwun o k'a nwun ime

* **Isi Nke Itenei:**23 Ogen ahun, ndi Rom e gi obe wẹ gi osisi meme e gbu onye wẹ ma ikpe-onwun. Onye hu e buru obe e, sonme ndi-agma hun jenkọ d'a kpogbun'e. Wẹ kpomaguu a elu-obe, a nodi wẹ ebegu e che nche d'e ru n'o nwunhun.

Jerusalem gi mezu uche Osolobue. ³² Enya uration ri e me Pita le ndi 'ya le we nodi oda-oda, kanigogon uration gi fon we enya, we no hun ogho Jizosi, hunzikwo ikennyeghubo ahun turuye ni ne. ³³ Hun ikennyeghubo hu gi latoko Jesu, Pita no si Jesu, "Di-nwonni-enyi, o rika mma ni enyi nodichanrin ebeni! Ni enyi tun odu eto: nke i wu ohu, nke Mozizi wu ohu, nke Elaija wu ohu." (O marin ihien o ri e ku, kaka!) ³⁴ Ogogon o gi ri e ku ihienni, orukpu no puha de kpume we; egun no tuma umu-azuun a ndi hu ogon orukpu hu gi ri e kpume we. ³⁵ Olu no gha ime orukpu hu si, "Onwan wu Nwa m, Onye hun m hori—gon ne ntin!" ³⁶ Mgbe olu hu gi kuguu, Jesu suo ke we hunzi.

Umu-azuun a eto hu ekupuhadeni oku ihienni we hun ogon hu we gi hun a; agwanigwe onye owule ihien we hun.

*Jesu A Zuọ Nwata Okennyeghubo Eje-mmogon Ri Imegwe
(Mat 17.14-21; Mak 9.14-29)*

³⁷ Eki e fon, ogon Jesu le umu-azuun a eto ahun gi gha elu ugu hu hidan, igunrun hi-ogbe no kunrun Jesu. ³⁸ Okennyeghubo ohu no gha ime igunrun hu yi oro, si, "Onyegnkuzi! Dodo, lee nwa m—iya suo ke m mu! ³⁹ O nwegwe mmogon e kwogonon ne: o me a dogepu oro, ufogo a puhama a onu; o ru a ehugwe; a ra yen'egwe efe! ⁴⁰ M rigo umu-azuun igwe chupu a, asanigwe eka." ⁴¹ Jesu no shiarigwe, si, "Ejegwogbonwogbon okukwegwe unu wu! Nanigwe mmegwe le unu jengogwe d'egwe nobiehan?! Elee ogon kegwe m k'egwe dinruni unu ndidi?!" 'Ya o no si okennyeghubo hu, "Wegwe nwa igwe ebeni." ⁴² Ogogon nwata-okennyeghubo ahun gi pula, egwe mmogon hu no kwantuzi egwe, dogma a, kanigwe Jesu no

jugbo eje-mmon hu, zuo nwata hu, we e ye nedi e. ⁴³ Ikenni hi-ogbe Osolobue kpa no tu ndi hu ile enya.

Jizos' E Kuzi Oku Onwun A
(*Mat 17.22-23; Mak 9.30-32*)

Ke ihien ile Jesu ri e me rikwo a tu ihian ile enya, o no si umu-azuun a, ⁴⁴ “Azokwole ni ihienni m jenkọ d'a gwa unu kikenni: We siko d'e re Nwa nke Ihian ye ndi ihian.” ⁴⁵ Kanị umu-azuun a aghotanị ihien o ri e ku. We zueme ni we iya, amamgbe w'a ghotā a —bu egun anini we ju a ihien o gi e ku.

Onye Kachanrin Ibe E

⁴⁶ Ogen ohu, umu-azuun Jesu no doma oku onye hun jenkọ d'a kachanrinni ime we. ⁴⁷ Jizosi a maringuo ihien we ri e ro ime obi we, 'ya o no weri nwa-ndu ohu, w'e wuzo ehū a, ⁴⁸ si we, “Onye owule gi ufiri efan m nabanhan nwata no enina nabanhan m, bu onye hun nabanhan ni m nabanhan onye hun zini m. Make ni onye hu kachanrin ekere ime unu ile, iya wu onye hun kachanrinni.”

Onye Ghaleni A Nokin Unu Uzo Ri Azuun Nke Unu
(*Mak 9.38-40*)

⁴⁹ Jonu no si Jizosi, “Di-nwonna-enyi, enyi hun okennyehi ohu ri e gi efan i a chupu eje-mmon, enyi no si a kusia, make ni ele onye itu enyi.” ⁵⁰ Kanị Jesu no si 'ya le umu-azuun ndi ozo, “Akusile n'a, make ni onye owule ghaleni a nokin unu uzo ri azuun nke unu.”

Obodo Ju Jesu

⁵¹ Mgbe ogen hu we jenkọ d'e gi we Jizosi si elu-igwee gi rume, o no kwademechanrin obi e jenne

Jerusalem, o leni ɛnya azuun. ⁵² O nọ zi ndi-ozì buru n'è ụzọ. Wẹ nọ banye obodo ohu rì ime Samerià d'a kwademe n'è ihien. ⁵³ Kanì ndi rì ebehu anabanhann'a make ni Jerusalem ke ɛnya a rì. ⁵⁴ Ogen umu-azuun a wu Jemisi le Jonu gi hun ihien ni, we nọ si, “Di-nwonni-enyi, y'a chogho ni enyi gha elu-igwee kpotu okun n'o ripu we [ke Elaija don me]?” ⁵⁵ Kanì Jesu nọ gbehuto, jugbo we, [si, “Unu amarin udi obi unu nwon!][†] [Mme wu Nwa nke Ihian abiani d'e tikpo ndun ihian, kama, m bia d'a zuopuha we].” ⁵⁶ Ya le we nọ si ali ozo me ekere.

Ndi Hu Cho Ni We Sonme Jizosi

(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Ogen we gi jenko, okennyè ohu nọ si Jesu, “M k'e son i ebe owule i jenko.” ⁵⁸ Jesu nọ si a, “Ufu nwon okporo ebe w'e bi; nnunu nwonzikwo ekwu; kanì mme wu Nwa nke Ihian enwon ebe m'e buche isi m.”

⁵⁹ Jesu si okennyè ozo, “Sonme m.” Kanì okennyè hu nọ si, “Di-okpa, ni m bu ụzọ jen d'e liguu nedi m.” ⁶⁰ Ya Jesu nọ si, “Hapu ndi nwunni ni we li ndi nke we nwunni. Iyü nwen, jenme d'e zi ozi Ali-eze Osolobue.”

⁶¹ Onye ozo sizi, “Di-okpa, m jenko d'e son i, kale, ni m buguu ụzọ jen d'a si ezi-le-ulo m, ‘Nodi ni ohunma.’ ” ⁶² Jizosi nọ si a, “Onye owule hun e bucheguu eka orun e lee ɛnya azuun, efuruni Ali-eze Osolobue.”

Isi Nke Iri

Jizosi E Zipu Mmadu Mmebu-kwasi-ogun-etọ Ozo

[†] **Isi Nke Itenei:55** mọbu: “udi Mmon unu wu nke e”

¹ Ọnwani e meguu, Di-nwonnini-enyi no hori ikennyi mmebu-kwasigun-eto ndi ozo. O no zipu we mmadu ebuo-ebu, ni we buru n'e uzo jen obodo ile le ebe ile 'ya le enwen e jenko d'e jen. ² O no si we, "Ihien-ugbo we jenko d'a gho ebuke, kani ndi jenko d'a ghon'a ebuni oda. Me ni nwan ekpere rio onye nwon ugbo n'o zi ndi orun d'a ghon'a ihien-ugbo e.

³ Jenme ni! Lee e, m ri e zipu unu rike atunrun e ye ime igunrun eworo*. ⁴ Ewerile ni ego; ebule ni ekpa; ewerile ni akpuku; akusile ni uzo d'e kele onye owule. ⁵ Ulo owule unu banye, bu ni uzo kele, si, 'Udon 'ya ri ni uloni.' ⁶ Omeni onye udon ri ulo hu, udon unu a noyen'e; kani, omeni o nwonni onye udon rin'a, udon unu e kinhen ni unu.

⁷ Nodi ni ulo ohu ahun ndi rin'a nabanhan unu, e ri, a ra ihien owule we ye unu, makeni o furu ni we ku ndi orun ugwo. Akwahunmele ni. ⁸ Obodo owule unu banye, ni a nabanhan we unu, ri ni ihien owule we ye unu; ⁹ zuo ni ndi emu ri a ku ime obodo hu; si ni ndi ri n'a, 'Ali-eze Osolobue a riguo nsue.' ¹⁰ Kani obodo owule unu banhan ni anabanhanni we unu, shi ni ogbara-ogbe, unu a nodi ebuhu si, ¹¹ 'Ke ejan obodo unu hun ri enyi uku, enyi ri e tichanpu a atoni unu n'o shiagbu unu eri. Kani, nyanhan ni ni Ali-eze Osolobue a riguo nsue!' ¹² M ri a gwa unu ezioku, o jenko d'a ri ni eje-ali ahun wu Sodom nfe Uhuohin Okinkin-ikpe kari obodo hu!"

*Jizosi A Ban Ni Obodo Ndi Hu Kwerileni Mban
(Mak 11.20-24)*

* **Isi Nke Iri:3** Griki: wofu

13 “Oken nsongbu jenkọ d'a rị nị ndị obodo Koraizin! Oken nsongbu jenkọ d'a rịzikwọ nị ndị obodo Besaída! Makeni, omēni ime *eje-ali* wu Taya-le-Sidonu ke we nọ run ọrun-atumēnya ndi hun we run ime unu, nke o teke ndi Taya-le-Sidonu roghariguu, yiri ekwa-ahio, buo ntun kpu enwen we, nodi akpakali—gi ghoṣi n'e roghariguo we! 14 Unu jenkọ d'a takari ndi Taya-le-Sidonu afunfun Uhuohin Okinkin-ikpe.”

15 “Nke unu ndi obodo Kapanom, unu ro ni we siko d'e busi unu elu-igwee? Mba! We jenkọ d'a tutu unu ye ali-mmon!”

16 O nọ si umu-azuun a, “Onye owule gon unu ntin ri e gon m ntin; onye owule ju unu ri a ju m; onye owule ju ni m ri a ju onye hun zihenim.”

Ndi hu Jesu Zipu A lua

17 Omegu, ikennyē mmebuo-kwasi-ogun-eto hu nọ gi oken ighoghọ lua. We nọ si, “Di-nwonni-enyi, ke eje-mmon ri ichen-ichen humeni enyi isi hun enyi gihu gi efan i gwa we oku!” 18 Jesu nọ si we, “A hungho m ke Ekwensu gha elu-igwee dan ‘nwain!’, rike ebe amuma nọ be. 19 Lee e! E yeole m unu iken hun unu e gi zo agwo le akpi oku ghafe, lezikwo hun unu e gi meri iken ile Enenren hu nwon—o nwonni ihien siko d'a ru unu eh. 20 K'osileri, egile ni ifiri ni eje-mmon hume ni unu isi ghoghọ, ka ghoghọ ni makeni e deyeguo we efan unu ime elu-igwee.”

Jesu A Ghoghọ

(Mat 11.25-27; 13.16-17)

21 Ogen ohu hu, Jesu nọ ghoghọ ime Mmon-nso, si, “Baba, Onye nwon elu-igwee le uwa! M ri e kele i makele 'y'e zuemegu nị ndi marin ihien le

ndị nwe nghota ihien ndini, we we ghosi umu-ndu. Egheę Baba, enina k'i cho n'o ri.”²² “Nedi m e buguo ihien ile che m eka. O nwonni onye marin onye Nwa Osolobue wu wezuka Chuku-Nedi; o nwonzikwoni onye marin Chuku-Nedi wezuka Nwa a—lezi onye owule Nwa a cho n'o me e marin a.”

²³ Ya ke Jizosi no gbhuto, bu ihun zime umu-azun a, kagwa we, si, “Unu wu ndi we gozi agozi ni enya unu ri a hun ihien ndini unu ri a hun! ²⁴ M ri a gwa unu, ndi-amuma le ndi nze bu oda a choguo ni we hun ihien unu ri a hun, ahunni w'a; a chozikwo we ni we nu ihien unu ri a nu, anuni w'a.”

Onye Sameria Hun Me Ohunma

²⁵ Okaa-Iwu ohu bia d'e shini Jesu onyan. O si Jesu, “Onye-nkuzi, kini ke m jenko d'e me ni m nwonhen ndun-itebite?” ²⁶ Jesu no si a, “Ki Iwu Mozizi ku? Nani i ghota a?” ²⁷ Okennyehu no za, si, “ ‘Gi obi i ile, enwen† i ile, iken i ile lezi uche i ile nwe ihien-osusuo Di-nwonni-enyi wu Osolobue i; lezikwo ‘ihien ibe i k'a suoriri i ke ihien enwen i don a suo i.’ ” ²⁸ Jesu no si a, “Y'a zaguo ohunma; me onwan keni i ri ndun.” ²⁹ Kanj Okaa-Iwu hu cho n'o kuni enwen e ohunma, o no ju Jesu, si, “Onye wu nwan ibe m?”

³⁰ Jesu no za, si, “Okennyehu gha Jerusalem jenko Jeriko. O no danban eka ndi ohin, we no napuchanrin a ihien ile o gi, gbama a oto, gbu e ili—nke wu ni o hodu ekere n'o nwun, we no la a to uzo.

³¹ O no nwan me ni onye nchu-egan ohu ghako uzo hu; kanj, ogen o gi hun okennyehu, o no ghakpen e.

³² Erira k'o gi mezikwo ni onye Livai, onye a run ime

† **Isi Nke Iri:27** umę ndun

Ụlọ-nsọ, ghakọ ụzọ hụ; ọ hụn okennyẹ ahun, ọ nozi ghakpen ẹ. ³³ Kani, oge onye Sameriya ohu hun ghakọ ụzọ hụ jenko ali-ihian gi puha ebe okennyẹ hụ ri, hun a, omiken ẹ no me ẹ. ³⁴ O no jen d'e kunrun ẹ, hu ude le manya yesonme ebe ile o ru ehio, kenmecharin a we ile. Onye Sameriya hu gi anyinnyan—o no bu okennyẹ hu che enu anyinnyan hu, we okennyẹ ahun si ulo ndi ijen a nodi, no ebenu lefu a enya. ³⁵ Oge eki gi fon, o no wepuha egbo orun akpu-uhuohin ebuo, ye onye hun e lepu ulo ndi ijen hu enya, si a, 'Dodo, lepu a enya; m kinhen, a kukin m'i ihien hoduni hun i gi lepu a enya.' ”

³⁶ Ya Jesu no nwan si onye-nkuzi Iwu hu, “K'i ro? Onye ime mmadu etoni henrin ibe okennyẹ hu danban eka ndi ohin?”

³⁷ Onye-nkuzi Iwu hu no za, si, “Onye hun me n'e efoma.” Ya ke Jesu no si a, “Jenme nwan d'e me erira.”

Jizosi A Bia Iwe Mata Le Meri

³⁸ Oge Jesu le umu-azuun a gi jenko, we no banye obodo ohu me ekere. Okpoho ohu efan a wu Mata no nabanhan a iwe ẹ: ³⁹ Mata nwe nwe-okpoho efan a wu Meri, hun nodi ali ehio ukwu Dinwonna-enyi, e gon ntin ihien o ri e ku. ⁴⁰ Kani, Mata asani eka nodi make orun bu oda o ri a run mmulo; 'ya o no bia d'e kunrun Jesu, si, “Di-nwonna-enyi, o nwonna ihien i kpo a ni nwe m la orun ile toni mme soro? Gwa a nwan ya d'e yeni m eka.” ⁴¹ Kani Di-nwonna-enyi no za a, si, “Mata, Mata! I ri e hue uhue, e songbu enwen i banyeni ihien bu oda — ⁴² bu ihien ohu soro ri mkpa; Meri a horiguo hun ka mma; anapuko w'a ya.”

Isi Nke Mmanaj

*Jizọsị A Kuzi Kẹ Wẹ Dọn E Mẹ Ekpere
(Mat 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Jizọsị rị ebe ohu e mẹ ekpere; ogeṅ o gi męguu, nwa-azuun a ohu nọ sị a, “Di-nwọnni-ęnyi, kuzi ęnyi ekpere —kẹ Jọnu dọn kuzi ọmu-azuun a.”

² Jizọsị nọ sị wẹ, “Unu gha e mẹ ekpere, sị ni:

‘Baba,

ni wẹ dọnmẹ ẹfan i nsọ;

Alị-eze i 'ya bịa d'a kịma.

³ Ye ęnyi ihien-oriri sikọ d'e zu ęnyi uhuohin-
uhuohin;

⁴ Gbaghari ęnyi njọ ęnyi,

makeni ęnyi a gbaghari onye ọwule mejani ęnyi a
gbaghari.

Edubanle ęnyi ime ọnwunwan, [ka gbapuha ęnyi ẹka
Eje-onye hu*].’ ”

⁵ 'Ya Jizọsị nọ sị ọmu-azuun a, “Ni ęnyi weri ẹ
ni onye ohu ime unu jẹn iwe ọwu a ime abali d'a
sị a, ‘Di-ęnyi, zinye m ogbe-bredi ẹto. ⁶ Ọwu m
hun rị ọzo-ijẹn rihu a banhan iwe m kikenni, kani
enwe m ihien-oriri ọwule m sikọ d'e ye ẹ.’ ⁷ Ni ęnyi
werizikwo a ni ọwu i ahun gha ime ulo sị, ‘Eyele
m nsongbu; a kpokingwo wẹ ọzo; mme le ọmu m e
dineguo. Asa m ẹka lihi oto d'e ye i ihien ọwule.’ ⁸ M
ri a gwa i ni ọsuon'a n'o gini ifiri ni i wu ọwu a lihi
ye i bređi, o sikọ d'e ye 'y'ẹ makeni y'a riobehini.

⁹ 'Ya wu, m ri a gwa i: riọ, i k'e nwonhen; cho,
i jenkọ d'a hun; du ẹka, wẹ sikọ d'a gunpun'i ọzo.

¹⁰ Makeni ndi ile hun rionj jenkọ d'e nwehen; ndi
hun choni jenkọ d'a hun; wẹ sikọ d'a gunpuzikwoni

* **Isi Nke Mmanaj:4** mọbu: eje-ihien

ndi ile du aka uzo. ¹¹ Ime unu ile, elee nedi siko d'e ye nwa a agwo o rjo a azun ¹² mobu ye e akpi omeni o rjo a ekwan? ¹³ O me nwan ni unu hun wu ndi-njo ma ye umu unu ihien ri mma, nani ke Nedi ahun ri elu-igwee k'e yehan ndi rjo a Mmon-nso? O yekariko we?"

Jesu Le Bezibo

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Uhuohin ohu, Jesu chupu eje-mmon odin. Ogen eje-mmon hu gi puguu, okennyehu o te ri ime e no kume oku. O tukenme igunrun ri ebahun enya; ¹⁵ kani, ndi hu ime ndi ri ebahu no si, "Bezibo, hun wu onye-isi eje-mmon ile, 'ya ri e ye e iken o gi a chupu eje-mmon." ¹⁶ Ndi ozo no shini Jesu onyan, si a runghosi we orun-atumanya pu-ichen gha elu-igwee bia. ¹⁷ Kani Jesu a maringuo ihien we ri e ro, o no si we, "Ali-eze owule kebeni, nwon itu ri ichen-ichen ri a luson ibe we ogun, jenkod'e henrin ofia; ezi-le-ulo owule ndi ri n'a kebe, a luson ibe we ogun siko d'a dan."

¹⁸ "Ya wu, omeni ali-eze Ekwensu kebe ekebe, nwe itu ichen-ichen ri n'a hun a luson ibe we ogun, eghani ke ali-eze e e don turu?—bu unu si nwan ni m gi iken Bezibo a chupu eje-mmon. ¹⁹ Omeni iken Bezibo ke m gi a chupu eje-mmon, iken onye ke ndi nke unu gi a chupu we? Uwe jenkod'a ma unu ikpe!" ²⁰ "Kani, o me nwan ni iken Osolobue ke m gi a chupu eje-mmon, 'ya wu ni Ali-eze Osolobue e ruguole ebe unu ri."

²¹ "Owule diken a kwademechanringuu ihien ogun a, nodi e che oken-ulo a nche, o nweni ihien jenkod'e me ihien o nwe. ²² Kani, omeni onye ka a

iken a maye e ogun, meri e, o jenkọ d'a napuchanrịn a ihien ogun ile hun o gi don enya, buru ihien e ile, kesonme ni ndi ozo ya.” ²³ “Onye owule rileni azuun nke m ri a luson m ogun; onye owule hun ghaleni e ye ni m aka a kkwama ri e kponyiya.”

Ihien E Wekinhen Eje-mmọn We Chupuquu
(Mat 12.43-45)

²⁴ “Eje-mmọn ghaguu ime ihian pu, o ghahunmeme ebe mirin rileni, a cho ebe o jenkọ d'a nodi zu iken. Omeni o hunni, o siko d'a si enwen e, ‘M siko d'e kin-azuun ulo hu m gha puha.’ ²⁵ O kinhen, hun a ni a zachanguo w'a, donkwamaguu a, ²⁶ o jen d'e wehezi eje-mmọn esa ozo ka 'ya le enwen e njo, a bia we d'e biri ebegu. Onodi onye hu a ka njo kari ke o ri mbu.”

Ndi We Gọzi Agozi

²⁷ Ogen Jesu gi ri e ku ihienni, okpoho ohu ri ime igunrun hu no gha ebahun si a, “Efo mun'ị le eran i ra wuchanrịn ihien we gozi agozi!” ²⁸ Kani Jesu no si, “Mba, ngozi wu nke ndi hun a nu oku Osolobue, e gi e e bi!”

Ihien Me Onye-amuma Wu Jona Wu Ahima
(Mat 12.38-42)

²⁹ Ogen ndi ri e ruhe ebe Jizosi ri gi ri e buwaye oda, o no kumezi, si, “Agboni jo njo! We si m ghosi we ahima pu-ichen, kani o nwonna ahima owule pu-ichen we jenkọ d'a ghosi we wezuka ihien me onye-amuma wu Jona. ³⁰ Ke Jona don wu ahima ebe ndi Ninive ri, erira ke Nwa nke Ihian jenkọ d'a wu ahima ebe agboni ri. ³¹ O ru Ogen Ichin-ikpe, eze-okpoho ali Shiba, ali hu ri azuun ndidan-mirin, jenkọ d'e

lihi, shiagbu agboni eri. Makeni, o gha ali hu tegbu enwen e bia d'e gon ntin amamihiyen Solomonu—bu onye ka Solomonu ri nwan ebeni. ³² O ru Ogen Okinkin-ikpe, ndi Ninive jenkọ d'a puha osheri, ma ndi agboni ikpe, makeni we roghari eroghari ogen we gi nu ozi Jona zi—bu onye ka Jona ri nwan ebeni!”

Ukpe Hun Ri Ehu
(*Mat 5.15; 6.22-23*)

³³ “O nwonna onye hun a muye ukpe e bu e e zueme mobu e bu e che okpuru afere. Mba, w'e buto a elu obu-ukpe—keni onye owule banhanni gi e legha uzọ.” ³⁴ “Enya iwu ukpe ri i ehụ. Omeni enya i ri mma, ukpe jenkọ d'e junchanrin i ehụ. Kani omeni enya i a ri mma, ishi jenkọ d'e junchanrin i ehụ. ³⁵ Hunkwo a ni ukpe hun ri ime i ele ishi. ³⁶ Ya wu, omeni ukpe junchanrin i ehụ ile, bu o nwonna mkpamkpa owule ri ime ishi, ehụ i ile siko d'e me ukpe-ukpe nọke ebe ukpe nọ e nwunkpu i.”

Jesu A Jugo Ndi Itu-Farisi Le Ndi-nkuzi Iwu
(*Mat 23.1-36; Mak 12.38-40*)

³⁷ Ogen Jesu gi kuguu, onye Itu-Farisi ohu no si a bia iwe e d'e du e ri ihien-oriri. 'Ya o no jenne; o no weri onodi a elu teburu ihien-oriri ahun.

³⁸ Ogen onye Itu-Farisi hu gi hun ni Jesu a chanchanni ehụ a ke we don a chan n'o d'e rime ihien-oriri, o no tu a enya. ³⁹ Ya ke Di-nwonna-enyi no si a, “Lee nwan, unu ndi Itu-Farisi a chanchan azuun mkpu le afere unu, kani enya-uku le eje-ihien jun ime unu. ⁴⁰ Ndi-nzuzu! Ele onye hun mememe azuun a memezikwo ime e? ⁴¹ Ka we ni nwan ihien ndi hun

rị ime ẹ ye ndị igbennyẹ; ụnu ọm ẹ, m rị a gwa ụnu, ihien ile jenkọ d'e nwunchan ni ụnu.

⁴² Nsogbu rị ni ụnu ndị Itu-Farisi! Ụnu a kusunmede ụzo-ohu-ime-uzo-iri ihien e me ofe a sọ —ke arabasi-minti ke riu ke ihien-akunkun ndi ozo rị ichen-ichen—bu ụnu a nato iye onye owule ihien run'ẹ le inwe ihien-osusuo jenni Osolobue—ndini te furu ụnu k'a gha e me; kani, elehun ụnu e gi lato ihien ndi ahun ụnu a ku.”

⁴³ “Nsogbu rị ni ụnu ndi Itu-Farisi! O sọ ụnu ni ụnu a nodi isi-ochonime ulo-ofufe lezi ni we e kele ụnu ekele pu-ichen ime afia ebe ihian rị. ⁴⁴ Nsogbu rị ni ụnu! Ụnu no ke ili w'a ghafe elu ẹ bu a marin we ni ili ro.”

⁴⁵ Onye ohu ime ndi-nkuzi Iwu no si a, “Onye-nkuzi, i gha e ku ihien ndini we, i rị a kparizikwo enyi nwen!”

⁴⁶ Jesu no si a, “Nsogbu rizikwoni ụnu nwen, ndi-nkuzi Iwu! Ụnu e buyesonme ndi ozo ibu a fu orun obubu, kani ụnu le enwen ụnu ara tinpude mkpinsi-eka ohu yeni we eka bu ibu ndi ahun.

⁴⁷ Nsogbu rị ni ụnu! Ụnu a tun ili ndi-amuma hu ndi nedi ụnu kani gbu — ⁴⁸ hun ụnu gi a ghosi ni ụnu kwadon ihien ndi nedi ụnu me—makeni, uwe gbu ndi-amuma, ụnu nwen no tun ili ndi-amuma ahun we gbu. ⁴⁹ Ufiri ihieni ke Osolobue gi gi Amamihiẹn ẹ si, ‘M jenkọ d'e zijen ni we ndi-amuma le ndi-ozu pu-ichen: we jenkọ d'e gbu ndi hu ime we, kpokpo ndi hu ime we’ — ⁵⁰ keni we ju agboni ukwere edeke ndi-amuma ile we gbu kete w'e kele uwa — ⁵¹ ghakwori edeke Ebelu d'e ru edeke Zekaraya we gbuto Ulo-nsọ, egbata Ukpo nchu-ẹjan

lẹ Ebẹhụ-rị-nsọ. Egheę, m rị a gwa ụnụ, wẹ siko d'a jụ agbọni ukwere wẹ ile!”

⁵² “Nsongbu rị ni ụnụ ndi-nkuzi Iwu! Ụnụ e wepụgụọ isafin amamihię: ụnụ lẹ enwẹn ụnụ abanyeni, ụnụ eyeni ni ndi rị a chọ ni wẹ banye efe banye!”

⁵³ Ogeę Jesu gi ghagụụ ebahun pụ, ndi-nkuz Iwu lẹ ndi Itu-Farisi nọ korịama n'a ọda-ọda, juchanma a ọnụ ihien bu ọda, ⁵⁴ a chọ ihien rị a ọnụ, keni wẹ hun ihien wẹ e gi kwondon ẹ.

Isi Nke Mmẹbụọ

Gbakwoni Ni Ihunnai Osọ!
(Mak 10.26-27)

¹ Kẹ mmadụ nnu ole-le-ole don rị a gbakikome, nke wu ni wẹ hu a zọ ibe wẹ ụkụ, Jizosị nọ bu ụzọ sị ụmụ-azụn a, “Kpachanpụ ni ęnya banyeni yisti* ndi Itu-Farisi—hun wu ihunnai wẹ. ² O nwonni ihien ọwụlẹ kpumeni hun jenkoleni d'e kpupụ; o nwonni ihien zuerini hun jenkoleni d'a wa. ³ 'Ya wu, ihien ọwụlẹ ụnụ ku ime ishi, ihian jenkọ d'a nụ a ifonrin-ifon; ihien ọwụlẹ ụnụ gunma enwẹn ụnụ ime-ulo ka-uka ku, ihian siko d'e gi ẹ yi oro elu ulo.”

Onye Wẹ K'a Tu Egun E
(Mat 10.28-31)

⁴ “Ndi ọwụ m, m rị a gwa ụnụ, atule ni egun ndi e gbu ẹhụ sọọ bu o nwonzini ihien wẹ siko d'a s'eka mę kari ọhun. ⁵ Kama, ni m ghosị ụnụ onye ụnụ siko d'a tu egun ẹ: tu ni egun Osolobue, onye hun o mę ni o gbuchanrin ẹhụ, o nwonghozikwo iken o gi

* **Isi Nke Mmẹbụọ:**1 yisti: ihien brędi gi a fu

a tū ihian e ye okun-mmōn. Egheē, tū nī egun e! ⁶ Elē isen 'ikōbọ' ēbūọ kẹ w'e re achu† Kani, Osolobue ara zọ kẹ akp'ohu ime nnunū ndini. ⁷ Kẹ ntutu rī unū isi, Osolobue a gunguọ a. Atule ni nwan egun: unū ka achu mkpa a rī ebe Osolobue rī—osūon'a nī achu bu ọda rọ!”

Ikweri N'i Wụ Nke Kraistī Lẹ Ighorī Nī Y'ele Nke E (Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “M rī a gwapu unū ezioku, onye ọwule nọ id'anya ihian kweri n'ọ wu nke m, mme wu Nwa nke Ihian jenkọ d'a nọ id'anya ndi mmōn-ozī Osolobue kwerezikwọ nī onye hū wu nke m. ⁹ Kani, onye nọ id'anya ihian ghorī nī ele nke m, mme wu Nwa nke Ihian jenkọ d'a nọ id'anya ndi mmōn-ozī Osolobue kuzikwọ nī onye hū ele nke m.” ¹⁰ “Ozozī, wẹ sikọ d'a gbagharī onye ọwule kuja oku mme wu Nwa nke Ihian, kani agbagharikọ wẹ onye ọwule kuja oku Mmōn-nsọ. ¹¹ Ogen wẹ jenkọ d'e gi wehe unū ulo-ofufe mọbu ebe ndi hun a kini mọbu ndi-nze rī d'e kin unū ikpe, ehuekwole ni uhue kẹ unū k'a don kinrin onū unū mọbu ihien unū k'e ku. ¹² Make ni, ogen hū ru, Mmōn-nsọ jenkọ d'a kuzi unū ihien furu unū k'e ku.”

Ilu Wẹ Gi Odafin Nzuzu Ta

¹³ Okennyē ohu rī ime igunrun hū nọ si Jizosi, “Onye-nkuzi, dodo gwa nwe n'ọ keye m uku nedi enyi lato nī enyi.” ¹⁴ Jizosi nọ si a, “Owu m, onye tumē m onye a hannī unū ebūọ enen mọbu onye e keni unū ihien?”

¹⁵ Ya ọ nozi si wẹ, “Kpachanpukwọ nī enya, unū e gbondon enwen unū make udi enya-uku ọwule gha

† Isi Nke Mmēbūọ:6 sparo

a rị ime ndun unu; makeni, ele ihien ihian nwon wu ezigbo ndun a, osuon'a n'o meke odafin.” ¹⁶ 'Ya Jizosi no ta ni we iluni: “O nwon okenye ohu wu odafin, hun nwon ali. Ali hu no men'e ihien oda-oda. ¹⁷ O no si enwen e, 'Enwon m ebe siko d'e zu m buto ihien ugbo m. Kini ke m jenko d'e me?’ ¹⁸ O no si enwen e, 'Lee ihien m siko d'e me: m k'a totusonme oban m ile, tun ndi kani we; ebeku ke m jenko d'e donme oka m le ihien m ndi ozo. ¹⁹ Ogen hu, m k'a si enwen m, “Enwen m, y'e nwonguo ihien ile ri mma siko d'e zu i bi ahua bu oda lalani! Eyezile enwen i nsongbu! Ri! Ra! Efo ya suoma i usuo!” ’ ²⁰ Kani Osolobue no si a, 'Onye nzuzu! Uhininni ke we jenko d'a naru i ndun i—onye jenko nwan d'e nwonrin ihien ndini ile i buto ni enwen i?’ ”

²¹ Igi mekin iluni, Jizosi no si, “Enina k'o ri ni ndi hu a kpatu ni enwen we aku-le-uba kani ele we odafin ime ihien Osolobue.”

*Ehuele Uhue, Gi Osolobue Don Enya
(Mat 6.25-34)*

²² 'Ya Jesu no si umu-azuun a, “Ya ke m gi ri a si unu ehuele uhue ihien unu jenko d'e ri ri ndun mobu ekwa unu jenko d'e yi. ²³ Ndun ka ihien-oriri; ehiju ka ekwa. ²⁴ Lekpo ni nnunu: w'a ra kun mkpuru mobu we ihien-ugbo; w'a ra nwon mmughe mobu oban w'e buto ihien—kani Osolobue hu e ye we ihien-oriri! Bu unu kade mkpa a ri oda-oda kari nnunu! ²⁵ Onye ime unu siko d'a saeka gi uhue o ri e hue gi mgbahunme okuloku ohu tocheni? ²⁶ Omeni y'a s'eka me ihien mehan ntin enina, k'i ri nwan e songbuni enwen i banyeni ihien ndi ozo?”

²⁷ Lekpọ ni kẹ obobo ofia dọn e sue: w'a ra nungbu enwẹn wẹ mọbụ kpa ẹkwa—kani m ri a gwa unu ni, kẹ eze wụ Solomonu eyini ihien ọwule rihan mma kẹ obobo ohu ime ndini. ²⁸ Omele Osolobue e yime efifia ihien ri mma enina—efifia hun a ri ebeni tanni, eki fon a tu w'a ye okun, o yimeko unu hun ka mma? Euu, ndi okukwe-nta!

²⁹ 'Ya wu, atole ni e ro ihien unu jenko d'e ri le ihien unu siko d'a ra; esongbule ni enwẹn unu banyen'e. ³⁰ Make ni, ndi ghaleni e fe Osolobue ime uwa ile a chusonme ihien ndini—bu Nedi unu a maringho ni ihien ndini ri unu mkpa. ³¹ Kama, chomagude ni Ali-eze e—o siko d'e yezikwo unu ihien ndini we.”

Kpatọ Akụ-le-uba Elu-igwee
(Mat 6.19-21)

³² “Umụ-atunrun m, atule ni egun, make ni o sọ Nedi unu usọ n'o ye unu Ali-eze. ³³ Repu ni ihien unu nwe, we egbo e ye ndi igbenye, unu e gi uzoni memē ni enwẹn unu ẹkpa hun ghaleni e wiwi, wuru ndi nwe akụ-le-uba ghaleni a guu aguu ime elu-igwee. Ebehu, ohin asako ẹka ru e; ẹkika a sako ẹka ripu we. ³⁴ Make ni, ebe akụ-le-uba unu ri, iya kẹ obi unu jenko d'a rizi.”

Kwademe Ni, Ni Di-nwonnienyi Lala

³⁵ “Kwademe ni orun; hun n'a ni ukpe unu e nwunsonme; ³⁶ no ni kẹ idibo ri e che nna we n'o gha oriri agbamehuhuo lua. O lua, du ẹka, keni unu saeka gunpu n'a uzọ ozigbo. ³⁷ O jenko d'a ri ni idibo ndi hu mma omeni nna we a lua, hun a ni we mu enya, kwademe, e che e! M ri a gwa unu ezioku, o jenko d'a si we weri onodi we teburu, o konrin, gi

ẹka a buye wẹ ihien-oriri. ³⁸ O siko d'a ri ni idibo ndi ahun mma o wuni ogen o gi lua—o sọo n'a ni ime abali mobu igirigi utuntun k'o gi lua—o hun a ni a kwademeguọ wẹ!

³⁹ Marinkwo ni ni omeni onye nwon ulo te marin ogen ohin e gi bia, o ke ni a gbukpo iwe e banhan. ⁴⁰ 'Ya wu ni unu le enwen unu jenkọ d'a kwademeziko, makeni Nwa nke Ihian siko d'a bia ogen unu tuleni enya a."

*Odibo Furu Wẹ Gi E D'enya Ra Hun Furuleni?
(Mat 24.45-51)*

⁴¹ Pita no si, "Di-nwonna-enyi, enyi ke i ri a tu ni iluni ra i ri a tu ni ihian ile ya?" ⁴² Di-nwonna-enyi no za, si, "Onye wu onye-nlepu-enya ahun furu wẹ gi e d'enya, hun marin ihien, hun nna a tumẹ n'o lehu n'a idibo ri ulo a enya, e ye wẹ ihien-oriri wẹ ogen o furu?" ⁴³ O jenkọ d'a ri n'a mma omeni nna a lua, o hun a n'o hu e me ihien ahun o si a me! ⁴⁴ Ezioku ke m ri a gwa unu, nna a ahun jenkọ d'e we ihien ile o nwe che e ẹka lepu enya."

⁴⁵ "Kani, omele odibo hu a si enwen e, 'Nna m e biekezi d'a lua', o gbume idibo ibe e hoduni ili—ke ikennyẹ ke ikpoho—e ri, a ra, a ra manya a tu, ⁴⁶ 'ya wu ni nna a jenkọ d'a lua idumuzi—uhuhin odibo hu tuleni enya a le ogen hun o marinleni. O siko d'a jakika a, we e che ebe ndi nnupu-isi ri."

⁴⁷ "Odibo hun marin ihien nna a cho n'o me, bu o kwademeni enwen e n'o me e mobu o men'e, wẹ siko d'a fian a mkpinsin oda-oda. ⁴⁸ Kani, odibo hu marinleni ihien nna a cho bu o me ihien w'e gi a fian mkpinsin, wẹ jenkọ d'a fian a hun buleni oda."

“Thiēn bu ọda kẹ w'a tū ẹnya a ẹka onyẹ wẹ ye ihien bu ọda; kani, hūn ka ọda kẹ w'a tū ẹnya a ẹka onyẹ wẹ ye hūn ka ọda.”

Jesu E Kebe Ihian
(Mat 10.34-36)

⁴⁹ “M bia d'a mu okun ye uwa; k'o ri m, o dunmaguole! ⁵⁰ Kani wẹ jenk'e gi afunfun meguu m mirin-Chuku; ehụ efuko m d'e ru ni e meguu m ya wu mirin-Chuku. ⁵¹ Unu ri e ro ni m bia d'e me ihian ile henrin ohu elu uwa? Mba, ezioku kẹ m ri a gwa unu, ele iri-ohu kani nkebe. ⁵² Gha ogeenni jenne, mmadu isen hūn ri ezi-le-ulo siko d'e kebe make ufiri m: eto gha a luson ebuo ogun, ebuo hu a luson eto; ⁵³ nedi ihian gha a luson nwa a okennyẹ, nwa-okennyẹ hu a luson nedi e; nne gha a luson nwa-a-okpoho, okpoho hu a luson nne e; nne-di siko d'a gha a luson nwunye nwa a, nwunye ihian jenko d'a gha a luson nne-di e.”

Ighota Ihien Ri E Meni
(Mat 16.2-3)

⁵⁴ Jizosi no sizikwo ndi hu, “Unu hūn kẹ mirin ri e ru azuun ndidan enya-anwun, unu si ni mirin jenko d'e zue—o zue. ⁵⁵ Unu hunzi a ni ufere gha azuun ndidan-mirin fehe, unu si ni uwowo jenko d'a ri—o me. ⁵⁶ Ndi ihunnai! Unu ma kẹ w'e lee ali le igwere enya e ku kẹ uhuhin jenko d'a ri; ki hain unu gizileni a saeka e ku ihien ihien ri e me ogeenni ri a ghosi?”

Iyu Le Onye Ikpe I Dɔnkwo Eɔwa
(Mat 5.25-26)

⁵⁷ “Ki hain unu gileni a marinde ihien ri mma unu jenko d'e me? ⁵⁸ Liliima ni iyu le onye-ikpe i don, unu

gini d'e ru ọgwa, amamgbe ọ ọkpun i ye ọka-ikpe, ọka-ikpe e we i ye onye ẹwuru-ogi—ọ tu i ye ime ọlọngan. ⁵⁹ M ri a gwa i ezioku, i k'a to ebahun d'e ru ni y'a hanchanrin ihien ile we be i—d'e rude ikobo ka ntin.”

Isi Nke Mmēto

Roghari! I Ju, Y'a La Ntikpo

¹ Ogen ohu hu ke ndi hu ime ndi ri ebahu gi gwa Jesu oku ndi Galili hu Paileti gbu ebe we ri a chuye ni Osolobue ejan, gi edeke we gwo ejan ahun we ri a chu. ² Jesu no shari we, si, “Unu ro ni ihien me ndi Galili hu ghosi ni uwe ka ndi Galili ndi ozo ile njo e me? ³ Mba! M ri a gwa unu ni omeni unu le enwen unu erogharini, unu ile siko d'a lazikwo ntikpo ke we. ⁴ Ra unu ro ni mmadu mmesato ahun ulo-nche uku ahun ri Siluam dangbu ka ndi ozo ile bi ime Jerusalem njo e me? ⁵ Mba! M ri a gwa unu ni omeni unu erogharini, unu ile jenko d'a la ntikpo ke we.”

Ilu Jesu Gi Osisi Figi Mileni Mkpuru Ta

⁶ 'Ya Jesu no ta ni we iluni: “Okennye ohu ku figi ime ali-vaini a. O hu a choha mkpuru elu figi hu, o hunni. ⁷ O no si onye hun e lepun'a ali vaini hu enya, ‘Lee e, kete ahua eto enwain ke m biama d'a cho mkpuru elu figini, ahunni m. Gbutu e! K'o ri e wiwini ali?’ ⁸ Kanj, onye e lefu ugbo hu enya no si a, ‘Di-okpa, dodo hapuzi a ahua ohu suo, ni m hun uzo guhunme e, buche e ejan hun e me ihien. ⁹ Omeni o mi mkpuru akan-ile, o hu mma; kanj, owuni o mini, n'i siko d'e gbutu e, y'e gbutu e.’ ”

Jizosị A Zuọ Okpoho Eje-mmọn Hieme

¹⁰ Uhuoḥin Izu-iken ohu, Jesu ri ụlọ-ofufe ohu, a kuzi. ¹¹ Okpoho ohu eje-mmọn ri ime e ri ebehu. Eje-mmọn hu hieme e kete ahua mmesato—nke wu ni a ra saeka tinpu. ¹² Ogen Jizosị gi hun a, o no kpocher n'e, si, "Okpoho, y'a dinhinole emu i!" ¹³ Ya Jesu no bu aka kwasi a, o no tinpu ozigbo; o no jama Osolobue mma.

¹⁴ Kanị iwe no we onye-isi ụlọ-ofufe ni Jizosị zuo emu Uhuoḥin Izu-iken, o no si ndi ri ebehu, "Akpu-uhuoḥin isin ri a hun furu enyi e gi run orun—bia ni ogen hu d'a zuo isi, ele Uhuoḥin Izu-iken!" O hu e ku e, e kudonzi.

¹⁵ Di-nwonni-enyi no si a, "Ndi ihunnai! Onye-onye ime unu a topu oken-efin e mobu jaki e ulo-anu we limeto a Uhuoḥin Izu-iken, du e e si ebe o jenkọ d'a no ra mirin; ele iya?"

¹⁶ "Lee ni nwan okpohoni: nwa Ebrahim hun Ekwensu ken egbun kete ahua mmesato; o runi hun w'a topu Uhuoḥin Izu-iken?" ¹⁷ Ogen o gi ku ihienni, ifenren no me ndi ineren e. Kanị igunrun ahun ri ebehu hu a ghoghọ make ihien ile a tu enya o ri e me.

Ilu Jesu Gi Mkpuru Mostadi Ta (Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ 'Ya Jesu no nwan si, "Kini ke Ali-eze Osolobue yi? Kini ke m'e gi ghosi k'o no? ¹⁹ Ali-eze Osolobue no ke ebe onye ohu no weri mkpuru mostadi, kun a ye ugbo-nta a, ihien akunkunni e sue, henrin osisi, nnunu no bia d'a ku ekuu we ye agalaba a."

Ilu Jesu Gi Yisti Bredi Gi A Fu Ta (Mat 13.33)

²⁰ Jesu nọ sızı, “Kini kę m'e gi ghosi kę Ali-eze Osolobue nọ? ²¹ Enina k'ọ nọ: ọ nọ kę ebe okpoho ohu nọ weri ekerę yisti bredi gi a fu, gwogbame 'ya le adana oka eto we gwe—d'e ru ni we ile a fuchanrin.”

Onumuzo Hun Me Mwarara
(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Ebe Jesu jenkọ Jerusalem, ọ hu a banyesonme obodo ndi hi-ogbe le ndi me ekerę-ekerę, a kuzi ndi ri ime we. ²³ Onye ohu nọ ju a ajuju, si, “Di-nwonni-enyi, ndi buleni oda sọọ jenkọ d'e nwe nzuopuha?” Jesu nọ si we, ²⁴ “Gikwo ni ndun ile unu nwe lili ma ni unu banye onumuzo hu me mwarara! Makeni ndi bu oda jenkọ d'e me ni we banye, kanị asako we eka.”

²⁵ “Makeni, onye nwe ulo ma-ama gunma uzo, unu e turu ezi ebahun duma eka onumuzo, a si, ‘Di-nwonni-enyi, dodo gunpuni enyi uzo!’ O jenkọ d'a za unu, si, ‘Amarin m ebe unu gha bia!’ ²⁶ Ogen hu, unu jenkọ d'e kume, si, ‘Ele enyi le iyu wi ri, ra? Y'a noguozide ogbe enyi kuzi!’ ²⁷ Kanị o siko d'a si, ‘Amarin m ebe unu gha bia! Gha ni ebe m ri pu, unu ile hun e me njo!’ ²⁸ Ikwan-ekwa le ita nkwenren-eze jenkọ d'a ri ogen unu jenkọ d'e gi hun Ebrahim le Aziki le Jekopu lezikwo ndi-amuma ile ime Ali-eze Osolobue, bu a tu we unu le enwen unu ye ezi!”

²⁹ “Ihian jenkọ d'a gha ebamin-enọ uwa bia d'e ri oriri ime Ali-eze Osolobue—we k'a ghasonme azuun owuwa-nya-anwun le ndidan nya-anwun le azuun ugu le ndidan-mirin bia. ³⁰ Ezie, o nwongho ndi kpa azuun ogeni jenkọ d'a wuru ndi bu uzo

ogę ahun lę ndi bu ụzọ kikenni hun k'a wuru ndi kpa azuun.”

*Obodo Jerusalem Ri Jizosi Obi
(Mat 23.37-39)*

³¹ Ogen ohu hu, ndi hu ime ndi Itu-Farisi no bia d'e kunrun Jizosi, si a, “Ghakwo ebeni pu, make ni Herodu cho n'o gbu i!” ³² Jesu no si we, “D'a gwa ni ni m ufu ahun e me ero ni m si, ‘Gon ntin, m ri nwan a chupu eje-mmọn, a zuo emu tanni, ekile e mezi m erira, hun me e akpu-uhuohin eto, a runchanrin m orun m.’”

³³ Jesu nozi si, “K'osileri, m pukọ apukọ—m siko d'a riri ri ụzọ tanni lę ekile lę nwenę-eki—makele Jerusalem suọ ke we no e gbu onye-amuma—onwonzini ebe ozo.”

³⁴ “Euu Jerusalem! Jerusalem!! Obodo hun e gbu ndi-amuma, e gi omuma a magbu ndi we zihen'e! Mgbe ole-le-ole ke m chopu ni m kponkikome ndi ri ime i ke nneku-ohuhu don e kponkikome umu a e ye nku e, kan y'a nini m! ³⁵ Lee e, a la we nwan Ulo i ton'i! M ri a gwa i ni y'a hunkozi m d'e ru ogen i jenkọ d'a si ‘Onye hu gi efan Di-nwonnini-enyi a bia wu onye we gozi gozi.’”

Isi Nke Mmęno

Jesu A Zuo Okennyę Ehu A Fun

¹ Uhuohin Izu-iken ohu, Jizosi no jen d'e ri ihien-oriri iwe onye ohu ime ndi-isi ndi Itu-Farisi; ndi ri e ke Jizosi hu e ke e. ² Ya ke okennyę ohu ehu a fun nohu puha ihun Jizosi ebęhu. ³ Jesu no ju ndi-nkuzi Iwu lę ndi Itu-Farisi, si, “Iwu e kwerigho ni we zuo emu Uhuohin Izu-iken ra o kwerini?”

⁴ Kani wẹ ile a gba nkintin. Ya Jesu nọ weri okennyẹ hụ, zuọ a, si a lama. ⁵ 'Ya ọ nọ si wẹ, "Omẹni nwa i okennyẹ mọbu oken-efin i danban omi Uhuohin Izu-iken, y'e wepuhako a ozigbo?" ⁶ Kani, asani wẹ eka za ihien owule.

Iwelua-Enwen-Ihian-Ali Le Ime Ni Ndi Igbennyẹ Ohunma

⁷ Jesu a hun ke ndi obia ri a horisonme isi-ochẹ, ọ nọ kuzime wẹ, si, ⁸ "Ogen owule wẹ kpọ i oriri-agbamehuhuo, ejenkwole d'a nodi ali isi-ochẹ. Ikenkwọ o nwon onye ka i mkpa a ri hun wẹ kpọzi oriri hụ. ⁹ Ogen hụ onye hụ kpọ unu ebuo oriri jenkọ d'a bia d'a si i, 'Owu m, lihi otọ ni onyeni nodi ali.' Ogen hụ ifenren e megbu i, y'e gi ifenren jenme nwan d'a nodi ali ochẹ mmaka. ¹⁰ Kama, wẹ kpọ i oriri, jen d'a nodi ali ochẹ mmaka, keni onye hun kpọ i oriri bia, ọ si i, 'Owu m, bia d'a nodi ali isi-ochẹ.' Ogen ahun ogho e jun i ehụ ihun ndi wẹ kpọ 'yu le wẹ oriri ahun."

¹¹ "Makeni onye wesi enwen e enu, e wetu w'e ali; onye welua enwen e ali, e wesi w'e elu."

¹² 'Ya Jizosi nọ si onye hun kpọ a oriri, "I kpọ oriri, akpọle ndi owu i mọbu umune i mọbu ndi-idafin ibe i amangbe w'a kpogwari i—ọ wuru ni a kukunguọ wẹ i ugwo."

¹³ "Kama, i kpọ oriri, kpọ ndi igbennyẹ le ndi nguro le ndi ukụ rileni iken le ndi enya-ishi."

¹⁴ "I jenkọ d'e nwehen ngozi makeni asa wẹ eka kụkin i y'e—Osolobue siko d'a kụkin i y'e uhuhin hụ ndi ri ochan k'a gha onwun lihi."

*Ilu Jesu Gi Ndi Wẹ Kpọ Oriri Hi-ogbe Ta
(Mat 22.1-10)*

15 Ogēn onyē ohu ime ndi hụ bịa oriri hụ gi nū ihienni, ọ nọ si, “Ndi hụ siko d'e ri oriri hụ ime Alieze Osolobue e nwekekwo ewere!”

16 Jizosi nọ si a, “Okennyē ohu kpọ oriri hi-ogbe; ọ nọ kpọ ndi bu oda oriri ahun. 17 Ogēn oriri hụ e ru, ọ nọ zi odibo ẹ d'a gwa ndi ọ kpọ oriri, si wē, ‘Bia ni ni a kwademeguō wē ihien ile!’ ”

18 “Kani, wē ile nọ kumē ihien jenkọ d'e mē wē abiale. Onyē ibuzo si odibo hụ, ‘M nonhu ali; m siko d'e jenniferi d'e lele ẹ. Dodo, asa m ẹka bịa.’ 19 Onyē ozọ nọ si, ‘M nonhu oken-efin iri wē gi a run ugbo, m jenkọ nwan d'e lele wē—dodo asa m ẹka bịa.’ 20 Onyē ozọ si, ‘M luhū nwunye ma!—Asa m ẹka bịa.’ 21 ‘Ya odibo hụ nọ bịa d'a gwa nna a k'o jen. Olulu nọ bumē onyē hụ nwe ulo, ọ si odibo ẹ, ‘Jensonmē nwan ogbara-ogbe lē uzọ-upu ozigbo, d'e wehesonmē ndi igbenye lē ndi-nguro lē ndi enyampin lē ndi uku wē rileni iken.’ 22 Omeguū, odibo hụ nọ bịa d'a si a, ‘Di-okpa, e meguō m ihien i zi m, kani ebēhū eke junkwo.’ 23 Ya nna odibo hụ nọ si a, ‘Shi nwan uwaya lē nwa-ozue: liliima ni mē ihian bịa—keni ulo m jun. 24 M ri a gwa unū ni o nwonni akpu onyē ohu ime ndi hụ wē bu uzọ kpọ hun jenkọ d'a danmin ihien-oriri m!’ ”

Ihien Ison Jesu Cho

(Mat 10.37-38)

25 Igunrun ihian sonko Jesu, ọ nọ gbehuto, si wē,
26 “Onyē owule hun bịa d'e kunrunni m, bu ihien m asuon'a kari ihien nedi ẹ lē nne ẹ lē nwunye ẹ lē umu a lē umune-ẹ-ikennyē lē umune-ẹ-ikpoho—eghee, ke ndun a de, ọ sakọ ẹka wuru nwa-azuun m;

27 onye ọwụle burulenị obe ẹ sọnmẹ m asako ẹka wu nwa-azuun m.”

28 “Onye ọwụle ime unu hun cho n'ọ tun oken-ulo ebuko ọzọ nọdị alị, chọpughaguu ihien jenkọ d'a ban n'a—n'ọ marin ke o nwongho ego jenkọ d'e zu ẹ runchanrin a? 29 Omēni y'e mēni erira, i gbeguu iyeto a ni y'a sazinị ẹka tunguu a, onye ọwụle hun ihien mēni siko d'a mu i emu. 30 Wẹ jenkọ d'a si, ‘Onyeni jen d'a tunma ulo bu o sani ẹka tunguu a!’

31 Ra o nwede eze jenkọ d'e kunrun eze ozọ hun lala d'a lusun ẹ agha, hun jenkoleni d'e bu ọzọ nọdị alị leleguu ke n'ọ saeka gi mmadu nnu isen-kwasio-ogun o nwe lusun eze hu gi mmadu nnu iri-kwasio-ogunnai lala d'a lusun ẹ agha? 32 Omēni o sako ẹka, o siko d'e zi ozi jenni eze hun-ebọ ogen o keleni nokunme ẹ—keni wẹ ku ke w'e me don.”

33 “Erirazikwo, o nwonni onye ọwụle ime unu hun jenkọ d'a s'eka wu nwa-azuun m mmani o latochanrin ihien ile o nwon!”

Nnu Tuhu Usuo A (*Mat 5.13; Mak 9.50*)

34 “Nnu ri mma; kanị omēni nnu e tuhu usuo a, nani ke wẹ jenkọ d'e gi me ẹ n'ọ suomazi usuo a?

35 O nwonni erere o ban: o rikọ mma alị; o rikọ mma ihien wẹ gi e ye ihien-akunkun. W'a m'a e tuhu. Onye hun nwon ntin o gi a nu ihien, y'a nu.”

Isi Nke Mmisen

Ilu Jesu Gi Atunrụn Tuhuni Ta (*Mat 18.12-14*)

1 Uhuohin ohu, ogen ndi ile hun a na ugwo-isi le ndi wẹ gi njo marin gi ri a bia d'e gon Jizosi ntin,

² ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu no denwinwinma, a si, “Okennyeni a nabanhan ndi njo, e son we e ri ihien-oriri.”

³ 'Ya Jizosi no ta ni we iluni: ⁴ “Omeni onye ohu ime unu nwe atunrun ogun-isen, ni ohu e tuhu ime we, kini k'o jenkọ d'e me? O hapuko ohu-aria-ogun-isen hu ogige ebenu we ri a kpa nni d'a cho ohu hu tuhuni d'e ru mgbe o hun a? ⁵ O hun a, o ghoghoma—nke wu ni o siko d'a pa a che uvun, ⁶ bulua a ulo. O ru ulo, o kpoqbama ndi owu a le ndi bikunme n'e, si we, 'Son ni m ghoghọ, makeni a hunguọ m atunrun m te tuhuni.' ⁷ M ri a gwa unu ni erira ke ighoghọ jenkọ d'a ri elu-igwee oda-oda make ufiri onye-njo ohu rogharini kari ndi ezi-omume ohu-aria-ogun-isen hun o me ni o rini mkpa ni we k'e roghari.”

Ilu Jesu Gi Egho Tuhuni Ta

⁸ “Ra, omeni okpoho donme egho orun akpu-uhuohin iri, egho orun akpu-uhuohin e tuhu, k'o jenkọ d'e me? Ele o jenkọ d'a muye ukpe, zacharin ulo a, cho a itan, cho a imon—d'e ru mgbe o hun a? ⁹ O hun a, o kpokikome ndi owu a le ndi bikunme n'e, si we, 'Son ni m ghoghọ makeni a hunguọ m egho m te tuhuni.' ” ¹⁰ “M ri a gwa unu ni erira ke ighoghọ don a ri ebe ndi mmon-ozu Osolobue ri make ufiri onye-njo ohu rogharini.”

Ilu Jesu Gi Nwa Kpahuni Ta

¹¹ Ya Jizosi no siji, “Okennyenye ohu mu ikennyenye ebuo. ¹² Hun-nta no si nedi e, 'Baba, kebe ihien ile, y'e ye m hun k'e runi m.' 'Ya o no kebe ni we ihien ile o nwe. ¹³ O ke mehụ akpu-uhuohin ole, hun-nta no kponkwame ihien ile we keye e, bu e re, gha ulo

pu, si alì ohu teni, ebahun k'ò nò ritìta ego ẹ ebe ọ rì e bi obibi nwọnleni isi.

¹⁴ Ogen o gi riguu ihien ile o nwon, oken unwun nò mughama alì hu, elu nò fuma a. ¹⁵ 'Ya ọ nò jènme d'a runma ni onye alì hu orun. Onye ahun nò zi ẹ si ebe ọ nò a zun ezin d'e yeme ezin ndi hu ihien-oriri. ¹⁶ O te rì a n'o gi ihien-oriri ezin e gbọn egun, kalẹ o nwonni onye y'ẹ ihien owule.

¹⁷ Ogen uche ẹ gi kinhen, ọ nò si, 'Kẹ ndi ile nedi m we orun nwon hun w'e ri e rihodu, mme nwen hu ebeni a ka enwen m egun?' ¹⁸ 'M jenkọ d'e lihi, buru nedi m; m jenkọ d'a si a, "Baba, e meole m elu-igwee njo, mezikwo 'yu le enwen i njo. ¹⁹ Efuruzini m onye we sikọ d'a kpo nwa i; weri m ke onye ohu ime ndi hun i we orun." '

²⁰ Ya ọ nò buli, buru nedi ẹ. Kani, ebe ọ rì ebe teni, nedi ẹ nò lechen'e; omiken ẹ nò me nedi ẹ oda-oda, 'ya ọ nò gbaburu nwa a, dide ẹ, su ẹ onu. ²¹ Ya nwa a nò si nedi ẹ, 'Baba, e meole m elu-igwee njo, mezikwo 'yu le enwen i njo, efuruzini m onye w'a kpo nwa i*!'

²² Kani, nedi ẹ nò kpo ndi idibo ẹ, si we, 'Ogbahu-ogbahu! Wehe ni ekwa hun kachanrin mma yime ẹ! Yime n'ẹ ola mkpinsin-eka! Yimen'e akp'uku! ²³ Wepuha ni nwa-efin ahun kachanrin mma enyi zuntọ ni unu gbu ẹ! Ni enyi ri ni oriri, ni enyi ghoghọ — ²⁴ make ni nwa m ni te nwunhun anwunhun, kani ọ rì nwan ndun; o te tuhu etuhu, kani a hunguọ m'a nwan.' We nò rime oriri, ghoghoma."

²⁵ "Ogen hu, nwa a hun kani rì ugbo. Ogen o gi lala, o rume ehụ ulọ, ọ nò nu ukwere egu we rì a

* **Isi Nke Mmisen:**21 ...weri m nọke onye ohu ime ndi i we orun.

kpọ, e ten. ²⁶ 'Ya ọ nọ kpọ odibo ohu, jụ a, sị, 'Kini rị e mę?' ²⁷ Odibo hụ nọ sị a, 'Nwẹnę i bia abia; nędi i e gbuguọ nwa-efin ahun kachanrin mma wę zuntọ, makęni o nwęhenzi nwa a ebe ọ rị ndun, o nwonni ihien men'e.' ²⁸ Iwe nọ wemę nwẹnę ę hun kanị, nke wu nị o kwerini banye ime ulọ; 'ya nędi ę nọ puha, rịoma a. ²⁹ Kanị, ọ sị nędi ę, 'Lee ę, kete ahua ole-le-ole m rị a run n'i kę igbon, enuputuni ni m'i isi. Kanị, y'e yetudęni m kę nwa-ewu mmaka nị mme lę ndi ọwu m gi ri oriri! ³⁰ Kanị, nwa i nị giguọ ihien i ile bupu igbaraja a lua nwan, y'e gbun'e nwa-efin hụ kachanrin mma ęnyi zuntọ!' ³¹ Ya Nędi ę nọ sị a, 'Nwa m, mme lę yu rıchanrin ebeni, ihien ile m nwon wu nke i. ³² Kanị, o furu nị ęnyi ri oriri, ghoghọ, makele nwẹnę i ni te nwunhun anwunhun, kale ọ rị nwan ndun; o te tuhu etuhu, kanị, a hunguọ w'a nwan.' ”

Isi Nke Mmisin

Ilu Jesu Gi Onye-nlepu-ęnya Nwe Akọ Ta

¹ Jizosi nọzi sị umu-azuun a, “O nwon ọdafiņ ohu, hun nwon onye e lepun'a ihien ę ęnya. Ọdafiņ hụ nọ numa nị onye hụ rị e lefun'a ihien ęnya rị e ritita ihien ę. ² Ya ọ nọ kpọ a, sị a, 'Kị wu ihienni m rị a nū nị 'ya kę i rị e mę? Kowachanrin nị m k'i don run—makęni y'e lepukozị ihien m ęnya.' ³ Onye nlepu ęnya hụ nọ sị enwẹn ę, 'Hunni nna m jenkọ d'a chụ m nwan ọrun, kini kę m jenkọ d'e mę? Enwe m ndun m'e gi run ọrun-ugbo, bu ifenren aniko m rịo urio. ⁴ A maringuọ m nwan ihien m jenkọ d'e mę, omeni a chụ wę m ọrun, keni m hun ndi jenkọ d'a nabanhan m iwe wę.’

⁵ 'Ya ọ nọ kpọ ndị gi nna a ụgwọ ohu-ohu. Ọ nọ jụ onyẹ ibuzọ, sị, 'Ole k'i gi nna m?' ⁶ Ọ nọ za, sị, 'Galọnu ude-n-olivu ọgụn-isen.' Onyẹ-nlepụ-nya hụ nọ sị a, 'Lee ẹhụhụọ wẹ gi de ẹ ebeni. Nọdị alị, ẹjije-ẹjije, n'i dehuto a si galọnu iri-kwasị-ọgụnnai.' ⁷ Ya ọ nọ juzi hụn mẹ ẹ ẹbuọ, 'Ole ke 'yụ nwen gi?' Ọ nọ sị a, 'Ekpa ọka-witi ọgụn-isen.' Onyẹ-nlepụ-nya hụ nọ sị a, 'Lee ẹhụhụọ wẹ gi de ẹ ebeni, dehuto a si ọgụn-eno.' ⁸ Ufiri ihienni o mẹ, ọdafin hụ nọ ja onyẹ-nlepụ-nya hụ hụn furuleni wẹ gi e dọn ọnya mma —make akonị o nwon. Eghẹe, makeni ndi ụwanị ka ụmụ ukpe akọ e nwon ebe wẹ n'e sọn ibe wẹ."

⁹ Jizọsị nọ sị, "M rị a gwa i: gi akụ-le-uba ụwanị han ọwu, omeni ọ guu keni i hụn onyẹ jenkọ d'a nabanhan i iwe ẹ biri jennin ejen."

¹⁰ "Onyẹ ọwule hụn furu wẹ gi e dọn ọnya ebe ihien mẹ ẹkerẹ rị furuzikwo wẹ e gi dọn ọnya ebe ihien hi-ogbe rị; onyẹ ọwule hụn furuleni ni wẹ gi e dọn ọnya ebe ihien mẹ ẹkerẹ rị efuruko wẹ e gi dọn ọnya ebe ihien hi-ogbe rị."

¹¹ "Ọ mẹ nwan nị y'a ghosiole nị y'e furuni wẹ gi e dọn ọnya ebe akụ-le-uba ụwanị rị, onyẹ jenkọ d'e ye i ezigbo akụ-le-uba lepụ ọnya?" ¹² "Omeni y'e dọnmeni ihien onyẹ ọzọ ọhụnma, onyẹ jenkọ d'e ye i nke i?"

¹³ "O nwonni odibo jenkọ d'e ri-eka fe nna ẹbuọ; o jenkọ d'e ze ize ohu, nwe ihien-osusuo hụn-ẹbọ mọbu o wechanrin enwen ẹ ye ohu, lelịa hụn-ẹbọ. Y'a sakọ ẹka fe Osolobue le egho."

*Jesu E Ku Banyeni Nkpèchan Lẹ Ihien Ndị Ozo
(Mat 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12)*

14 Ogeṅ ndi Itu-Farisi gi nuguu ihienni ile, we no ru Jesu imi, makeṅi egho a suoka we.

15 Kani Jizosi no si we, “Unu wu ndi hun e me ke si unu a rika mma id'anya ndi ozo, kani, Osolobue a maringuo obi unu. Makeṅi, ihien hun ihian weri n'o rika mkpa wu aru enya Osolobue.”

16 “Iwu Mozizi le ihien ndi-amuma de ke we gi run orun d'e ru ogeṅ Jonu hun e me mirin-Chuku gi bidon orun a. Kete mgbe hu, we hu e zi ozioma Ali-eze Osolobue, ihian ile hu e gi iken a zuo ni we banye e.”

17 “O ka nfe ni elu-igwee le uwa ghafe kari ni akpu ihien ohu ri ime Iwu a danpu, o suo n'a ihien kachanrin ntin we kaye mkpuru-ekukwo ri ime Iwu.”

18 “Okennyē owule hun kpechan nwunye e luma okpoho ozo ghere aghere; okennyē hun luma okpoho we kpechan ghere aghere.”

Odafin Hu Le Lazarosi

19 “O nwon odafin ohu, hun e kon ekiken odafin, e ri ke eze uhuhin ile.”

20 “O nwonzikwo okennyē ohu w'a kpo Lazarosi, ogbennyē ro, ete jun e ehū a ile. W'e bu Lazarosi a to onu-mgbon odafin hu ogeṅ ile. 21 Lazaros' a chode n'o gi ifunfun ihien-oriri hun a dannahin odafin hu o gha e ri ihien-oriri gbōn egun. O ru, nkite a biade d'a rachan ete ndi hu ri a ehū.”

22 “Omeguu, ogbennyē hu no nwunhun, ndi mmon-ozu no bu e si ebe Ebrahim ri. Odafin hu a nwunhunzikwo, we no li e. 23 Ime ali-mmon, ebe odafin hu ri a ta afunfun, o wesi enya elu, o no gha ebe teni lecheni Ebrahim, hunzi Lazarosi

k'ọ nọdiiyen'ẹ. ²⁴ 'Ya ọ nọ kpọchen'ẹ, sị, 'Nẹdi ẹnii Ebrahim! Mę omikẹn m zi Lazarọsị n'ọ gi ọnunu mkpịnsin-ẹka a deri mirin tanye m ire keni ire hun ọzọ juu m oyi, makẹle m ri a ta oken afunfun ime ọkunnii!' ”

²⁵ “Ebrahim nọ sị a, ‘Nwa m, nyanhan n'i nwehęchanrin ihien ile ri mma ogen i gi ri ndun, bu Lazarọsị nwehę ihien ile jọ njo. Kani, ẹhu fu ẹ nwan ebeni, bu yu nwen ri nwan a ta afunfun. ²⁶ Wezụkadẹ ihien ndini ile, o nwonzikwo oghe shiagbu enwen ẹ wẹ donme ẹgbata ẹnii le unu, nke wu ni onye owule cho n'ọ fetu shi ebe unu ri asako ẹka, bu o nwonni onye owule ri ebahun jenko d'a saeka fetu bia ebe ẹnii ri.’ ²⁷ 'Ya odafin hu nọ sị a, ‘Baba dodo nwan, zi Lazarọsị jen iwe nedi m— ²⁸ ni m nwon umune ikennyẹ isen. Y'a jen d'a do wẹ ẹkan tin make wẹ gha a bia ebeni afunfun ri.’ ”

²⁹ “Kani, Ebrahim nọ sị a, ‘E nwegho wẹ Iwu Mozizi le ihien ndi-amuma de; umune i wẹ gon wẹ ntin.’ ³⁰ Odafin hu nọ sị a, ‘Mbakwo nedi ẹnii Ebrahim, ohun ezuni! Kani, omeni onye gha onwun lihi jen d'e kunrun wẹ, wẹ jenko d'e roghari.’ ³¹ Kani, Ebrahim nọ sị a, ‘Omeni egonni wẹ Iwu Mozizi le ihien ndi-amuma de ntin, ekweriko wẹ— ọsụkwon'a ni ihian gha onwun lihi d'a gwa wẹ.’ ”

Isi Nke Mmęsa

Njọ Lẹ Igbaghari-njọ

(Mat 18.6-9, 21-22; Mak 9.42)

¹ Jizosi nọ sị umu-azun a, “Ihien ndi hun a han ihian e me njọ jenko d'a biariri; kani, nsongbu ri ni onye hun wẹ k'a gha ẹka a bia! ² O ka onye hu mma

nị wẹ kęnme ọlọ y'e ọlu, tų a ye ime ohimin karị n'ọ han onye ohu ime ndi-ntani me njo."

³ "Ya wu, kpachanpu ni ęnya! Nwene i me njo, jubo a; o gbewoto obi, y'a gbaghari a. ⁴ Oson'a n'o me i njo mgbe esa ime uhuhin, bu o biacharin mgbe esa hu d'a si i, 'E gbewotogwo m obi; dodo.', i siko d'a gbaghariri a."

Okukwe

⁵ Ndi-ozu hu pu-ichen no si Di-nwonna-ęnyi, "Me okukwe ęnyi waye." ⁶ Di-nwonna-ęnyi no si we, "Omęni i nwon okukwe hun hande ke mkpuru mostadi megbu enwen e ntin, i jenko d'a sa eka si osisi Muberi-ni higbu enwen e ogbe ri ebeni, 'Hueri, y'e jen d'a gbori ime ohimin!' O jenko d'a gbaye i."

K'o Furu Ni Odibo E Me

⁷ "Onye ime unu k'o me ni odibo e hun gha ebe o jen d'a run orun ime ugbo mobu ebe o jen d'e lepu aturun ęnya luaha, y'a si a 'Bia ozigbo d'a nodi ali n'iri ihien-oriri?' ⁸ Mba nu! I jenko d'a si a, 'Meme ni m ihien-oriri ęyasi, y'a kwademe n'i buye m 'ya wu ihien-oriri; y'e cheri m ni m riguu, ra, n'i kipu ihien; i kebe ri, ra.' ⁹ Eghęę, y'e kekeko odibo hu kaka ebe o nohu me ihien i si a me. N'i kele e?"

¹⁰ "Eriira k'o rizikwo ni unu: unu mechanringuu ihien ile we si unu me, si ni, 'Idibo mmaka furuleni w'e kele ke ęnyi wuhu, make ni ihien furu ni ęnyi me suo ke ęnyi mehu.' "

Onye Bia D'a Kpanmın Jizosi

¹¹ Ogę Jizosi gi jenko Jerusalem, o no ghasi egbata Sameriya le Galili. ¹² Ogę o gi banyeko

ime obodo ohu me ekere, ndi oti iri no kunrun e. Anokunmęchanrini w'a; ¹³ we no hijenn'e, si, "Jizosi! Di-nwonnienyi! Me omiken enyi!" ¹⁴ Jizosi a hun we, o no si we, "We ni enwen unu d'a ghosi ndi nchu-ęjan ni we ghosi we ni unu a dinguo." E ru we uzo, 'ya we no ri mma. ¹⁵ Ogen onye ohu ime we gi hun a n'o riguo mma, o no kin-azuun, yiko, jako Osolobue mma. ¹⁶ O no dan ni Jizosi ali, kpanmin a. Okenye hu wu onye Sameria. ¹⁷ Jizosi no si, "Ele mmadu iri ke we zuo, me we ri uchan? Elebe ke mmadu itenei hoduni ri?" ¹⁸ Ya wu, o nwonni onye hun kin-azuun d'a ja Osolobue mma wezuka onye ali-ozoni?"

¹⁹ Ya Jizosi no si okenye hu, "Lihi oto ni lama, okukwe i e meguo i dnhin."

Kę Ali-eze Don A Bia
(Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰ O nwon ndi Itu-Farisi ju Jesu ogen Ali-eze Osolobue jenko d'e gi bia. O no shari we, si, "Ele enya ke we gi a marin ni Ali-eze Osolobue a biale d'a kima. ²¹ O nwonni onye jenko d'a si, 'Lee e, ebeni k'o ri!' mobu 'Ebeni k'o ri', makeni, ezie, Ali-eze Osolobue a riguele ime igunrun unu."

²² Ya o no si umu-azuun a, "Ogen lala hun o gi ri unu ni unu hunde osuon'a akpu-uhuhin ohu hun ri ime ogen Nwa nke Ihian, kani unu ahunko a. ²³ We k'a si unu, 'Lee e ebeni!' mobu 'Lee e ebeni!' Kani, ekwerikwole ni; esonkwole ni we d'a choma a. ²⁴ Makeni, ke amuma don e be elu-igwere, a gha we azuun ile hun a, erira ke Nwa nke Ihian jenko d'a ri uhuhin o jenko d'a bia. ²⁵ Kani, o jenko d'e bu uzo taguu afunfun bu oda, ndi agboni a juguu a.

²⁶ K'ọ don rị oge nke Nua k'ọ jenkọ d'a rịzikwọ oge nke Nwa nke Ihian. ²⁷ We hụ e ri, a ra; we hụ a lụ di le nwunye, e we we e ye we a luru—d'e ru uhuhin hụ Nua banye ime ugbo hụ pu-ichen, okemirin hụ nọ bịa d'e gbupuchanrin we ile.

²⁸ O jenkọ d'a rịzikwọ ke oge Lotu. Ihian ile hụ e ri, a ra; e non, e re; a kun, a tun. ²⁹ Kani, uhuhin hụ Lotu gha Sodom pu, okun le nsin-enya-anwun nọ gha elu-igwee zuetu ke mirin, gbu we ile. ³⁰ Erira k'ọ jenkọ d'a rị uhuhin hụ Nwa nke Ihian jenkọ d'e kinhen.

³¹ Uhuhin hụ, onye rị elu ulọ a, hun ihien e rị mm'ulọ, y'e hidangukwole banyemezi ime ulọ n'ọ jenkọ d'e weri ihien owule. Erirazikwo, onye owule rị ime ugbo y'a lashikwole ulọ n'ọ jenkọ d'e weri ihien. ³² Nyanhankwo ni ihien me nwunye Lotu! ³³ Onye owule cho n'ọ ghe isi e, isi e a to a; onye owule tuhu ndun a k'a zuopuha a. ³⁴ M rị a gwa unu ni uhinhin hụ, mmadu ebuo jenkọ d'e dine elu-ukpo ohu, e weri we onye ohu, na hun-ebọ to. ³⁵ Ikpoho ebuo jenkọ d'a gha a kwọ ihien, e weri we onye ohu, a la we hun-ebọ to. [³⁶ Ikenny ebuo jenkọ d'a rị ime ugbo a run orun, e weri we onye ohu, a la we onye ohu to.”]

³⁷ Umụ-azuun a nọ ju a, si, “Di-nwonna-enyi, elebe ke ihienni jenkọ d'a nọ me?” Jizosi nọ si we, “Ebe owule ozun rị ke udele a gbakikome!”

Isi Nke Mmesato

Ime Ekpere Oge Ile

¹ Ya Jizosi nọ lu ni umu-azuun iluni, gi e ghosi we mkpa o rị ni we e me ekpere oge ile bu aniko we

ndun guu we. ² O si, “O nwe okennyẹ ohu a han enen hun ri ime obodo ohu. Okennyeni ara tu egun Osolobue, ara gbaye ihian. ³ O nwonzikwo okpoho di e nwun, hun ri ime obodo hu, hun a biasonme d'a si a, ‘D'a hagbuni m onye ri e megbuni m enen!’ ⁴ O biabe, okennyẹ hu a ju n'o lekọ a enya ihun. Kani, o nobe, okennyẹ ahun no si enwen e, ‘Osuon'a ni m'a ra tu egun Osolobue mobu gbaye ihian, ⁵ m sikọ d'a hun a ni we ye okpohoni di e nwun ihien run'e, make nsongbuni o ri e ye m, make ehio gha a ghanahin m make obibiani o ri a bia ogen ile!’ ”

⁶ Di-nwonna-enyi no si, “Unu a nughọ ihien eje okennyẹ ahun a han enen ku. ⁷ Osolobue ahunko a ni we ye ndi nke e hun a kwanghosi a efinnai le uhinhin ihien runi we? N'o bieke d'e yeni we eka?”

⁸ “M ri a gwa unu n'o jenkọ d'e me ezioku puha ifon, mede e ngwa, e nwehen we ihien furu ni we. Kani, ni Nwa nke Ihian hun ndi nwe okukwe ime uwa ogen o gi bia?”

Ilu Jesu Ta Ni Ndi Hun Ro Ni A Rika We Mma

⁹ Jizosi no tani ndi ahun ro ni a rika we mma, e lenia ndi ozo ile iluni: ¹⁰ O si, “Ikennyẹ ebuo jen Ulonso d'e me ekpere: ohu wu onye Itu-Farisi, hun-ebu wu onye a na ugwo-isi we gi njo marin. ¹¹ Onye Itu-Farisi no wuzo n'o me ekpere: o no kume banyeni enwen e enina: ‘Osolobue, a kpanmin mi ni anoni m ke ndi ozo: ele m onye a tunarin ihian ihien mobu onye-ntu mobu onye-ughere. A kpanmin mi ni anodeni m ke onye ugwo-isi hu ri ebegu. ¹² M'e bu onu mgbe ebuo ime izu-uka, m'e ye i uzo-ohu-ime-uzo-iri ihien owule m nwe.’ ”

13 “Kani, onye ugwo-isi no wuzo ebe teni; o sadeni aka bu ihun zinme elu-igwee, kama, o hu a fian aka obi, a si, ‘Osolobue, dodo me omiken m, onye njo ke m wu!’ ” 14 Jesu no si, “M ri a gwa unu ni onye ugwo-isi hu ke Osolobue kuni ohunma n'o d'a lama iwe e, ele onye Itu-Farisi hu. Make ni, onye busi enwen e elu, e wetu w'e ali; onye welua enwen e ali, e busi we e enu.”

Jizosi A Gozi Umueka

(Mat 19.13-15; Mak 10.10-16)

15 O nwe ndi ri e wehede umueka we pa aka keni Jesu metu we aka, gozi we. Kani, ogen umu-azuun a gi hun ihieni, 'ya we no jughoma we. 16 Kani, Jizosi no si we wehe umueka hu, o no si, “Ni ni umundu bia d'e kunrun m; akusile ni we—make ni Ali-eze Osolobue wu nke ndi no enina. 17 M ri a gwa unu ezioku, onye owule hun nabanhanleni Ali-eze Osolobue rike nwata abanyeko a.”

Onye-ndu Ahun Wu Odafin

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

18 Onye-ndu ohu ju Jizosi ajuju, si a, “Onye-nkuzi oma, kini ke m jenkọ d'e me ni m nwehen ndun itebite?”

19 Jizosi no si a, “K'i ri a kponi m onye-oma? O nwonna onye ri mma wezuka Chuku suo. 20 'Ya maringho Iwu ndini we: 'Agherele; egbule ochu; ezunle ohin; ebuokinle ihian onu; gbaye nedi i le nne i.' ”

21 Okennyeh hu no si a, “M hu e donme iwu ndini ile kete m'a marinle ihien.” 22 Ogen Jizosi gi nu ihieni, o no si a, “O nwe ihien ohu i keleni me: repu ihien ile i nwon, y'e we eghe e ye ndi igbenye, gi

ẹ wụrụ onyẹ nwọn akụ-lẹ-ụba ime elu-igwee; y'a bịa d'e sọnmẹ m.”²³ Kani, oge okennyẹ hụ gi nụ ihienni, ẹfọ a sọzọ'n'a ụsuo kaka—makeni o hike odafin.

²⁴ Oge Jizọsi gi hụn ni ẹfọ asuozị n'a ụsuo, o nọ si, “Nibe o fuka orun ebe ndi idafin a nọ banye Ali-eze Osolobue!”²⁵ Ezioku-ezioku, o ka nfe ni anyinnyan-mkpukpuke wu kamelu gha enya oloden kari ni odafin banye Ali-eze Osolobue.”²⁶ Ndi hụn nụ ihienni nọ si, “Onyẹ k'a sazi nwan eka nwe nzuopuha?”

²⁷ Jesu nọ si we, “Ihien ihian ghaleni a sa eka e me, Osolobue k'a sa eka me e.”

²⁸ Ya Pita nọ si, “Lee e, enyi a laguokwo ihien ile enyi nwọn to sọnmẹ i!”

²⁹ Jizọsi nọ si we, “M ri a gwa unu ezioku, o nwonni onyẹ owule hūn o me ni o natoguo ulo mobu nwunye mobu umune mobu nedi le nne mobu umu—make ufiri Ali-eze Osolobue,³⁰ hūn jenkoleni d'e nwehen we mmagi-mmagi ogenni, nwehen ndun itebite oge hūn lalani.”

Hūn Mẹ E Mgbe Eto Jesu Ku E N'o Jenko D'a Nwun, Lihizi

(Mat 20.17-19; Mak 10.30-34)

³¹ Jizọsi nọ weri mmadu mmebuo hū si ụsuo, si we, “Gon ni ntin! Enyi jenko nwan Jerusalem; ihien ile ndi-amuma de banyeni mme wu Nwa nke Ihian jenko d'e mezuchanrin.”

³² “We sikọ d'e we e che eka ndi ali ndi ozo wuleni ndi Ju; we jenko d'a kpa a ye emu, kpari e, ju a eson.”

33 “Wẹ siko d'a fian a mkpinsin oda-oda; wẹ k'e gbu e; kani, hun me e akpu-uhuohin eto, o jenko d'e lihi.”

34 Kani, o nwonni ihien mmadu mmebuo hu ghota ime ihienni ile o ku; oku ndi hu wu ihien zuerini ebe wẹ ri; aghotanị wẹ ihien Jizosi ri e ku.

Jesu A zuo Onye Enya-ishi
(Mat 20.29-34; Mak 10.46-52)

35 Ogen Jizosi gi nokunmeme Jeriko, okennyẹ enya-mpin ohu nodi ali mkpenren uzọ hu, a riọ urio.

36 Ogen onye enya-mpin hu gi nu uzun igunrun ghafekoni, o no ju wẹ ke ki ri e me?

37 “Ya wẹ no si a, “Jesu onye Nazareti ghafeko.”

38 Ya o no yi oro, si, “Jizosi, Nwa Defidi, me omiken m!”

39 Ndi ri ihun igunrun hu no jugbo a, si a kpume onu. Kani, o no yikenmede, si, “Nwa Defidi, me omiken m!”

40 “Ya Jesu no wuzo, si wẹ wehe okennyẹ hu. Ogen o gi nozunhan, Jesu no ju a, si, ⁴¹ “K'i cho ni m me n'i?” O no si, “Di-nwonni-enyi, m cho ni m leghama uzọ.”

42 Jizosi no si a, “Leghama uzọ! Okukwe i a zogu o i.”

43 Ozigbo, o no leghama uzọ; o no sonme Jizosi, a ja Osolobue mma. Ihan ile hun n'a nozikwo ja Osolobue mma.

Isi nke Mmiteneị

Jizosi Le Zakiosi

¹ Ya Jizosi no banye obodo Jeriko. Ogen Jizosi gi ghafeko ime e, ² okennyẹ ohu w'a kpo Zakiosi ri

ebèhụ. Zakịọsịni wụ onyè ohu ime ndi-isi ndi a na ugwo-isi; odafin ro. ³Ọ hụ a chọ n'o legha Jesu, kanị o mē mkpuru, ọ sanị ẹka legha Jesu makẹ igunrun hụ.

⁴ 'Ya ọ nọ gbaghafe igunrun hụ, si ihun d'e nyinrin elu osisi w'a kpọ Sikamọ, keni ọ hụn Jesu, makeni ụzọ ahun kẹ Jesu jenkọ d'a gha. ⁵ Ogen Jesu gi jenu ebahun, o lee enya elu, ọ nọ si a, “Zakịọsị, mengwa hidan, makelẹ m jenkọ d'a nodiriri iwe i tani.”

⁶ Zakịọsị nọ hidan ozigbo-ozigbo, gi ighoghọ nabanhan a. ⁷ Ihan ile hunn'a nọ denwinwinma, a si, “Okennyeni e jeme guo iwe onye-njo!”

⁸ Zakịọsị nọ wuzo ụzọ ohu, si, “Di-nwonni-enyi, lee ẹ, m ri nwan e kebe ihien ile m nwe ụzọ ebuo; m jenkọ d'e we azuun ohu ye ndi igbenye. Omeni o nwon onye m megbu, m jenkọ d'a kukin ẹ 'ya ụzọ eno.”

⁹ Ya Jizosi nọ si a, “Nzuopuha a bialẹ ezi-le-ulonị tani, makeni okennyeni wuzikwo nwa Ebrahim.

¹⁰ Mmẹ wu Nwa nke Ihan bia d'a chọ ndi tuhuni ni m zuopuha we.”

Ilu Jesu Gi Ndi We Ye Egho Gi Zu Afia Ta (Mat 25.14-30)

¹¹ Kẹ we don ri e gon ntin ihien ndini ọ ri e ku, Jizosi nọ ta ni we ilu. Makeni o rumeguọ ehụ Jerusalem, we ri e ro ni Ali-eze Osolobue e d'a biahu d'a kima kikenikeni. ¹² 'Ya ọ nọ si, “O nwe okennyeni ohu; okennyeni wu nwa-eze; o jenkọ ali ohu teni ni w'e d'e kin ẹ eze. Uche ẹ wu ni we kinguo a eze, ọ luhazi. ¹³ N'o d'e jeme, ọ nọ kpokikome ndi idibo ẹ iri, we egho orun uhuhin ogun-isen ogun-isen ụzọ

iri ye wẹ, sị wẹ, ‘Gi ni eghoni zụ afia d’e ru nị a lua m.’ ¹⁴ Kani, ize okennyẹ ahun rị e ze ndị alị a. Wẹ nọ zi ndị-ozị sọnme ẹ, d’a sị, ‘Enyi achonị nị okennyeni kị enyi.’ ”

¹⁵ “Kani, e kinkwọ w’a eze nwen.

Ọ nọ lua; ozigbo, ọ nọ kpọ ndị idibo ẹ ndị hụ o ye ego, keni ọ marin erere wẹ nwehen.

¹⁶ Nke ibuzọ a pụha, sị, ‘Nna-enyi, e giguọ m egbo i ye m nwehen uzọ iri elu ẹ.’ ¹⁷ Ọ nọ sị a, ‘Odibo ọma! Y’e mekẹ. Ebe o mę ni y’a ghosiguọ n’i furu onyẹ wẹ gi e don enya ime ihien mę ekere, weri obodo iri kima.’ ¹⁸ Hụn mę ẹ ebuọ nọ pụha, sị, ‘Nna-enyi, e giguọ m egbo i ye m nwehen uzọ isen chen’e.’ ¹⁹ Ọ nọ sị a, ‘Yụ nwen, weri obodo isen kima.’ ²⁰ Odibo ọzọ nọ pụha, sị, ‘Nna-enyi, lee egbo i; m gi ekwa kenme ẹ, bu ẹ tọ ohunma. ²¹ Egun i rị a tụ m, make ni y’e zeke; y’e weri ihien i donmeleni, a ghorị ihien i kunleni.’ ²² Eze nọ sị a, ‘Eje-odibo! M jenkọ d’e gi oku onụ i kin i ikpe. ‘Y’a maringhọ nị e zeke m, nị m’e weri ihien m donmeleni, a ghorị ihien m kunleni. Ele iya? ²³ Ọ hughọ nwan mma. Kị hain nwan i gileni bu egbo m che ni m ime ulọ-egho*, keni, m bia, e weri m ‘ya lẹ ọmuninwa rin’a?’ ”

²⁴ “Ya eze hụ nọ sị ndị turu ebẹhụ, ‘Napụha n’a ego hụ, wẹ ẹ ye odibo ahun nwe uzọ iri.’ ²⁵ Kani wẹ nọ sị a, ‘Nna-enyi, o nweguọ uzọ iri nụ!’ ²⁶ Eze nọ sị wẹ, ‘M rị a gwa unụ, ndị ile nwe ihien wẹ gi ihien wẹ ye wẹ runpụha kẹ wẹ jenkọ d’e yecheni. Kani, ndị nwele ni ihien wẹ gi nke wẹ runpụha, wẹ jenkọ d’a napude wẹ hụn wẹ nwon. ²⁷ O mę nke ndị

* **Isi nke Mmitenei:23** aza

inhenren m ahun choleni ni m wuru eze we, weheni we d'e gbu id'enya m ebeni.' ”

Onye Mmeri A Banhan Jerusalem

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)

²⁸ Ogen Jesu gi kuguu ihienni, o no jenne Jerusalem o jenkọ. O hu ihun; ndi 'ya le we wi hu e son e. ²⁹ O rume Befaji le Betani, hun ri ugu w'a kpọ Ugu Olivu, o no zi umu-azuun ebuo ozi, ³⁰ si we, “Banye ni obodo ahun me ekere ri ihun; unu banye, unu siko d'a hun nwa-jaki we limeto ebegu, hun we nyintuleni kaka; topu n'a, unu e wehe e ebeni. ³¹ Onye si unu, ‘Ki unu ri a topun'a?’ Si n'a hu, ‘Nna cho a.’ ”

³² Ya ndi o zi ozi no jenne, a hunchanrin we ihien ile ke Jesu don gwa we. ³³ Ebe we ri a topu nwa-jaki hu, ndi nwonn'e no si we, “Ki unu ri a topu ni nwa Jaki hu?”

³⁴ We no si, “Nna cho a.” ³⁵ Ya we no weri nwa-jaki hu jenni Jesu. We no gbama ewuru we yiyesonme elu e ye elu anu hu; ya we no yeni Jesu eka nyinrin enu e. ³⁶ Ogen o gi nyinko, igunrun ahun hu e gi ewuru we yiyesonme elu e a gbama uzọ.

³⁷ Ogen o gi ru ehụ Jerusalem, uzọ ahun we gha a kpotu Ugu Olivu, igunrun umu-azuun a no ghoghoma, wesi olu elu a ja Osolobue mma make ihien a tu enya ndi we hun, a si,

³⁸ “Eze ahun gi efan Di-nwonnienyi bia wu onye Chuku gozi agozi!

Udon 'ya ri elu-igwee,

oghọ 'ya ri ni Osolobue

ebe hu kachanrin elu ejen.”

³⁹ Kani ndi hu ime ndi Itu-Farisi ri ime igunrun hu no si Jesu, “Onye-nkuzi, jugho umu-azuun i!”

⁴⁰ Jizosi no si we, “M ri a gwa unu, ndini gba nkintin, omuma ndini ri ebeni jenkọ d'e yime oro hu.”

Jizosi A Kwan Ni Jerusalem Ekwana

⁴¹ Ogen Jesu gi ru ehụ ya wu obodo wu Jerusalem, hun a, o no kwanma n'a ekwan, ⁴² si, “Eghee, iyu, iyude! Omeni i te marin tanni ihien nke e ye i udon! Kani, e zuemeguọ ni we i 'ya! ⁴³ Ogen lala, hun ndi ineren i jenkọ d'e gi gi ihien mgbondon tunhunmehariri i, gha azuun ile zunbanhan ime i. ⁴⁴ We jenkọ d'e tikpochariri i—'yu le ndi ri ime i—o nwonna ogbe-omuma ohu we gi tun i hun we jenkọ d'a lato elu ibe e, makeni y'a marinni ogen Osolobue gi bia d'e meni i ohunma.”

Jizosi A Chupu Ndi Ri Ulo-nsọ A Zu Afia (Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jon 2.13-22)

⁴⁵ 'Ya ke Jizosi no banye ime Ulo-nsọ, chupuma ndi ri ebahun a zu afia, ⁴⁶ a si we, “We de e ime Ekukwo-nsọ ni Osolobue si, 'Ulo m jenkọ d'a wu ulo w'a no e me ekpere', kani unu e giguọ a nwan henrin 'ebe ndi ohin a wari'.”

⁴⁷ Uhuohin ile, Jizosi hu a kuzi ime Ulo-nsọ. Ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi ndi Ju hu a cho ni we gbu e, ⁴⁸ kani, a hunni we uzo w'e gi me e, makeni nkuzi e a nwunguọ igunrun ahun ile ri.

Isi Nke Ogun

A Ju We Jesu Ke Onye Zi E (Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Uhuoñin ohu, ebe Jesu rị a kuzi, e zi ozioma ime Ulo-nsọ, ndi-isi nchu-ẹjan le ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi no puha, ² si a, “Gwa ẹnyi, elee iken k'i gi e me ihien ndini? Onye ye i ikenni?” ³ Jesu no za we, si, “Mme nwen jenkọ d'a ju unu ajuju ohu: gwa ni m, ⁴ mirin-Chuku Jonu me, elebe k'ọ gha bia? O gha elu-igwee bia ra o gha ẹka ihian bia?”

⁵ 'Ya we no tugbame iroro yen'e, si ibe we, “Kini ke ẹnyi jenkọ d'e ku? Enyi si, ‘O gha elu-igwee bia,’ o jenkọ d'a si, ‘Kini hain unu gileni gi ihien Jonu ku don?’ ⁶ Kanị ẹnyi si, ‘O gha ẹka ihian bia,’ we jenkọ d'e gi omuma magbu ẹnyi makeni we ile kweri ni Jonu wu onye-amuma.”

⁷ 'Ya we no si a, “Enyi amarin ebe o gha bia.”

⁸ 'Ya Jizosi no si we, “Me nwen agwako unu onye ye m iken m gi e me ihien ndini.”

Ilu Jesu Gi Ndi We Ye Ugbo-vaini Run Ta (Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ O no ta ni ndi ile ri ebahun iluni: “Okennyẹ ohu run ugbo-vaini, 'ya o no we e ye ndi jenkọ d'a runn'a e-gbu-e-ke, o no si ali ozo d'a nobie. ¹⁰ Ogen vaini e ru, 'ya o no zi odibo ohu jenni ndi hu ri a run 'ya wu ugbo ni we keye e ihien run'e; kanị, ndi hu no gbu e ili, gba a ẹka la. ¹¹ O no zizenzi odibo ozo; kale ndi hu nozi gbu e ili, gbe ifenren ye e ihun, gba a ẹka la. ¹² O no zizenzi odibo hun me we eto; we no rude ohun ehụ, chupụ a. ¹³ 'Ya onye hu nwe ugbo-vaini hu no si enwen e, ‘Kini ke m'e me nwan? M jenkọ d'e zi ezi nwa m, ikenkwo a gbaye we e!’ ¹⁴ Kanị, ogen ndi hu gi hun a, we no si ibe we, ‘Onwan wu hun siko d'e nwonrin ugboni omegu, ni ẹnyi gbu e

keni ihien nke e ru e aka henrin nke enyi! ¹⁵ 'Ya we no gha ime ugbo-vaini hu dokpunpu a, gbu e.'

Jesu no si, "Kini ke onye hu nwon ugbo hu jenko d'e me ndi hu ri a run ugbo hu? ¹⁶ O siko d'a bia d'e tikpo we, we ugbo hu ye ndi ozo."

Ogen we gi nu ihienni, we no si, "Chuku a ju!"

¹⁷ Kani, Jesu e lee we, 'ya o no si, "Ki we den'e nwan ime Ehuho-nsọ ni

'Omuma hu ndi a tun ulo jutọ,
e henringuọ omuma hun gi ulo.' "

¹⁸ "Omuma hu jenko d'e tikpo onye owule dankwasi n'a; kani o siko d'e gwerien onye owule o dankwasi."

¹⁹ Ya ke ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi nchu-egan no cho ni we nwunrun Jesu ozigbo—makele a ghotaguo we ni uwe k'o tuni ilu hu; kani, egun igunrun ahun anini we.

*Ajuju Banyeni Iku Ugwo-isi
(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)*

²⁰ 'Ya we no keme Jesu nke. We no zi ndi we zi d'e kunrun e, si we me leke si we gi ezioku bia—keni we hun uzo gi ihien o k'e ku kwondon e, w'e che aka Govano ri a kidon ni ndi Rom. ²¹ We no si a, "Onye-nkuzi, enyi a maringho ni oku-onu i le nkuzi i kuru-oto; y'a ra lee ihian enya ihun, kama, y'a kuzi uzo Osolobue k'o richanrin. ²² Gwa enyi, Iwu enyi e kwerigho ni enyi ku eze-kani wu Siza ugwo-isi ra o kwerini?"

²³ Kani, Jizosi no ghotani ero ke we gi bia, o no si we, ²⁴ "Ghosidele ni m akpuru egho dinariosi: isi onye le efan onye ri a?" We no za, si, "Nke Siza ro."

²⁵ 'Ya Jesu nọ sị wẹ, “We ni nwan ihien Siza ye Siza; unu e we ihien Osolobue ye Osolobue.”

²⁶ Ahunzini wẹ ihien wẹ siko d'e gi nwundon e id'anya ndi hu. Oku hun o shiarị wẹ a tugenme wẹ enya, wẹ nọ kpume onu.

*Ajuju Banyeni Igha-onwun-lihi
(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)*

²⁷ Ndi hu ime ndi Itu-Sadusi nọ bia d'e kunrun Jesu. (Ndi Itu-Sadusi kweri ni ndi nwunni ara lihi.) ²⁸ Wẹ nọ ju a ajuju, si a, “Onye-nkuzi, Mozizi de ni enyi 'ya ime Ekukwo Iwu, ni: ‘Omeni okennyẹ a nwunhun bu nwunye e amuni nwa, nwene okennyẹ hu nwunni ya luru nwunye e, ni wẹ mudonni nwene e nwa.’ ²⁹ O nwon nwan umune ikennyẹ esa. Nke ibuzo a lu nwunye, o nwunhun bu o muni nwa. ³⁰ Hun me e ebuo nọ luma okpoho hu; omegu, o nọ nwunhun bu o muzikwoni nwa. ³¹ Ihien ohu hu mezikwo hun me wẹ eto le ndi ozo ile hoduni, d'e ru ni wẹ esa lugbari okpoho hu—a nwunhunchanrin wẹ, bu amuni wẹ nwa. ³² Omegu, okpoho nwen nọ nwunhun. ³³ O ru ogen ndi nwunni e gi lihi, nwunye onye ke okpoho hu jenko d'a wu ime wẹ ile ebe o me ni wẹ esa lugbari a?”

³⁴ Jesu nọ sị wẹ, “Ndi ogeni suo a lu di le nwunye, e ye wẹ a luru; ³⁵ kani o riko erira ogen hu lalani. Makeni, ndi hu wẹ jenko d'e weri ni wẹ furu efuru, hun wẹ jenko d'a gha onwun weli keni wẹ bi ogen hu a luko di le nwunye, eyeko wẹ wẹ luru. ³⁶ Wẹ siko d'a nọ ke ndi mmon-ozii; anwunkozi wẹ. Wẹ wu umu Osolobue—makeni wẹ wu ndi gha onwun lihi—elezi wẹ ihian-mmaka.

³⁷ O me nke iweli ndi nwunni, Mozizi le enwen e e kuguod'a ime Ekwkwonso ni we siko d'e weli ndi nwunni. Ebehu o no ku oku aku-ofia hu ri e nwun okun bu o dunni okun k'o no ku e, ebehu o no kpo Di-nwonna-enyi 'Chuku Abraham le Chuku Aziki le Chuku Jekopu'. ³⁸ Osolobue ndi ri ndun k'o wu, ele nke ndi nwunni, makeni ebe o ri, ihian ile ri ndun."

³⁹ Ndi hu ime ndi-nkuzi Iwu no si, "Onye-nkuzi, y'a zaguo ohunma!"

⁴⁰ Egun anizini we juzi a ajuju.

Nwa Onye Ke Kraisti Wu?

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ 'Ya Jesu no si we, "Ki hain we gi e ku ni Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume, wu nwa Defidi? ⁴² Bu Defidi le enwen e e kugu oku ime ehuhuo Ebuoma, si,

'Di-nwonna-enyi si Di-nwonna-m,

"Nodi ali eka-nni m,

⁴³ d'e ru mgbe m giguu ndi inenren i henrin ihien i gi a zoma uku."'

⁴⁴ O me nwan ni Defidi kpo Kraisti 'Di-nwonna-m', nani k'o donzi nwan wuru nwa Defidi?"

Jizosi A Do We Eka-ntin Banyeni Ndi-nkuzi Iwu

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Ebehu ihian ile ri e gon e ntin, Jizosi no si umuazun a, ⁴⁶ "Kpachanpu ni enya ebe ndi-nkuzi Iwu ri: o suo we ni w'e yi ewuru tueni a ghahunme; o suo we ni w'e kelesonme we ekele pu-ichen ime afia le ebe ndi ozo ihian risonme; o suo we ni we a nodi isi-ochi ime ulo-ofufe le ebe we no e ri oriri. ⁴⁷ W'e rigbu ikpoho di we nwun, e gi ekpere sueni e kpume e! We jenkod'a narin afunfun ka njo."

Isi Nke Ohu-kwasị-ogụn

Oyiye Ogbennyẹ Di E Nwụn Ye
(Mak 12.41-44)

¹ Jesu nọ lee ọnya, hụn kẹ ndị ịdafi nri e bu oyiye wẹ e che ime ebẹhụ w'e buche oyiye ime Ụlọ-nsọ; ² ọ hụnzị ogbennyẹ mgbeleke ohu di ẹ nwụn k'o buche ikọbọ ẹbụọ. ³ 'Ya ọ nọ sị, "Ezioku kẹ m nri a gwa unu ni okpoho ogbennyẹ-mgbelekeni di ẹ nwụn kachanrin wẹ ile e ye. ⁴ Makeni wẹ ile gha ime hụn bu ọda wẹ nwẹ wepuha, ye—kalẹ 'ya nwen, kẹ o mehan ogbennyẹ, o yechanrin ihien ile o nwẹ o gi bi."

Jizos' E Ku E Ni Wẹ K'e Tikpo Ụlọ-nsọ Ri Jerusalem
(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Ndi hu ime umu-azuun a hu e ku oku Ụlọ-nsọ, e ku oku omuma ndi magbu enwen wẹ mma le oyiye pu-ichen ndi wẹ ye Osolobue hụn wẹ gi cho Ụlọ-nsọ mma. Kani, Jizosi nọ sị wẹ, ⁶ "O mę nke ihien ndini unu ri a gba-ilee, oge n lala hụn o gi meni o nwonni kaka ogbe omuma ohu hụn k'a hodụ elu ibe ẹ, wẹ k'e tituchanrin wẹ ile."

Nsongbu Le Ukpokpo Lalani
(Mat 24.3-14; Mak 13.3-13)

⁷ Wẹ nọ ju a, sị, "Onye-nkuzi, elee mgbe kẹ ihien ndini jenkọ d'e gi mę? Ki wu ahima hụn siko d'a ghosị ni ihien ndini e d'e mę?"

⁸ Jesu nọ sị wẹ, "Dorin ni ọnya make wẹ gha e dufie unu. Makeni, ndi bu ọda siko d'e gi efan m bia, sị, 'Mmę wu Kraisti', a sizi, 'Oge hụ e rugu!' Kani, esonkwole ni wẹ. ⁹ Unu nu otiti agha ichen-ichen le otiti ndi risonme a luson ndi okiki, anikwole ni egun

tụ ụnụ. Makēni, ụdị ihien ndịni jenkọ d'e bu ụzọ mē —kanị ogugụ-ogēn abiakọ ozigbo hụ.”

¹⁰ Ya ọ nozi si wē, “Alị lē alị jenkọ d'a lụ agha; alị-eze siko d'a lụsōn alị-eze agha. ¹¹ Okēn alị-omahihie lē ụnwun lē eje-emu ichēn-ichēn e feni siko d'a rī ebe rī ichēn-ichēn. Ihien ndi a tū egun lē ihien ndi a tū ęnya jenkọ d'a pūha igwere.

¹² Kanị, ihien ndini ile gini d'e mē, wē jenkọ d'a nwnrun ụnụ, kpokpo ụnụ; wē ụnụ ye wē ni wē kin ụnụ ikpe ime ụlọ-ofufe ndi Ju ebe rī ichēn-ichēn, bu ụnụ che ụlọ-ngan; wē siko d'e gi ufiri ęfan m wē ụnụ jenni ndi nze lē ndi Govanọ. ¹³ Onwan siko d'a wu oghere ụnụ e gi shia ni m ęri ebe wē rī. ¹⁴ Kwademe ni nwan obi ụnụ ni ụnụ erotokọ kē ụnụ a don kinrin onu ụnụ o gini d'e ru. ¹⁵ Makēni m siko d'e ye ụnụ amamihien lē oku-onu hūn ndi ikpe ụnụ jenkoleni d'a saeka shari mobu papu.

¹⁶ Ndi munu ụnụ lē umune ụnụ —ikennyē lē ikpoho—lē ndi nke ụnụ lē ndi owu ụnụ jenkọ d'e rede ụnụ. Wē jenkọ d'e gbu ndi hū ime ụnụ. ¹⁷ Ize ụnụ jenkọ d'e ze ihian ile make ufiri ęfan m. ¹⁸ Kanị o nwōnni akpu ntutu ohu rī ụnụ isi hūn jenkọ d'a la iwi. ¹⁹ Dikenme ni ndidi keni ụnụ hūn ụzọ nwe nzuopūha.”

Jesu E Ku ę Ni Wē Jenkọ D'e Tikpọ Obodo Jerusalem

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ “Kanị, ụnụ hūn kē ndi-agma fihunmē Jerusalem, ụnụ a marin ni ogēn wē jenkọ d'e gi tikpọ a ariguo nsue. ²¹ Ogēn hū, ndi hūn rī Judia wē gbasi elu-ugu ndi risōnmē ebehū; ndi hūn rī ime Jerusalem wē gha ime ę pu; ndi rileni ime ę

abanyekwọlẹ ime ẹ. ²² Makẹni ogeṅ hụ siko d'a wu ogeṅ Osolobue gi e megwari, ogeṅ hūn w'e gi mezuchanrin ihien ile we de ime Ekwuko-nsọ. ²³ O jenkọ d'a fu ndi ri ime le ndi pa nw'eka orun uhuhin hu. Makẹni, oken nsongbu siko d'a ri alini; oken onuma k'e we k'e gi son ndini. ²⁴ We jenkọ d'e gi opia-agma gbu we; we meriguu we, e duru we we nke ndi we meri, si ali ile ri ichen-ichen. Ndi ali ndi ozọ wulen ndi Ju jenkọ d'a gha a zo Jerusalem ukwu d'e ru ni ogeṅ ali ndi ozọ e zu.”

*Obibia Nwa Nke Ihian
(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)*

²⁵ “We jenkọ d'a hūn ihien-ahima ime enya-anwun le ifon le kokishia ri igwere. Ime uwa, ali ichen-ichen jenkọ d'a ri ime nsongbu, make oken uzun ohimin ri a zun le ebiri o ri a kpo; o siko d'a gba we nghari-nya. ²⁶ Ndun siko d'a guu ihian make egun ihien jenkọ d'e me uwa ile, make ni iken ndi ri igwere jenkọ d'e mehunme. ²⁷ Ogeṅ hū kẹ we jenkọ d'e gi hūn Nwa nke Ihian k'o gi iken le ogho hi-ogbe lala ime orukpu. ²⁸ Ogeṅ ihien ndini e gi bidon, turu ni nwan oto, unu e wesi isi elu, make ni ogeṅ we gi gbapuha unu a riguo nsue!”

*Ihien Jesu Gi Osisi Figi Kuzi
(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)*

²⁹ 'Ya Jizosi no tu ni we ilu: “Leko ni osisi figi le osisi ndi ozọ ile: ³⁰ Hūn we gi hu foma ehuhuo, unu le enwen unu e gi enya unu hūn a, gi e marin ni udu-mirin e d'e bidon. ³¹ Erirazikwo, unu hūn kẹ ihien ndini ri e me, unu a marin ni ali-eze Osolobue a riguo nsue.”

32 “M rị a gwa unu ezioku, ndi rị ogenni aguchanringuko ihien ndini we kebe me. 33 Eluigwee le uwa jenkọ d'a ghafe, kani, ihien m ku aghafeko: o k'e mezuriri.”

Kwademe Enwen I!

34 “Kani, kpachanpu ni enya, amamgbe oken ehufu-ufu, oken oriri-le-orira le uhue ihien uwanị a nyindan obi unu, uhuhin hu a nwundon unu idumuzi ke onyan. 35 Makeni, uhuhin hu siko d'e kunrun ihian ile rị elu-uwa. 36 Munrun ni nwan enya ogen ile; e me ni ekpere ni Osolobue me unu sa-eka wanahin ihien ndini ile jenkọ d'e meririni, sazikwo eka turu ihun Nwa nke Ihian.”

37 Uhuhin ile ke Jesu gi a kuzi ime Ulo-nso, kani ohi gba, o pu, si ugu ahun w'a kpo Oliveti d'a nodi. 38 Uzọ utuntun ile ihian ile hu a bia d'e kunrun e ime Ulo-nso, e gon e ntin.

Isi Nke Ebuo-kwasị-ọgụn

E Ri Ni We Jesu Ngo

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jon 11.45-53)

1 Ogen Mmemme ahun we gi e ri Bredi nwonleni yisti o gi a fu hun w'a kpozikwo Mmemme-Nghafe gi rume, 2 ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu hu a cho uzọ w'e gi gi nzuzue gbu Jizosi, makele egun ndi ali ri a tu we.

Judasị E Kweri N'ọ Sikọ D'e Re Jesu

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

3 'Ya Ekwensu no banye ime Judasi hun w'a kpo Iskarotu, hun wu onye ohu ime umu-azuun

mmebuo hu. ⁴ O no pu, jenne d'e son ndi-isi nchu-
 ejan le ndi-isi ndi-unakpa Ulo-nsọ ku ke o don re Jesu
 ye we.

⁵ Ogen we gi nu a, efo no suo we usuo, we no
 kweri ni we jenko d'e ye e egho. ⁶ 'Ya o no kweri.
 O no choma ezigbo efe o jenko d'e gi we Jesu ye we
 ebe ndi bu oda rileni.

Oriri-Nghafe

*(Esodosi 12.1-20; 13.3-10; Mat 26.17-25; Mak
 14.12-21; Jon 13.21-30)*

⁷ Uhuohin hu we gi e bidon Mmemme we gi e ri
 Bredi nwonleni yisti o gi a fu e ru, uhuohin ahun we
 gi e gbu nwa-ebulu Nghafe, ⁸ Jizosi no zipu Pita le
 Jonu, si we, "Jenne ni d'a kwademe ihien ni enyi ri
 Oriri-Nghafe."

⁹ We no ju a si, "Elebe k'i cho ni enyi no mememe?"

¹⁰ O no si we, "Gon ni ntin: unu banyekoni ime
 obodo, okennyehi ohu bu ite-mirin jenko d'e kunrun
 unu. Sonn'e banye ulo o siko d'a banye. ¹¹ Si
 ni onye nwon ulo hu, 'Onye-nkuzi si i, "Elebe ke
 mmughe hu obia a nodi ri, hun mme le umu-azuun
 m jenko d'a nodi ri ihien-oriri Nghafe?" ' ¹² O siko
 d'a ghosi unu mmughe ohu shiani ri ibe elu, hun
 we kwademe guu ohunma-ohunma; no ni ebehu
 kwademe chanrin ihien ile."

¹³ 'Ya we no jenne. We no hunchanrin ihien ile k'o
 don gwa we, 'ya we no kwademe Oriri Nghafe.

Oriri-nsọ

¹⁴ Ogen e ru, Jizosi no weri oche, ndi-ozu hu pu-
 ichen no son e nodisonme ali—ni we ri Oriri hu.
¹⁵ Jizosi no si we, "A chokenmeke m ni mme le unu
 ri Oriri-Nghafeni m gini d'a ta afunfun! ¹⁶ Make ni,

m rị a gwa unu, erikozị m'a d'e ru mgbe ihien wẹ gi e e ku jenkọ d'e gi mezu ime Ali-eze Osolobue.”

17 Ya o no weri mkpu, o yeguu Osolobue ekele, o no si, “Weri ni onwan kerị. 18 M rị a gwa unu ni arakozị m manya vaini d'e ru mgbe Ali-eze Osolobue bia.”

19 'Ya o no weri ogbe-bređi, ye Osolobue ekele, bebe e, we e ye wẹ, si, “Onwan wu ehii m, hun wẹ ri e gi ufiri unu e ye. E me ni onwan e gi a nyanhan m.” 20 Erira k'o donzikwo weri mkpu hu ye wẹ, ogen wẹ gi riguu, si, “Mkpuni wu nkwerigbama ohun hu Osolobue tume, hun wẹ gi edeke m biye eka—edekem wẹ gi ufiri unu gbapu.”

21 “Ka lee n'e, mmele onye jenkọ d'e re m ri ebene e ri ihien-oriri! 22 Nwa nke Ihian siko d'a nwun ke Osolobue don ku, kanị nsongbu ri ni onye hu jenkọ d'e ren'e!”

23 'Ya wẹ no juma ibe wẹ ke onye ime wẹ jenkọ d'e me ihieni.

Onye Kacharin?

24 Ndi-ozị ahun pu-ichen no domazikwo ndondo ime igunrun wẹ onye wẹ siko d'e weri ni 'ya kacharin ime wẹ ile. 25 Jizosi no si wẹ, “Ndi-nze uwa a ki ndi wẹ ri a ki rike si uwe nwe wẹ; ndi ri a kinị a za ‘Omẹ-oghọ!’ 26 Kanị, emekwole ni erira. Kama, onye kacharinni ime unu 'ya no ke onye kacharin nwata; onye-ndu 'ya no ke odibo. 27 Eghẹ, onye kade ibe e? Onye hun nodi ali e ri ihien-oriri ra onye hun ri e buhe ihien-oriri, e jen ozi rin'a? Ele onye hun nodi ali e ri ihien-oriri ka? Kanị, m ri nwan ime igunrun unu leke onye e jen ozi.”

28 “K'osilerị, unu wu ndi son m nodi ime nsongbu ile we gi lele m, unu anatonị m: 29 m ri nwan e ye unu Ali-eze a ki—nọke ke Nedi m don ye m, 30 keni unu hun uzọ son m ri, son m ra ime Ali-eze m; unu siko d'a nodisonme enu ukpo-eze, e kin ikpun-ulo mmebuo ri Izrelu ikpe.”

*Jizos' E Ku E Ni Pita Jenko D'a Ghorị N'o Marịn A
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jon 13.36-38)*

31 “Saimonu, Saimonu! Gon ntin! Ekwensu a siguo Osolobue ni a lele unu ile, keni o yo unu ke we don a yo oka. 32 Kani, e meguo ni mi ekpere Saimonu, amamgbe okukwe i a dan. Ogen y'e gi gbehutoguu obi kinhen azuun, y'a gba umune i ume.”

33 Kani, Pita no si, “Di-nwonna-enyi, a kwademeguo m ni m jenko d'e son i jen ngan, sode i nwunhun!”

34 Jizosi no si a, “Pita, m ri a gwa i, okpa gini d'a kwan ukinkin tanni, i siko d'a ghorị mgbe eto ni y'a marin m.”

Ekpa Le Opi-a-gha

35 Ya Jesu no ju umu-azuun a ajuju, si, “Ogen hu m gi zipu unu, si unu ewerile eghe mobu buru ekpa mobu akpukpo-uku, o nwongho ihien koni unu?” We no si a, “Mba, o nwonna.”

36 Jesu no si we, “Ujeni, onye nwon eghe ya weri e nwan; onye nwe ekpa ya buruzikwo a. Onye nwonleni opia-gha 'ya re ewuru o yiye elu e, gi e nonrin opia-gha. 37 Make ni, m ri a gwa unu ni ihien ahun Ekukwo-nsọ ku, ni 'We jenko d'a gun a yeni ndi a dan iwu' jenko d'e mezuriri ebe m ri.

Ezie, ihien we de ime Ekukwo-nsọ banyeni m hu e mezu.”

Umụ-azụun a nọ sị a, “Di-nwōnni-ēnyi, lee ẹ, oṗi-
agha ẹbuo rị ebeni!”

³⁸ 'Ya o nọ sị we “Oḥun e higuo.”

*Jesu A Nọ Elu Ugu Olivu Mę Ekpere
(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)*

³⁹ Jesu nọ gha ime obodo hu pu, jęnme elu Ugu Olivu k'o don e me mbu, umu-azun a nọ sonme ẹ.
⁴⁰ Ogen o gi ru ebahun, o nọ sị we, “Mę ni ekpere make unu gha a danban ime onwunwan.”

⁴¹ 'Ya o nọ jęnshi ihun ẹkere, ihien rike ebe mburu e ru we ma a, gbu osekpụ, me ekpere, ⁴² sị, “Baba, omeni y'a chogho, napu m mkpu afunfunni; kani, uche i 'ya me, ele nke m.” ⁴³ 'Ya mmon-ozị nọ gha elu-igwee d'e kunrun ẹ, yeche n'ẹ iken. ⁴⁴ Make ni o rị ime oken ufu, o mekenme ekpere kari k'o me mbu; obanje ẹ nọ ke edeke rị a tatuni.

⁴⁵ Ogen o gi gha ebahun o rị ali e me ekpere lihi otọ, o nọ bia d'e kunrun umu-azun a; o nọ hun ni we rị uran, make ni ehụ ro we gi kwan ekwan. ⁴⁶ 'Ya o nọ sị we, “Ki unu rị a ranhinni? Lihi ni otọ me ekpere make unu gha a danban ime onwunwan.”

*E We We Jizosi Ye We, A Nwunrun W'a
(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jon 18.3-16)*

⁴⁷ Ebe Jizosi rikwo e ku oku, idenmizi, igunrun ihian nọ bia. Onye hu w'a kpo Judasi, onye ohu ime ndi-ozị pu-ichen mmebuo hu, duhe we. O nọ jęnburu Jizosi d'e su ẹ onu. ⁴⁸ Kani Jizosi nọ sị a, “Judasi, isu-onu k'i gi e re Nwa nke Ihian?”

⁴⁹ Ogen umu-azuun ndi we le Jesu wi gi hun ihien jenkọ d'e meni, we no si Jesu, "Di-nwonn-enyi, ni enyi gi oṣia-agma enyi lu ogun?!" ⁵⁰ Onye ohu ime we no banpu odibo onye-isi nchu-ẹjan ntin ẹka-ihien.

⁵¹ Jesu no si we, "Kusi ni ihienmi!" 'Ya o no metu okennyẹ hu ẹka ntin, zuo a.

⁵² Ya Jizosi no si ndi-isi nchu-ẹjan le ndi-isi ndi-unakpa Ulo-nsọ le ndi-isi—hun we ile gba bia ebehu d'a nwunrun a, "Ki unu buheni oṣia-agma le egbe, rike si m wu onye-ohin?" ⁵³ Ogen ahun mme le unu gba a ri ime Ulo-nsọ uhuhin ile, unu anwunni m. Kanị hunni wu ogen unu le ogen iken ishi gi a ki!"

Pita a Ghorị N'ọ Marịn Jizosi

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 67-72; Jon 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ 'Ya we no nwunrun Jesu, duru ẹ jenne, w'e si iwe onye-isi nchu-ẹjan. Kanị Pita sonko a azuun—bu egbata we e teyeghozi. ⁵⁵ Ogen ndi ri ebehu gi fiye okun ahanmahan ezi-ogwa onye-isi nchu-ẹjan hu, nohunme okun ahun, Pita no nodiyeni we. ⁵⁶ Ogen nwa-agboọ ohu hun wu odibo gi gi okun ahun we fiye legba Pita k'o nodi ebahun a nyan okun, o bu enya tuma a, o no si, "Okennyeni le Jizosi te wizikwo!"

⁵⁷ Kanị Pita no ghorị, si, "Okpoho, amarin m'a!"

⁵⁸ O tebe, onye ozọ a hun Pita, o no si a, "I wuzi onye ohu ime we!" Pita no si a, "Di-enyi, ele mme!"

⁵⁹ Ihien no ke mgbahunme okuloku a ghafegu, onye ozọ nozi si, "Iru-uka ari a, okennyeni le Jesu wi, makeni onye Galili k'o wu!"

⁶⁰ Pita no si a, "Di-enyi, amarin m ihien i ri e ku!"

Ke Pita don ri e ku okuni, okpa no kwan.

⁶¹ 'Ya Di-nwonna-enyi nọ gbehuto, bu enya zinme Pita. Pita nọ nyanhan oku Di-nwonna-enyi gwa a, k'o don si a, "Okpa gini d'a kwan ukinkin tanni, i k'a ghorị mgbe eto ni y'a marin m." ⁶² Pita nọ pu d'a kwan ezigbo ekwan.

*E Gbu we Jizos' Ili, Kpa A Ye Emu
(Mat 26.67-68; Mak 14.65)*

⁶³ Ikennyet ndi hu gi Jesu e che e nche nọ kpama a e ye emu, e gbu e ili. ⁶⁴ E kenkin we e enya, a ju a, a si, "Bu nwan amuma! Onyete ime enyi fian i ihien?" ⁶⁵ We nọ kusonmezi ihien ndi ozo bu oda, e gi e a kpari e.

*E Weri We Jizosi Si Ogwa Ndi-isi Nkikwama
(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jon 18.19-24)*

⁶⁶ Ogen eki gi fon, Ndi-isi ile nọ zu ogwa—ke ndi-isi nchu-egan ke ndi-nkuzi Iwu. 'Ya we nọ duru Jizosi, duhe e Ogwa Ndi-isi nkikwama ahun zuni. ⁶⁷ Ndi-isi nkikwama ahun nọ si a, "Omēni 'yu wu Kraisti, Onyete Hu Osolobue Tume, gwa enyi?" O nọ si we, "M gwa unu, unu e kweriko; ⁶⁸ m ju unu ajuju, unu azako. ⁶⁹ Kani, gha kiken jenne, Nwa nke Ihian jenkọ d'a nodi ali eka-nni Chuku, Onyete nwe iken ile." ⁷⁰ We ile nọ si, "Iyu wu nwan Nwa Osolobue?"

O nọ si we, "Ya ke unu ri e ku ni ya ke m wu."

⁷¹ We nọ si, "Ki enyi ri a chozi ni osheri! Enyi e giguoto nti enyi nu ihien o ku!"

Isi Nke Eto-kwasị-ogun

*E We We Jizosi Jenni Govano Wu Pailati
(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jon 18.28-38)*

¹ 'Ya Ndi-isi Nkikwama hu ile no lihi oto, weri Jizosi jenni Paileti, hun wu Govano ri a kidon ni ndi Rom. ² Ebehụ kẹ wẹ no kinme, si, “Enyi nwundon okennyeni k’o ri e dufie ndi ali enyi, a si wẹ akuzile eze-kani wu Siza ugwo-isi. O sizikwo ni 'ya le enwen e wu Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume, 'ya wu ni o wu eze.”

³ Paileti no ju Jesu, si, “Iyu wu eze ndi Ju?”

O no si a, “Y'e kugwo a.”

⁴ Ya Paileti no si ndi-isi nchu-egan le igunrun hu, “Ahunni m ihiem m'e gi ma okennyeni ikpe.”

⁵ Kani, wẹ hukwo e ku e, a si, “O gi nkuzi e e buheni ndi ile ri ime Judia isusu. Ime Galili k'o gha bidon, o rugwo nwan ebeni.”

Paileti A Si We We Jesu Jenni Herodu

⁶ Ogen Paileti gi nu ihienni, o no ju wẹ kẹ okennyen hu wu onye Galili. ⁷ Ogen o gi marin ni azuun Herodu ri a ki k'o gha bia, 'ya o no zi e jenni Herodu, hun rizi ime Jerusalem ogen hu. ⁸ Ogen Herodu gi hun Jesu, efọ no suo a usuo oda-oda, makeni o teke o choma n'o hun a. Makeni, o nugwo otiti e, a tu enya n'o siko d'a hun a ebe o ri a run orun-atumenya. ⁹ 'Ya o no jusonme Jizosi ajuju bu oda, kale Jizos' a shiarin'a ihiem owule. ¹⁰ Ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu turuhukwo ebahun e kukem eje-ihien bu oda wẹ si ni 'ya k'o me.

¹¹ Herodu le ndi-agma a nozi me Jesu rike onyeti, kpa a ye emu. 'Ya Herodu no yime e ekwa ma mma, zikin ni Paileti ya. ¹² Uhuohin hu kẹ Herodu le Paileti henrin owu; wẹ te wu enenren mbu.

E Wehe We Jizosi Ebe Ihian Ile Ri

13 Paịleti nọ kpogbama ndị-isi nchụ-ẹjan lẹ ndị-isi lẹ ndị alị hụ ile, 14 sị wẹ, “Ụnụ wẹhẹ ni m okennyeni; unu sị n'ọ rị e dufie ndị alịni. E leleguọ m'a nwan id'anya unu; ahunni m eje-ihien ndi hụ unu sị ni 'ya k'o mẹ. 15 Herodu lẹ enwen ẹ ahunzikwonị eje-ihien ọwulẹ o mẹ, 'ya k'o gi zikinhen ni ẹnyi 'ya azuun. Lee ni ẹnya, o nwonni ihien okennyeni mẹ hụn wẹ gi gbu ẹ. 16 'Ya wu, m jenkọ d'a sị wẹ fian a mkpịnsin, a hatu m'ẹ n'ọ lama.”

17 (Ogẹn Mmemme-Nghafe ọwulẹ Paịleti k'e wepuhariri ni wẹ onye-ngan ohu.)

18 Kanị igunrun hụ ile nọ yime oro, a sị, “Wepu onyeni! Gbu ẹ! Wepuha ni ẹnyi Barabasi!”

19 (Barabasi ni wu okennyẹ ohu wẹ buche ime ulo-ngan makẹ ufiri isusu mẹ ime obodo hụ lẹ ọchụ o gbu.)

20 Makeni Paịleti te chọ n'ọ hapu Jizosi ye, ọ nọ gwamazị igunrun hụ oku. 21 Kanị wẹ ile hukwo e yi oro, a sị, “Kpogbu ẹ! Kpogbu ẹ!”

22 Paịleti nọ gwazị ndi ahun oku hūn mẹ mgbe eto, sị, “Kị haịn? Elee eje-ihien k'o mẹ? Ahunni m ihien ọwulẹ o mẹ hūn wẹ e gi gbu ẹ! 'Ya wu, m jenkọ nwan d'a fian a mkpịnsin, hatu ẹ ye.”

A Ma Wẹ Jesu Ikpe-onwun

(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jon 18.39—19.16)

23 Kanị wẹ hukwo e yi oro, a gwakenmẹ ẹ 'ya kpogbu Jizosi. Oro wẹ nọ kari ẹka; nke wẹ nọ bun.

24 'Ya Paịleti nọ ma Jizosi ikpe hụ wẹ chọ n'ọ ma a. 25 Ọ nọ hatu onye hụ wẹ chọ—onye hūn wẹ gi ufiri isusu lẹ igbu-ọchụ buche ime ngan.

Ọ nọ we Jizosi ye wẹ kpogbu—nọkẹ kẹ ndi hụ don chọ.

E Duru We Jesu D'a Kpogbu Elu Obe
(*Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jon 19.17-27*)

²⁶ Ebe ndi-agma dukọ a, we nọ hun okennyẹ ohu w'a kpọ Saimonu, onye obodo Saịrini, hun gha ali-ọfia lala ime obodo. We nọ kwondon e, bu obe hu kwasị a uvun, si a buru e sọnmẹ Jesu.

²⁷ Igunrun ihian hu e sọn Jizosi, we le ikpoho ndi ri a kwan ni Jizosi ekwan, e ti eka obi, e gon'e. ²⁸ Jesu nọ gbहतo, si we, "Ikpoho Jerusalem! Akwanle ni ni m ekwan, ka kwanmani ni enwen unu le umu unu. ²⁹ Makeni ogen zeni lalari, hun we e gi si, 'Ndi-agan le ikpoho mutuleni nwa le ndi yetuleni nwa eran e nweke isi-oma.' ³⁰ Ogen hu ihian jenko d'a gha a si ugu, 'Dankwasị enyi ndo-o!', a si oke, 'Kpumẹ enyi ndo-o!' ³¹ Makeni, o me nwan ni we ri e me ihienni ogen osisi gi ri ndun, kini k'e me o kpoguu nkun?"

A Gun W'a Yeni Ndi Njo
(*Azaya 53.12*)

³² O nwon ikennyẹ ebuo ozo hun we duru we le Jesu d'a kpogbu—kani ndini me eje-ihien.

A Kpoma We Jesu Elu Obe

³³ Ogen we gi ru ebegu w'a kpọ "Okpokom'isi", we nọ nọ ebegu kpoma Jesu elu obe, iya le ndi hu me eje-ihien—onye ohu azuun eka-nni e, hun-ebọ azuun eka-ekpen e.

³⁴ Jesu nọ si, "Baba, gbaghari we, makele amarin we ihien we ri e me."

We nọ tu-nkpọ, gi e kerị ekwa a.

³⁵ Igunrun ihian turu ebegu, e lee ile; kani, ndi-isi ndi Ju hu a kpa a e ye emu, a si, "O zuo ndi ozo. 'Ya zuo nwan enwen e nu—mbuni iya wu Kraisti

Osolobue, Onye Hu Osolobue Tume, Onye Hu o hori!”

³⁶ Ndi-agma huzi a kpa a e ye emu: a bia we d'e kunrun e, ye e manya ru-uka, ³⁷ si a, “Omēni iyu wu Eze ndi Ju, zuopuha enwen i!”

³⁸ O nwezikwo ihien we deye elu obe hu. Ihien we de wu, “Onwan wu Eze ndi Ju.”

³⁹ Onye ohu ime ndi hu me eje-ihien hun we kpoma elu obe no kparime e, a si a, “Ele 'yu wu Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume? Zuopuha nwan enwen i, y'a zuopuhazikwo enyi!”

⁴⁰ Hun ebọ no jugho hun ku ihienni, si, “Y'a ra tude egun Osolobue—ebe o me ni ikpe ohu ke we ma 'yu le iya? ⁴¹ Ikpe we ma enyi nwen furu efuru, make ni ihien enyi cho ke enyi ri a hun; kanị o nwonnị ihien okennyeni me.” ⁴² 'Ya o no si Jesu, “Jizosi, ogen y'e gi bia rike Eze, dodo nyanhankwo m-o!”

⁴³ Jesu no si a, “M ri a gwa i ezioku, tanni, i siko d'e son m nodi ime Ali Izu-iken wu Paradaisi.”

Onwun Jizosi

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jon 19.28-30)

⁴⁴ Ihien nọke okuloku mmebuo efinnai, ogen hu enya-anwun gi a ri isi, ohihi no gbachanrin ali hu ile d'e ru okuloku eto efinnai, ⁴⁵ make ni anwun amuzini. Ekwa we gi gbombepu Ebehu-kachanrin-nsọ ime Ulo-nsọ no bawapu ebuo*. ⁴⁶ Ya Jesu no gi oken olu yi oro, si, “Baba, e bu m mmon m che i eka!” O kuguu ihienni, o no kwombepu, nwunhun.

⁴⁷ Ogen onye-isi agha hu hun ki ndi-agma kpogbun'e gi hun ihien meni, o no ja Osolobue

* **Isi Nke Eto-kwasị-ogun:45** Esodosi 26.31-33

mma, sị, “Ezioku-ezioku, ẹka okennyeni rị ọchan!”
⁴⁸ Ogeṅ ndi hụ ile gbakikome ebahun e lee ilee gi hūnguu ihien meni, we no tiri ẹka obi lama. ⁴⁹ Ndi ile marin Jesu ohunma le ikpoho ndi hụ gha Galili sonhen e ntezi ekere, e lee ihien ndi ri e meni.

Olili Jizosi

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jon 19.38-42)

⁵⁰ Ogeṅ hụ, o nwon okennyeh ohu efan a wu Josefu, hun gha obodo Arimatia ri Judia bia. O wu ezigbo ihian le onye e bi obibi ri ochan. O ri e che obibia Ali-eze Osolobue.

O wu onye ohu ime Ndi-isi Nkikwama— ⁵¹ kanj, o kweyeni ni we ime ihien we ku le ihien we me Jesu.

⁵² O no jen d'e kunrun Paleti, si a buye e ehụ Jizosi. ⁵³ 'Ya o no gha elu obe butu e, gi ekwa line kwama a, bu e che ime ili we liyetuleni ihian hun we gu rike okporo ye ime omuma zeni.

⁵⁴ Uhuohin Nkwademe ro (Uhuohin Fraide), hun we gi a kwademe Uhuohin Izu-iken, bu o rumegu o enyasi hun Uhuohin Izu-iken gi e bidon.

⁵⁵ Ikpoho ndi hụ gha Galili sonhen Jizosi no sonme Josefu, we no hun ili hụ, hunzi ke we don donme ehụ Jizosi. ⁵⁶ Ya we no lama d'a kwademe ihien ndi e shin ohunma le uden we jenko d'e gi te ehụ hụ.

O ru Uhuohin Izu-iken, we no zu iken—makeni erira ke Iwu ku.

Isi Nke Ẹ̀no-kwasị-ọ̀gùn

Jesu A Gha Onwun Lihi

(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jon 20.1-10)

1 Kanị, ụzọ-utuntun biribiri ụhụọhịn ibuzọ ime izu-uka (hụn wụ nwan ụhụọhịn Sọnde), ikpoho ndị hụ nọ weri ihien ndị ahun e shin ohunma we kwademeguu, jenne ili hụ. 2 We nọ hụn a ni e nupuguo we omuma we gi nukin onu ili hụ. 3 'Ya we nọ banye ime e; kale ahunni we ehụ Di-nwonni-enyi wụ Jesu. 4 O nọ gba we nghari-nya. Ke we don ri e ro e, idenmizi ikennyẹ ebugo yi ekwa ri e be nwanran-nwanran nọ wuzoye ni we. 5 Oken egun nọ tuma we, 'ya we nọ bu ihun koma ali. Ikennyẹ ndị hụ nọ si we, "Kị hain unu gi a cho onye ri ndun ebe ndi nwunni ri? 6 O rizi ebeni; o ghaguo onwun lihi. Nyanhan ni ihien o gwa unu ogen o gi ri Galili: ni, 7 'We jenkọ d'e bu mme wu Nwa nke Ihan che eka ndi njo, a kpogbu we m; kanị hụn m'e akp'ohin eto, m k'a gha onwun lihi.' "

8 Ya ikpoho ndi hụ nọ nyanhan ihien Jesu ku, 9 a gha we ili ahun lua, we nọ gwa madu mmanai hụ le ndi ozọ ile hoduni. 10 Ikpoho ndi hụ wu Meri onye Mag'dala le Juana le Meri nne Jemisi; uwe le ikpoho ndi ozọ we ile wi gba gwa ndi-ozu hụ pu-ichen ihien ndini. 11 Kanị, ndi-ozu hụ pu-ichen egini e don makeni ihien we ri e ku ri we hụ ke oku nwonleni isi.

12 Kanị Pita nọ lihi oto, gbasi ili ahun; o hulua ali, nyonye, 'ya o nọ hụn ekwa line hụ we te gi kwama Jesu, kanị o nwonzini ihien ozọ o hụn. O nọ pu, e ro ihien menii.

*Umụ-azụun A Jenko Emausu A Hụn Jesu K'ọ
Ghaguu Onwun Lihii
(Mak 16.12-13; Luk 24.44-47; Jọn 5.39, 45-47)*

13 Ụhụọhịn ohu ahun zi, ụmụ-azụun Jesu ebụọ jenkọ obodo ohu me ẹkerẹ w'a kpọ Ẹmausụ. (Gha Jerusalem d'e ru Ẹmausụ wu ihien ri ke maịi ẹsa.)
 14 Wẹ hu e ku oku ihien ndi hu ile meni. 15 Kẹ wẹ ri e ku, e shi inyenren, 'ya Jizosị le enwen e nọ nọchime wẹ, sọn wẹ jensonme; 16 kanị anini wẹ wẹ koma a ẹnya. 17 Ya Jizosị nọ si wẹ, “Elee inyenren kẹ unu shikọ ihieni ile jenkọ?”

Wẹ nọ biwuzo, ronme ihun. 18 'Ya onye ohu ime wẹ w'a kpọ Klopasi nọ si a, “O nọkẹ si 'yu sụọ wu onye obia ri ime Jerusalem hun marinleni ihien ndi me ebahun kete uhụọhinni?”

19 Jesu nọ si, “Kị me?”

Wẹ nọ si a, “Thien ndi gbashari Jesu onye Nazareti: Okennyeni gi orun a le oku-onu a ghosichanrin n'ọ wu oken onye-amuma ri mkpa— kẹ ebe Osolobue ri kẹ ebe ihian ri— 20 lezi kẹ ndi-isi nchụ-ẹjan le ndi-isi ẹnyi don we e ye wẹ ni wẹ ma a ikpe-onwun; 'ya wẹ nọ ma a ikpe onwun, kpogbu e; 21 kanị ẹnyi te nwon olile-ẹnya ni iya wu onye hun jenkọ d'a gbapuha Izrelu!”

“Egheẹ, wezukade ihien ndini ile, onwan me e nwan akpu-uhụọhịn eto ihien ndini me. 22 Ozozị, ikpoho ndi hu ime ndi itu ẹnyi me ihien tu ẹnyi ẹnya; wẹ jen ili e uzọ-utuntun tanni, 23 kanị ahunni wẹ ehụ a. Wẹ nọ kinhen d'a gwa ẹnyi ni a hunguode wẹ ohun ebe ndi mmọn-ozị pūha d'a gwa wẹ ni o hu ndun. 24 Ndi hu ime ndi ẹnyi le wẹ wi e jenguzi ili hu, wẹ nọ hunzikwo a ni o richanrin kẹ ikpoho ndi hu don ku; kanị ahunni wẹ 'ya le enwen e.”

25 'Ya Jizosị nọ si wẹ, “Euu! Unu e zuzuke; o fuka unu orun ikweri ihien ile ndi-amuma ku ime Ekukwo-nsọ! 26 Ekuni w'e ni Mezaya jenkọ d'a

taguụ afunfun ndịni o kebe banye ogho a?” 27 'Ya Jizosi no gha ihien Mozizi de ime Ekwkwo-nsọ d'e ru ihien ndi-amuma ile de kowachanrin ni we ihien ile Ekwkwo-nsọ ku banyeni 'ya le enwen e.

28 Hun we gi rume ehio obodo hu we jenkọ, Jizosi no me rike si o k'e jenghafa; 29 we no rikememe e, si a, “Du enyi nodi ndo-o, ni ohi a gbamaguo, uhuhin tanni a gumaguo ma.” 'Ya o no banye d'e son we nodi.

30 Ogen o gi nodi ali n'o son we ri ihien-oriri, o no weri bredi, gozi e; o no bebe e, we e ye we. 31 Ebehu ke enya we no shiapu, we no marin ni iya ro. 'Ya o no fori, ahunzini w'a!

32 We no si ibe we, “Ogen o gi a gwa enyi oku uzo le ogen o gi ri a kowa ni enyi Ehuho-nsọ, ele o no ke si okun ri ime obi enyi a dun?”

33 We no lihi oto ozigbo ahun, kin-azuun si Jerusalem; we no hun umu-azuun mmanai hu le ndi ozo we le we wi ke we gbakikome; 34 we ile gbakikomeni hu a si, “Ezioku ro! Di-nwonni-enyi e lihigu, Saimonu a hungu a!”

35 We ebubu no nwan gwa we ihien me uzo, gwazikwo we ke we don ghoha ni Di-nwonni-enyi ro ogen o gi bebe bredi.

Umu-azuun Jesu A Hun Jesu K'o Ghaguu Onwun Lih

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jon 20.19-23; Orun Ndi-Ozi 1.6-8)

36 Ebe mmadu ebuo hu ri a gwa we ihienni, Jizosi le enwen e no nwonpuha idemizi, turu etintinnai we. O no si we, “Udon 'ya ri ni unu.”

³⁷ Wẹ ile nọ jụsọhị, ezigbo egun nọ tuma wẹ; wẹ hụ e ro n'a hụn wẹ onye-mmọn. ³⁸ 'Ya ọ nọ sị wẹ, “Kị haịn egun gi a tū ụnụ? Kị haịn ụnụ gi e nwẹ obi-ẹbuo? ³⁹ Lee ni ẹka m; lee ni ụkụ m: Mmẹ rọ! Mẹtụ ni m ẹka ni ụnụ hụn a ni mmẹ rọ; onye-mmọn ara nwẹ uru lẹ ọkpukpụ kẹ ụnụ dọn hụn ni e nwọghọ m.”

⁴⁰ O kuguu ihienni, ọ nọ ghosị wẹ ẹka a ẹbuo lẹ ọkụ a ẹbuo. ⁴¹ Ebe omeni ekwerikwoni wẹ—makele ọ tu wẹ ẹnya leni ighoghọ jun wẹ obi—ya Jesu nọ sị wẹ, “Ụnụ e nwẹghọ ihien ọwule w'e ri eri ebeni?” ⁴² Wẹ nọ ye ẹ mkpikpi azun wẹ shi, ⁴³ ọ nọ narin wẹ iya, ri ẹ id'ẹnya wẹ.

⁴⁴ Ya ọ nọ sị wẹ, “Ihien ndini kẹ m gwa ụnụ ogen mme ni ụnụ gi ri: ni ihien ile wẹ de banyeni m ime Iwu Mozizi lẹ ime ihien ndi-amuma de lẹ ime Ebuoma jenkọ d'e mezucharinri.”

⁴⁵ 'Ya ọ nọ kpupu uche wẹ keni wẹ sa-ẹka ghota Ẹkukwo-nsọ, ⁴⁶ sị wẹ, “Onwan wu ihien wẹ de: ni Kraisti, Onye Hụ Osolobue Tume, sikọ d'a ta afunfun, nwunhụn, nke akpu-uhuohin eto ọ gha onwun lihi; ⁴⁷ ni wẹ jenkọ d'e gi ẹfan a zi ndi ali ile ozi nroghari lẹ mgbaghari njo—ni Jerusalem kẹ wẹ jenkọ d'a gha bidon.

⁴⁸ Ụnụ wu osheri ihien ndini ile hụn meye ụnụ ẹnya. ⁴⁹ Lee n'ẹ, m jenkọ nwan d'e zihẹ ni ụnụ Mmon-nsọ ahun Nedi m kwe nkwa a. Ka cherikwo ni ime obodo ebeni d'e ru ogen wẹ yimeguu ụnụ iken hụ gha Elu-igwee bia.”

Jizosị E Si Elu-igwee

(Mat 28.19-20; Orun Ndi-Ozi 1.9-11)

⁵⁰ Ọ nọ duru wẹ gha ime obodo hụ puha, duru wẹ rukworị Betani; e ru wẹ ebehu, ọ nọ kishi ẹka enu,

gọzi wẹ. ⁵¹ Ogẹn o gi rị a gọzi wẹ, 'ya ọ nọ gha ime igunrun wẹ pụ, e wẹ w'ẹ shi elu-igwee. ⁵² 'Ya wẹ nọ fe ẹ.

Wẹ nọ gi okẹn ighọghọ lakin Jerusaleṃ. ⁵³ Wẹ hụ a nọ ime Ụlọ-nsọ ogẹn ile, a ja Osolobue mma.

**Elu Ọhụn: Ekwkwọ-Nsọ (Azụn Ọhụn rịn'a)
Revision of New Testament in Ika**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ika

Translation by: Wycliffe

Ika (ikk) Nigeria

In Nigeria the word Ika is not only the name of the Ika people, but is also used to designate a local government area in the Akwa Ibom State. The Ika people are a sub group of the Igbo people. It is interesting to note that Ika is the name of a town in Croatia is one of the eight Annang local government areas of the local government areas in Akwa Ibom State. An alternative name for the Ika people is Ika-Annang. There appears to be another dialect of Ika that is spoken in Delta State of Nigeria.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789037056

Revision

The New Testament

in Ika

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

31b0248e-272a-5dee-8226-bcc00c54d9b1